

Vija

Dziesmu krājums

Vija

Dziesmu krājums

Sakopojis Ēd. Alainis

Trešais izdevums

„Laikmets“ izdevums Rīgā
1 9 3 5

SPIESTUVE „LITERA“

Rīga, L. Kalēju ielā 86

Valsts himna.

Dievs, svēti Latviju,
Mūs' dārgo tēviju —
Svēti jel Latviju,
Ak svēti jel to.

Kur latvju dēli dzied,
Kur latvju meitas zied,
Laid mums tur laimē diet
Mūs' Latvijā.

Baumaņa Kārlis

Latvju himna.

Mēs esam nu kungi mūsu dzimtajā zemē,
Nu varam še paši sev likumus lemt;
Tā zeme ir mūsu, tās pilsētas mūsu, —
Mēs negribam lūgt to, kas mūsu, bet ņemt.

Tā zeme ir mūsu, tās pilsētas mūsu, —
Un mūsu šī Baltajā jūrā mūždien;
Mūsu tēvi te cieta, mūsu asins te lieta, —
Viss, viss pie šīs zemes simtu saitēm mūs sieu.

Mūsu tēvi te cieta, mūsu asins te lieta, —
Tā zeme ir mūsu, ir mūsu — jā gan!
Caur simtsgadu vaidiem, zem svešnieku spaidiem
Šo baltdien vēl dzidri latvju mēle te skan.

Tā zeme ir mūsu. Tā Dieva un Laimas
Latvju tautai sensenais līdzdotais pūrs.
Tā zeme ir mūsu. To nedos vairs svešiem
Ne zengals, ne latgals, ne sēlis, ne kūrs!

Plūdons

Kā niedra būsi svešā malā tur,
Ko mazais vējiņš iespēj samaitāt.
Pie tēvu zemes dārgās ķeries klāt!
Pie tēvu zemes kalniem, lejām, mežiem,
Pie klusā straucha bērzu birstaliņā,
Lai tavas mūža ilgas klātu sien,
Lai tavas domas turpu trauc aizvien,
Kur pirmreiz saule tevi skūpstīja
Un dzīves ciņās stipru audzēja.
Pie senā bērna šūpuliša klusi,
Pie sirmās mātes, vientuļa kas raud,
Lai tavi sapņi turpu naktī steidz,
Sirds, kuļa milēt, gadīt nenobeidz,
Tik turpu, turp lai nesas sirds un prāts!
Pie tēvu zemes dārgās ķeries klāt!

Vai tev neilgojas sirds ?

Arija no operas „Traviata”.

Vai tev neilgojas sirds, redzēt tālo dzimteni,
Redzēt tālo dzimteni, vai tev neilgojas sirds?
Tur, kā jaunībā arvien, spožā saule tevīm mirdz,
Tur, kā jaunībā arvien, spoža saule tevīm mirdz,
Vai gan sapnī kādreiz tev, neskan mētes miļā balss,
Vai gan mātes maigais glāsts nespēj sāpes remdināt,
Vai gan mātes maigais glāsts nespēj sāpes remdināt...
Ak, līdzī nāc, ak, līdzī nāc,
Ak, līdzī nāc !

Ak, tu nezini cik sirds pilna skumju vienmēr man,
Ak, tu nezini, cik sirds pilna skumju vienmēr man.
Vis tik garlaicīgs un tukšs, kamēr tevis mājās nav,
Viss tik garlaicīgs un tukšs, kamēr tevis mājās nav.

Bet nu redzu atkal es tevi savā tuvumā,
Nu ir piepildījies viss, ko es lūdzu klusībā,
Nu ir piepildījies viss, ko es lūdzu klusībā ...
Kas Dievu lūdz, kas Dievu lūdz,
To klausu viņš, to klausu viņš.
Ak, nu ir piepildījies viss, ko lūdzu es,
Kas Dievu lūdz, to klausu viņš.

Sirdi ceļas ilgas karstas.

Sirdī ceļas ilgas karstas
Sasniegt tevi, tēviņa!
Kur plūst mīļu dziesmu skaņas,
Kur skan tēvu valoda.
Dzimten', kas tu tālu, tālu,
Tevi mīļi sveicināju.
Tevi mīļi sveicināju,
Tevi mīļi sveicinu!

Tavus kalnus, tavas lejas,
Tavu mežu krāšņumu
Redzēt vēlos, mīļas sejas
Kuņas sirdi pieminu.
Dzimten', kas tu tālu, tālu,
Tevi mīļi sveicināju,
Tevi mīļi sveicināju,
Tevi mīļi sveicinu!

Liktens bargais mani vajā,
Klīstu plašā pasaulē;
Vienmēr tēviņa man prātā,
Tevi sveicu dzimtene!

Dzimten', kas tu tālu, tālu,
Tevi mīļi sveicināju ;
Tevi mīļi sveicināju,
Tevi mīļi sveicinu.

Ozoli vēl Latvijā.

Ozoli vēl Latvijā
Zaļo kalnos, ielejās,
Tāpat viri atrodas,
Ozoliem kas līdzinas:
Stipri stāv pret auku bargu,
Tēviju tur mīļu, dārgu.
Tai lai ar' šīs dziesmas skan,
Kamēr latvju mēle man !

Kur tas smuīdrās liepas aug,
Kuplus ozolus kur raug,
Brīvas latvju dziesmas trīc,
Jo tiem aust jau jaukais rīts.
Latvju viri ! gribam dieši
Cīnīties un dziedāt koši !
Vīriem brīvi roku spiest,
Kamēr dzīvīb's svece dziest.

J. Pilsānieks

It kā ērglis gaisā.

It kā ērglis gaisā
Dziesmas paceļas, —
Skaņu viļņiem cēli
Augšup aizveļas.
∴ Ātrak pukst tad sirds,
Priekos acis mirdz. ∴

Dziesmās sirds mums atspirgst,
Spēkus smelties steidz, —
Nemierus un ķildas
Vienprātībā beidz.
Darbos rodas spars.
Dziesmās atspirgst gars.

Viss, kas daiļš un krāšņs,
Dižens, augsts un cēls, —
Viss, kas garu cilda,
It kā dievib's tēls.
Viss, kas zeļ un zied,
Kur tik jauki dzied.

Nu sveiki, brāji !

Nu sveiki, brāji, kas šeit kopā esam,
Ko mīlestība vienoja ;
Mēs mīļai tēvijai šīs dziesmas nesam
Un garam, kas mūs biedroja.
Mūs visus silda jau mīlestības stars,
Kas mīļo tēviju, tam latvju gars.
Mēs mostamies uz jaunu, jauku dzīvi,
Mūs modināja laika gars ;
Brīvība mūsu karogam par zīmi
Un taisnib's kausam pilnīgs svars.
Lai brīvība zaļo, lai taisnība spīd,
Uz to lai dzenamies, latvji, ikbrīd.

Še, kur ligo priežu meži.

Še, kur ligo priežu meži,
Esmu dārgām saitēm siets.
Še man tēvu zemes eži, —
Esmu dzimis gaujmalietis.

Svešās malās esot jauki,
 Daudz jo daļi brīnumi,
 Āugsti kalni, plaši lauki,
 Greznām puķēm rotāti.
 Bet kas svešās zemes, salas
 Man ar savu greznumu,
 Kad es še pie Gaujas malas
 Dzirdu latvju valodu?
 Sveika, Gauja! plūsti knaši
 Tur, kur baltā jūga iet!
 Gadu simteņiem lai braši
 Latvju tauta zeļ un zied.
 Rieteklis.

Pulcējaties ļaužu bari.

Pulcējat es ļaužu bari,
 Pulcējaties Gaujmalā.
 Sniedziet rokas, jautrie biedri,
 Svērozola trijotnē!
 Gaujas malā vēlos dzīvot,
 Vēlētos būt piedzimis;
 :- Tur, kur saule miežus zelti,
 Tur, kur zaļo apinis. :-
 Tūkstošām lai skaistas acis
 Manu sirdi saistīt steidz;
 Tūkstošām lai skaistas līpas
 Manīm miļus vārdus teic.
 Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas
 Nemšu sevīm līgavu,
 Tik pie Gaujas viņai teikšu
 Cik to karsti milēju.

Lai ar svešas zemes saule
Rada vīnus gardākos;
Lai ar sveštautiešu dziesmas
Jūtu pilnas slavē tos, —
Man tik Gaujmalā tik pildīt
Kausā brūno miestīņu,
Saukt, lai notrīc kalai, lejas,
Dievs lai svētī Latviju!
Un kad reizi laiks man pienāks
Acis slēgt uz mūžību, —
Atstāt Gauju, gaujmalieti,
Tukšot kausu pēdējo, —
Tikai Gaujas malā mani
Vieglās smiltis guldiniet,
Pilnu kausu salda alus
Kapā līdzī gremdējiet. —

Šie kauli, šī miesa.

Šie kauli, šī miesa,
Šis gars un šī sirds
Ir tēvu zemes tiesa,
Kamēr man saule mirdz.
Kur solīti iemu,
Tur tēvzemes krūts,
Un par ikkatru ciemu
Vēl vecais pārkons rūc.
Bet bridī, kad kaņi
Pār tēvzemi iet,
Lai tēvu-tēvu gari
Man kaņa dziesmu dzied.

Tad asinis liešu
Par Latviju es,
Un droši nāvē iešu
Dēļ savas dzimtenes.

J. Steiks.

Latviski lai atskan dziesmas!

Latviski lai atskan dziesmas
Baltās jūras piekrastē,
Lai deg tautas mīlīb's liesmas
Latvju dēlu pakrūtē!

Dziesmas sirdi remdina,
Kad to bēdas skumdina.

Latviski lai atskan dziesmas
Allaž mīļā Latvijā!
Dievs lai novērs visas briesmas
Mūsu dārgā tēvijā!

Dziesmas naidu mazina,
Tautas dēlus biedrina.

Latviski lai atskan dziesmas
Katrā latvju būdiņā!
Lai deg tautas mīlībs liesmas
Tautas dēlu sirsniņā!

Tur, kur mājō dziesmu gars
Atspīd vienprātības stars.

Baumaņu Kārlis.

Latvijas kalnājos, Latvijas lejās.

Latvijas kalnājos, Latvijas lejās
Krūtīs man atdzīvo brīvības gars;
Redzu tur vīrus kā ozolus zeļam,
Meitas kā liepas kuplojam.

Daugavas māmuļa mīlīga, jauka,
Sirsnīgi glaužas pie Latvijas krūts ;
Dedzīgi viņa caur klintaini laužas,
Tautiešus censībā modrina.

Dzirdu šē burtņieku sirmajās dziesmās,
Dievkoku paēnās audzētas.
Krūtīs tās pilda ar debesu jūsmām
Garu līdz dievībai pacilā.

Līga man' apveltī dziesmotiem pušķiem,
Sēdina ozola krēsliņā,
Trimpus man' mielo ar putošu alu,
Ušiņš ar Rāmavas dzērienu.

Šeitān es sapņoju zeltainas dienas,
Sentēvu bijušo laimību ;
Dvēsele pamostas Austrīņa zemē,
Rāmavas krāšņajā godībā.

Latvijas kalnājos, Latvijas lejās
Krūtīs man atdzīvo brīvības gars ;
Redzu tur vīrus kā ozolus zeļam,
Meitas kā liepas kuplojam.

Āuseklis.

Lai kopā sanākam un uzdziedam.

Lai kopā sanākam un uzdziedam,
Lai balsis paceļam un dziesmas skandinām,
Jo caur to sirds un prāts ieliksmojas.
Caur mūžu pasaulē šeit staigājot,
Sirdsliksma paceļas, kad dziedām dziesmiņas.
Kas godam dziedātas jauki atskan.

Ja darbs mums ardzan grūts izrādas ;
Ja raizes sirdi māc un visai sūdzas prāts,
Tad vien caur dziedāšan' nāk atspirgšan'.
Nu lai šī dziesmiņa jauki atskan,
Lai vecā tumsība pārvēršas gaišībā,
Lai tautas laimība no jauna zel.

E. A. Dinsberģis.

Pulkveža atgriešanās.

Stāv ļaužu pulks atsegtām galvām,
Gods atdots no kareivjiem tiek.
Viens otrs pie nodurtām acīm
Nu roku sev trīcošu liek.

Un komanda atskan, rīb zalves,
Un spēlēt jau mūzika sāk,
Jo nobeidzis uzvarassavas –
Uz mājām nu Pulkvedis nāk!

Caur pilsētu trokšņainu, skaļu,
Kur ļaužu uz laukumiem daudz,
Viņš lēnajos triumfa ratos
Pa prospektu svinīgi brauc.

Raud Pulkvedi, kareivji Tavi.
Ak neļauji taures vairs pūst.
Un, piecēlies, runā uz tautu,
Lai klusums par gaviļēm kļūst.

Bet neatbild Pulkvedis vairāk
Ne kareivjiem, tautai, nekam:
Nu karogs sedz sarkanbaltsarkans
Ir seju, ir augumu tam.

Jel noņemiet apsegu svēto,
Lai vadons ver acis un redz
Ir sauli uz kareivju pierēm,
Ir to, kuŗa noriet un lec.
Viņš kluss. Tik ar Latvijas zemi
Vēl sajaukties nesēs tam prāts;
Un karogs šis sarkanbaltsarkans
Pār kritušu Pulkvedi klāts.

E. Virza.

Kā Daugava vaidā.

Kā Daugava vaidā un bangas kā krāc,
Kā Staburags asaras raudā!
Kā ozoli pakrastā briesmīgi šņāc! —
Tur dievi un sentēvi gaudā.
 Vai Pērkoņam tāpēc bij Daugavu rakt,
 Lai dieviem un tēvijas sargiem
 Būs skaudīgi slāpušiem ūdeni lakt,
 Ar bizmaņiem kaudamies bargiem?
Gau sentēvi mātēja pamielot tos
Ar saldājo miestu un alu;
Tad nebij neviena, kas neliksmotos
Gar Latvijas Daugavas malu.
 Jūs, meitiņas, šurpu ar vaiņadzīgiem,
 Ar mētrām un ozolu zariem!
 Jūs, puīši, ar alu un karodziņiem:
 Lai ziedojam slāpušiem gariem!
Lai Daugavas grīva līdz pamatiem žūst,
Pat jūŗa lai izsīktu sausa;
Tad Trimpum vēl mūŗīgi alum būs plūst!
Lai dzeram ir paŗi iz kausa.

Lai dzeram, lai dziedam, lai uzsākam diet!
Lai svēts mums ir dievības likums!
Lai Trimpus mums alu no jauna sāk liet!
Lai atdzīvo sentēvu tikums!

Auseklis

Aiz upītes es uzaugu.

Aiz upītes es uzaugu,
Pār upīti man' aizveda.
 Paliek mani bālēliņi,
 Aiz upītes raudādami.
Sauc bāliņis, met ar roku:
Nāc, māsiņa, atpakāji.
 Nāc māsiņa, atpakāji
 Savā tēva sētiņai.
Es neiešu, bālēliņi,
Barga tava ligaviņa.
 Nāc, māsiņa, atpakāji
 Rāšu savu ligaviņu.
Vai, bāliņi, manis dēļi
Rāsi savu ligaviņu.
 Nāc, māsiņa, atpakāji
 Pie saviemi bāliņiem.
Es neiešu, bālēliņi,
Vai tu sauci, vai nesauci.
 Man pašai līdz izauga
 Labis zemes arājiņis.
Tas paņēma manu pūru,
Mana pūra atslēdziņu.
 Mana pūra atslēdziņu,
 Manu zelta gredzentiņu.

Seši mazi bundzinieki.

Seši mazi bundzinieki
Jāj pa ceļu bungodam' ;
Visiem sešiem sirmi zirgi,
Visiem caunu cepurīt's.
 Visi seši sajājuši
 Mana tēva pagalmā.
 Divi saka : tā ir mana ;
 Divi saka : tas nav ties'.
Divi mani saķēruši
Zelta krelles dāvina.
Ne es ņemšu, ne man vajag'
Tik jaunami skuķenam.
 Iešu mājā, prasīs māte :
 Kur tu ņēmi, kas tev dev' ?
 Man iedeva ciema puisi
 Mani mazu milēdam'.
Mani mazu milēdami,
Sevīm lielu audzēdam' ;
Mani mazu milēdami,
Sevīm lielu audzēdam'.

Sijā auzas, tautu meita.

Sijā auzas, tautu meita,
Dod manami kumeļam.
Nesijāšu, nebarošu,
Netik manam prātiņam.
 Tam sijāšu, tam barošu,
 Kas tik manam prātiņam.
 Tas tecēja manis dēļi
 Lielu ceļa gabaliņ'!

Tautiets jūdza, brālīts jūdza,
Abi jūdza kamanās ;
Abi divi miļi lūdza,
Lai es ejot klātsēdēt.

Abiem diviem sirmi zirgi,
Izrakstīlas kamanās,
Stundu stāvu domādama,
Kuram sēsties kamanās.

Labāk sēžu pie tautieša
Ne pie sava bālēliņ',
Tautiets veda visu mūžu —
Bāliņš isu gabaliņ'.

Bandinieka rudzi auga.

Bandinieka rudzi auga
Diža ceļa maliņā,
Tie izauga, tie ziedēja
Zeltībēmi ziediņiem.

Kur mēs iesim, jauni puisi,
Zelta naudu sakaluš'?

Pirksim bērns kumeliņus,
Ņemsim daiļas ligaviņ's.
To kumeļu, to es pirkšu,
Kas ēd upes licīti.
To meitiņu, to es ņemšu,
Kam nav tēva, māmuliņ's.

Jāju dienu, jāju nakti.

Jāju dienu, jāju nakti
Smukmeitiņas lūkoties,
Netišami es iejāju
Meitu mātes sētiņāi, sētiņā.

Nemtin ņemšu līgaviņu,
Bet nezinu, kādu ņem.
Vai ņemt gudru sērdienīti,
Vai bagātu mātes meitu,
mātes meit'?

Pavaicāju meitu māti:
Ko tās tavas meitas dar'?
— Manas meitas pūru loka
Pušķo baltas villa n.tes, villainit's.
Pavaicāju meitu māti:
Kas sērdienes pūru lok'?
Sērdienite pati loka,
Nakti miega negulēja, negulēj'.

Labāk ņēmu sērdienīti
Ne bagātu mātes meit'.
Sirmiem zirgiem ceļā braucu —
Sētā gudra līgaviņa, līgaviņ'.

Bērits manis kumeliņš.

:: Bērits manis kumeliņš ::

:: Staigna purva bridējiņš, ::

Bridējiņš, bridējiņš,

Staigna purva bridējiņš.

Tev būs izbriest dūņu purv',

Pārvest manim līgaviņ'

Līgaviņ', līgaviņ',

Pārvest manim līgaviņ'.

Eji mana, līgaviņ',

Šo rudeni kājiņām.

Kājiņām, kājiņām,

Šo rudeni kājiņām.

Tad uz citu rudentiņ
Tevi stalti vizināš'.
Vizināš', vizināš',
Tevi stalti vizināš'.

No krodziņa uz krodziņ',
Ik svētdienas baznīcā.
Baznīcā, baznīcā,
Ik svētdienas baznīcā.

Ik svētdienas baznīcā,
Ik vakarus krodziņā.
Krodziņā, krodziņā,
Ik vakarus krodziņā.

Brālīts savu isto māsu.

Brālīts savu isto māsu
Liepu lejā audzināj'.
Tautiets sola simts dālderu
Par vienreizes redzēšan'.
Sol', tautieti, otru simtu
Tad vedīšu saulītē;
Tad vedīšu saulītēi,
Tad būs tava līgaviņ'.
Tad būs tava līgaviņa —
Tavas mājas kopējiņ'.
Tavas mājas kopējiņa,
Atslēdziņu nēsātāj'!
Atslēdziņu nēsātāja
Cimdu, zeķu adītāj'.

Cimdu, zeķu adītāja,
Mikstas gultas taisītāj',
Mikstas gultas taisītāja,
Miju vārdu runātāj'.

Ej, bāliņi lūkotiesi.

Ej, bāliņi, lūkotiesi,
Ko dar' tava malējiņ' —
Logi vaļā, durvis vaļā,
Nedzird rūcam dzirnaviņ's.
Ienāk māte raudādama,
Asariņas slaucīdam'.
Nem, bāliņi, brūnus svārkus,
Seglo savu kumeliņ'.
Jāju dienu, jāju nakti,
Sav' māsiņu meklēdams.
Ieraug' vienu lielu ciemu,
Paskandinu iemauktiņ's.
Iznāk trīsi tēvu dēli
Dzeltainiemi matiņiem,
Divi mani pašu veda,
Trešais veda kumeliņ'.
Liek man ēsti, liek man dzerti,
Liek man apkārt lūkoties.
Ne es ēdu, ne es dzēru,
Apkārt vieni lūkojos.
Ēs redzēju sav' māsiņu
Viņā galda galiņā:
Balta mice galviņāi,
Alus kannā rociņā.

Ēd, bāliņi, dzer, bāliņi :
Es tev līdzī vairs neiešu :
Patikama šī zemīte,
Pa p.ātami arājiņš.

Ko tu raudi, kas tev kaita?

Ko tu raudi, kas tev kaita,
Mana jaunā ligaviņ' ?
 Vai tev trūka sāls, maizītes,
 Vai es mīļi nedzivoj' ?
Vai es tevīm zirgu liedzu,
Vaj rakstītas kamanīņ's ?
 Cik tu brauci pie māmīņas,
 Es iejūdzu kumeliņ' .
Vaska grožu iegrožoju,
Lai tek viegli kumeliņš .
 Mīļi tevi pavadīju,
 Vēl mīļāki sagaidīj' .
Gaidu tevi pārbraucotī
Kā saulīti uzlecot.

Krauklīts sēž ozolā.

Krauklīts sēž ozolā
Zelta kokles rociņā.
Uktai-rīdi, uktai-rīdi,
Zelta kokles rociņā.
 Vai, krauklīt', tu redzēj',
 Kur aizveda mūs' māsīņ' ?
Pār purviem, pār mežiem,
Pār smalkajiem krūmiņiem.

Tur aizved' mūs' māsiņ,
Uz bagāto Kurzemiť.
Tur dzīvoj' inūs' māsiņ',
Kā sarkana brūkleniť.

Es uzkāpu kalniņāi.

Es uzkāpu kalniņāi,
Rai ridi ra,
Līgaviņas lūkotiesi,
Rai ridi ra,
Aija, ralla, aija, rallala.
Ieraudzīju tautu meitu,
Kuŗa laba dziedātāja.
Labdien, labdien, tautu meita,
Būsi mana līgaviņa.
Kam tu mani bildināji,
Kam sirsniņu sāpināji.
Es nevaru solitiesi,
Nav mājasī tēvs, māmiņa.
Nāci rītu, vai parītu,
Tad būs mājās tēvs, māmiņa.
Labdien, labdien, tautu meita,
Otrreiz tevi bildināju.
Nu es varu solitiesi,
Nu ir mājās tēvs, māmiņa.
Būšu tava līgaviņa,
Tavas mājas kopējiņa.

Aijā, žužu lāča bērni.

Aijā, žužu, lāča bērni,
Aijā, žužu.
 Pekaināmi kājiņāmi,
 Žužužu.
Tēvs aizgāja bišu lauzti,
Māte ogu palasiti.
 Tēvs atnesa medus kannu,
 Māte ogu vāceliti.
Man tās ogas, man tas medus
Par bērniņa auklēšanu.
 Kas vilkami, kas lāčami
 Mežā kāra šūpulīti?
Lieli vīri izauguši
Nešūpoti, neloloti.

Āvu, āvu baltas kājas.

Āvu, āvu, baltas kājas,
Lecu dārziņāi.
 Lecu, lecu dārziņāi,
 Plūcu baltas rozēs,
Plūcu, plūcu baltas rozēs,
Pinu vainadziņu.
 Pinu, pinu vainadziņu,
 Liku galviņāi.
Liku, liku galviņāi,
Baidu jūriņāi.
 Saceļāsi rīta vēji
 Nopūš vainadziņu.

Nopūš manu vainadziņu
Jūras dzelmītēi.

Jo vainadziņš tāļu peldēj',
Jo es dziļi bridu.

Tais', brālīti, oša laivu,
Brauc pēc vainadziņa.

Oša laiva smaga laiva —
Grima dibenāi.

Tais', brālīti, liepu laivu,
Brauc pēc vainadziņa.

Liepu laiva viegla laiva
Pārved vainadziņu.

Caur sidraba birzi bridu.

Caur sidraba birzi bridu,
Ne zariņa nenolauzu.

Būt' zariņu nolauzusi,
Tad staigātu sidrabota.

Jauna biju, dietin deju
Dziedādama vien staigāju.

Nebēdāju tās dieniņas,
Kad staigāju raudādama.

Asariņas noslaucīju
Zaļā zīda priekšautāi.

Priekšautiņu izmazgāju
Skaidrā rita rasiņāi.

Priekšautiņu izžāvēju
Smuidra bērza galiņāi.

Trīs gadiņi tas bērzīņis,
Ne tas auga, ne zaļoja.
Ceturtāi gadiņāi
Zelta ziediem noziedēja.

Kur tu augi, daiļā meita.

Kur tu augi, daiļā meita,
Ka es tevis neredzēj' ?
Rai, rai ridi tralala,
Ka es tevis neredzēj' ?
Vai tu augi pie māmiņas,
Vai māmiņas pūriņā ?
 Es uzaugu pie māmiņas,
 Sarkanrožu dārziņā.
Sniedz rociņu, dod mutītes,
Būsi mana ligaviņ' !
 Velti, velti tu, puisīti,
 Uz manīmi lūkojies.
Vai nāc matus šķirstidamis,
Vai cepuri grozīdams.
 Taisni saku, nemeloju,
 Tu jau manis nedabūs'.
Citam tēva dēliņami
Roku sniedzu, solījos.
 Tam pasniedzu, tam iedevu
 Savu zelta gredzentiņ'.
Tā dēliņa kumeliņi
Stalti mani vizināj'.

Dziedāj' tautu tīrumāi.

Dziedāj' tautu tīrumāi,
Uz akmeņa stāvēdam'.
Lai tric visa tautu zeme,
Lai dzird mana māmuliņ'.
 Gan dziedāju, gan raudāju,
 Nedzird mana māmuliņ'.
 Sveša māte gan dzirdēja
 Tā par mani nebēdāj'.
Ai, Dieviņi, augstu saule,
Kā vakaru sagaidiš' ?
Sveša māte, ne māmiņa
Maz iedeva launadziņ'.
 Nepūsati auksti vēji,
 Man nebija villainit's.
 Plānu deva sveša māte,
 Bez ieloka paladziņ'.
Bīsties grēka, sveša māte,
Neraudini bārenit'.
Bārenītes asariņas
Maksā zelta gabaliņ'.

Dzērājs puisis bēdājās.

Dzērājs puisis bēdājās:
Kar būs ņemti līgaviņ',
Ai, ai, ai, ai! līgaviņ'.
 Balta puķe ezerāi,
 Tā dzērāja līgaviņ'.
Baltā puķe atbildēja:
Labak ziedu ezerā.

Labāk ziedu ezerāi,
Ne dzērāja ligaviņ'.

Ezerāi silts ūdens —
Pie dzērāja grūta dzīv'.

Kad es biju jauns puisītis.

Kad es biju jauns puisītis
Es mācēju ģēģerēt,
Tralla, lalala-rallala,
Es mācēju ģēģerēt.

Suni laidu mežiņāi,
Pats gar meža malu gāj'.

Suns iztrieca vecu meitu,
Salāpītu kažociņ'.

Še, sunīti, zaķa kāja —
Trec to meitu atpakaļ.

Jūriņ' prasa smalku tīklu.

Jūriņ' prasa smalku tīklu,
Laiviņ' baltu zēģelīt'.

Uzvelk baltu zēģelīti,
Iet laiviņa mirdzēdam'.

Iet laiviņa mirdzēdama
Simtu jūdžu dieniņā.

Simtu jūdžu dieniņāi,
Divi simti naksniņā.

Iet laiviņa mirdzēdama
Līdz Ziemeļa namdurvim.

Ziemeļim ir skaistas meitas
Tās es braucu lūkoties.

Vaj tu brauci, vai nebrauci,
Tu jau manis nedabūs!
 Labāk tēva dubļus bridu.
 Ne tautieša laipu gāj'.
Tēva dubļi sudraboti,
Tautu laipa asarot'.

Ozolīti, zemzarīti.

Ozolīti, zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā,
Aiju, aiju, aijajā,
Kam tu augi lejiņā.
 Meitas tavus zarus lauza,
 Kalniņāi stāvēdam's.
Laužat, meitas, ko lauzdamas,
Galotnītes nelaužat!
 Lai palīka galotnīte,
 Kur putniemi uzmeties.
Tur atskrēja lakstīgala
Zeltītiemi spārniņiem.
 Tā nebija lakstīgala,
 Tā bij puīša ligaviņ'.

Padziedāsim nu, bāliņi.

Padziedāsim nu, bāliņi,
Visi vienā pulciņāi.
 Dievs to zin, kur citu gadu
 Mēs bāliņi dziedāsim.
Cits būs smilšu kalniņāi,
Cits būs kaļa pulciņāi.

Kas būs smilšu kalniņāi,
Tā mūžami neredzēsi.
Kas būs kaļa pulciņāi,
Tas pārnāksi sētiņāi.

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu.

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu
Aizdzen mani Kurzemē.
Kurzemiece man soliņa
Sav' meitiņu, malējiņ'.

Solīt sola, bet nedeva,
Teic man lielu dzērājiņ'.

Teic man lielu dzērājiņu,
Kumeliņa skrējējiņ.

Kuļu krogu es izdzēru,
Kam noskrēju kumeliņ?

Pats par savu naudu dzēru,
Pats skrej' savu kumeliņ'!

Pats precēju līgaviņu,
Tēvam mātei nezinot!

Pūt, vējiņi, nostājiesi —
Ļauj ievai noziedet.

Jājat tautas, pagaidiet! —
Ļaujiet pūru pielocīt.

Nu ar Dievu, Vidzemīte.

Nu ar Dievu, Vidzemīte,
Nebūšu vairs šai zemē.
Neiešu vairs savā vaļā
Ciemu durvis virināt.

Lai aug purvi, lai aug meži,
Kur gāj' cauri drasēdams,
Man ar drīz būs jādrasei
Daiļā kaļa pulciņā.
Kad māmiņa to redzētu
Kā pušķoja tav' dēliņ',
Tad tu vairsi neraudātu
Sava dēla auklējum'.
Uzvilks kaļa mētelīti,
Uzliks kaļa cepurīt',
Apjozīs ar zobentiņu,
Ceļs uz stalta kumeliņ'.
Dziedādami, spēlēdami,
Ienaidnieku uzvarēs;
Dziedādami, spēlēdami
No kariņa mājās nāks!

Kaļa viri bēdājās.

Kaļa viri bēdājās,
Asiņaina gaisma aust;
Nebēdājiet, kaļa viri,
Sudrabota saule lec.
Snīga sniegi, putināj',
Stalli jāja kaļavir';
Tālu jāja, nepazīnu,
Vaj būs mani bālēniņ'.
Jāja, jāja tālu tāl',
Lielu tālu svešumā;
Tēvu zemei grūti laiki,
Dēliem jaiet palīgā.

Tēvu zemes brīvestīb'
Pirksim mēs ar asinīm;
Tēvu zemes mīlestību
Mēs ar darbiem rādīsim.

Māte, es nākšu.

Māte, es nākšu,
Kad vakars būs vēls,
∴ Negaisa naktī,
Tavs pazudis dēls. ∴
Māte, es nākšu,
Kad tumsā viss tīts;
Steigšos pie tevis
Es — vajāts un dzīts..
Esmu tik gurdens
Un ceļš ir tik grūts.
Māte, vai ļausi
Man glausties pie krūts? —
Gribu vēl dzirdēt
Kā mātes sirds pukst;
Gribu vēl dzirdēt,
Ko lūpiņas čukst.
Pārnācu vēlu,
Bij tumsā viss tīts —
Negaisa naktī
Es — vajāts un dzīts.
Būdiņa tumša,
Viss kluss ir un svešs..
Tikai ap kapsētu
Drūmi šalc mežs.

Māte mani atstājusi.

Māte mani atstājusi
Kā visticā cālēniņ'.
 Kaut zinātu to kalniņu
 Kur guļ mana māmuliņ'.
Es neļautu to kalniņu,
Arājami rušināt.
 Es apsistu to kalniņu
 Ar ozola dēlišiem.
Ar ozola dēlišiem,
Ar sudraba nagliņām.

Div' dūjiņas gaisā skrēja.

Div' dūjiņas gaisā skrēja,
Abas skrēja dūdodam's.
Ai, ai, aijajā,
Abas skrēja dūdodam's.
 Div' bāliņi kaņā jāja,
 Abi jāja domādam'.
Vai būs jāti, vai nejāti,
Vai palikti šai zemē?
 Šai zemē ir laba dzīve,
 Jaunas meitas gultu tais'.
Kas taisīja zaldātami,
Kas tam klāja paladziņ?
 Priežu zari, egļu skujuas
 Kaņa vīra paladziņ'.
Sūnu cinis, akmentiņis,
Kaņa vīra spilventiņ'.

Čučī, mana ligaviņa.

Čučī, guli, ligaviņa,
Uz manāmi rociņāmi.
 Kad tu vienu nogulēsi,
 Tad es tevīm otru došu.
Kad tu otru nogulēsi,
Tad es tevi modināšu.
 Celies, mana ligaviņa,
 Jau gailītis nodziedāja.

Domāju es domas dziļas.

Domāju es domas dziļas:
Kamdēļ laime mani nīd —
Viss ko daru, viss man viļas,
Visās vietās kājas slīd.
 Citam nav nekāda darba,
 Nauda kā no gaisa birst;
 Man ir dzīve sūra, skarba—
 Jābadojas, kā mēr mirst.
Nav pie dvēseles ne graša,
Prasi kādam — kas tev dos?
Labāk vienreiz nāve aša,
Nekā dzīve ubagos.
 Ezers lejā spīd netāli,
 Iekšā tur būs raizēm gals:
 Nu, ardievu, bēdu brāli,
 Neskanēs vairs mana balss.
Ceļš vēl gaļām ved gar krogu,
Iekšā dejo, dzied un smeļ,
Un caur apgaismotu logu
Redzu — alu glāzēs lej.

Vai tad es nu tīri bešā ?
Roka ātri svārkos ķer —
Daži santīni vēl ķešā,
Tie priekš nāves janodzer.

Atliks miršanu uz rītu,
Šodien vēl stāigāt turp,
Krodzniek, dosi vēl uz krītu ?
Došu — duci alus šurp !
Otreiz bij man tāda liga :
Skaistule man solījās :
Mūžam būšu uzticīga. —
Dumjš, kas sievām palaujas!

Drīz iz pilsētas švīts nāca,
Glauni uzģērbs, uzķemmēts,
Lakstoties ap viņu saca,
Dāvā rotas — viss tam lēts.

Domāju, tā neatļausies,
Sirdi viņam neatdos,
Bet it nejauši reiz — klausies
— Baznīcā jau uzsauc tos.

Asinīs man dūsmās vārās ;
Un kaut sirdī sāpes griež,
Tak pēc atreibības kāras
Dūre naža spalū spiež.

Viņiem jān rst. Steigšus gāju,
Te man uzsauc draugs: Kur nu ?
Iesviedīsim ceļa kāju !
Nāc man līdz uz kabaku.

Sviedām, sviedām... rīts jau ausa,
Aizmirsts viss, kas rūpes dar'.

Kājas galvu knapi klausā,
Zudušas bij dusmas ar'.
Tādēļ tagad katru reizi
Iedzeru, kad slikts ir prāts.
Un ja kājas iet ar greizi,
Tas jau jaunums nav nekāds.
Ed Veidenbaums.

Tur es dzēru, tur man tika.

Tur es dzēru, tur man tika,
Tai mazāi krodziņā:
Sarkans alus, balta kannā,
Daiļa pati nesējiņ'.
Izder' alu, sasit kannu,
Nobučoju nesējiņ'.
Sarkans alus glāzītēi
Līdz pašami dibenam.
Daiļa mana līgaviņa
Līdz pašami vecumam.
Alutiņi, bāleniņi
Tavu lielu vecumiņ':
Es piedzimu, tev' atradu,
Es nomiršu, tev' atstāš'.
Alutiņi, bāleniņi
Tavu liela stiprumiņ':
Tu varēji viru gāsti,
Mucai spundi ārā spert.

Daugaviņa, māmuliņa.

Daugaviņa, māmuliņa,
Viļņo strauji plūzdama.

Daugaviņa stalta, balta,
Tu mūs' maizes devēja,
 Nu tad, brāji, naigi, naigi
 Dzenat tiklus laiviņās, —
 Pērkoņtēva svētībiņa
 Laivas zivīm pildinās.
Brīvos vilņos Daugaviņā,
Sviedros laivu airējam.
Krūtīs atsarkst tēvu liesma,
Brīvu dziesmu uzdziedam.
 Nu tad brāji, naigi, naigi
 Dzenat tiklus laiviņās,
 Pērkoņtēva svētībiņa
 Laivas zivīm pildinās.

Birzē pogo lakstīgala.

Birzē pogo lakstīgala ;
Sudrabaina debess mala
Nogrimst tumšā, klusā silā.
Mēnesnīcā aizslid ēna :
Iešana tik lēna, lēna ;
Krūtīs elpa sāpes cilā.
 Kaut' jel drīzi tiktu galā :
 Kapenes dus ceļa malā,
 Skumji sveicu sēro vietu.
 Kapenēm slīd pāri ēna,
 Iešana tik lēna, lēna,
 Ak, es labprāt dusēt ietu.

J. Poruks.

Puiši jāja pieguļai.

Puiši jāja pieguļai,
Es ar' līdzī taisījos
Puišiem svārki, kažociņi —
Man tik balta villainīt'.
Puiši jāja zirgus pīti,
Es pie ūdens nodzerties.
Izpeld zaļa lidaciņa,
Norauj manu vainadziņ'.
Aiznes manu vainadziņu,
Burbulišus mētādam'.
Tais' brālīti oša laivu,
Brauc pēc mana vainadziņ'.
Oša laiva, smaga laiva —
Tā nogrīma dībenā,
Tais', brālīti, liepu laivu,
Brauc pēc mana vainadziņ'.

Stāv dzirnas zaļā ielejā.

Stāv dzirnas zaļā ielejā,
Šalc strautā ūdens kritums.
Diennakti vienā laidienā
Skan dzirnu ratu ritums.
: , : Tur mūžam klip klap skan un dzied,
Tur augšup lejup mielders iet,
Un rīko savus ļaudis. : , :
Bet tikmēr mājā daiļava
Kā čaklais rūķis strādā,
Tā daiļā meldermeitiņa,
Kas visur tek un gādā.
: , : Berž galdus, uzpoš katru viet'.

Tai koka kurpes klip-klap iet
Pa gludo dēļu grīdu. : , :
Bet tikmēr satumut vakarā
Un dienas darbi beidzas.
Pie dārza vārtiem krūmājā
Tā mani satikt steidzas.
: , : Kad viņas roku turu ciet,
Sirds manim arī klip-klap iet,
Ak, daiļā meldermeitiņ!

Baudi zaļo jaunību.

Baudi zaļo jaunību,
Nebēdā par rītdienu,
Dzīves ritā maigā!
Kāmēr brīva strauja sirds,
Dzīves priekā acis mirdz,
: , : Liec lai glāzes staigā! : , :
Līgaviņas izskatā
Nāk un tevi bildina
Pati mūza maigā.
Agrā laimē vaigi tvikst, —
Sirds vēl ticēt cerēt drīkst,
: , : Liec lai glāzes staigāl : , :
Jaunība tik reizi zied, —
Pasmaida un projam iet, —
Neatnāks vairs maigā;
Un varbūt, tai šķiroties,
Prieki, laime līdzī ies, —
: , : Liec lai glāzes staigā, : , :
Kad no draugiem jāšķiras,
Rokas sniedzot asaras

Pamirdz skumjā vaigā;
Dod, kas nākas skumjībai,
Bet par prieku jaunībai, —
;: Liec lai glāzes staigā. :;:
Kad tev matus cirtainos
Dzīves vakars sidrabos
Pienāks krēsla baigā,
Meklēt iesim atmiņās
Tāļu, tāļās jaunības.
;: Liec lai glāzes staigā. :;:

Ar Dievu, mums nu jāšķiras.

Ar Dievu, mums nu jāšķiras,
Sniedz vēlreiz kausu pildītu,
Lai skumjas tanī slīcinu.
Ar Diev'! Ar Diev'!
Bez naida lai cits citu pieminam.
Ar Diev'! Ar Diev'!
: , : Līdz kapam ilgas klīst,
Sirds mieru nepazīst,
Ar Diev'! Ar Diev'!
Ar Dievu mums nu jāšķiras,
Gašs ceļš vai īsa taciņa,
Lai katram viegli minama.
Ar Diev'! Ar Diev'!
Bez naida lai cits citu u. t. t.
Ar Dievu, mums nu jāšķiras,
Dievs zin, kur ceļš mums izbeigsies,
Nav zvaigznēs veikts, vai tiksīmies,
Ar Diev'! Ar Diev'!
Bez naida lai cits citu pieminam u. t. t.

Dažu skaistu ziedu.

Dažu skaistu ziedu
Gaujā kaisīju,
Lai tie manai mīļai
Nestu sveicienu.
 Pats uz Gaujas krasta
 Dziesmu dziedāju, —
 Dziedāju par laimi
 Un par līgavu.
Sen jau aizmirsusies
Man šī dziesmiņa;
Sen jau mana mīļā
Citam līgava.
 Un kad Gaujas ličos
 Atkal ievas zied,
 Tad uz veco vietu
 Allaž mēdzu iet.
Un kā senāk ziedus
Gaujā kaisu es, —
Nevaicādams kur lai
Viļņi viņus nes . . .

A. Niedra.

Gribēju tālajos laukos vēl iet.

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmās, ko ziedonis dzied,
Zilajos viļņos uz jūras vēl būt,
Sirds lai tur brīvības sveicienu jūt —
Satumsa nakts, satumsa nakts.

Gribēju gaismu sirdī sev krāt,
Sāpes par zudušo apklusināt,
Pagātni noguldīt kapenēs snaust.
Ceļu uz līnīgu dzīvi sev lauzt —
Satumsa nakts, satumsa nakts.

A. Saulietis.

Strauji kā viļņi.

Strauji kā viļņi
Rit mūsu mūža d'enas.
Ik stundas jo tuvāk
Uz kapu mums ceļš.
::: Jel pielej, jel pildī, draugs, smagajo kausu
Tik liktenim zināms, kas nākotnē būs! :::
 Tu mirsi, tev' apraks,
 Lai kāda tava dzīve.
 Ne celties, ne dzirot
 Ar draugiem tev būs lemts.
Tā zāle, kas pļauta,
Tā mūžam vairs nezaļos;
Tas cilvēks, kas miris,
Tas mūžam vairs necelsies.

Es zinu, visi mani nievā.

Es zinu, visi mani nievā,
Es zinu, visi mani nīst.
Lai mani nīst, lai mani nievā, —
Vienalga man, vienalga man.
 Pār kapiem laižas melni kraukļi,
 Un žēli ķerc: nav vērts, nav vērts.
 Es atspiežos pie kapa krusta,
 Un saucu līdz: nav vērts, nav vērts!

Kā vēja dzīti mākonīši,
Tā manas domas tālu kļūst
Pēc kaut kā cēla nezināma
Sirds ilgojas, sirds ilgojas. —

Meita gāja uz avotu.

Meita gāja uz avotu, uz avotu,
Ūdens krūze rociņāi, rociņā.

Pretīm nāca jauni puīši,
Sasit meitai zaļo krūzi.

Meita raud pēc savas krūzes:
— Krūzīt, mana zaļā krūzīt.

Puīši meitai naudu sola,
Meitai naudas nevajaga.

Meita raud pēc savas krūzes:
— Krūzīt, mana zaļā krūzīt!

Puīši meitai muižu sola,
Meitai muižas nevajaga.

Meita raud pēc savas krūzes:
— Krūzīt, mana zaļā krūzīt!

Puīši meitai puisi sola;
Meitai puīša gan vajaga.

Sasper, velos, to zaļo krūzi,
Es pie puīša turēšosi!

Es pie puīša turēšosi,
Kā pie zelta gabaliņa!

Kur tad tu nu biji, āzīti manu?

Kur tad tu nu biji, āzīti manu?

Sudmalāsi, sudmalāsi, kundziņi man'!

Ko tad tu tur darīji, āzīti manu?

Kviešus malu, rudzus malu, kundziņi mau'!

Ko tad tu tur ēdi, āzīti manu ?
Pienu, medu, pienu, medu, kundziņi man' !
 Ko tad tu tur dzēri, āzīti manu ?
 Alu, vīnu, alu, vīnu, kundziņi man' !
Ar ko tu tur mērījji, āzīti manu ?
Ar radziņu, ar radziņu, kundziņi man' !
 Ar ko tu tur slaucīji, āzīti manu ?
 Ar bārdiņu, ar bārdiņu, kundziņi man' !
Vai tad tev tur ar kūla, āzīti manu ?
Kūla gan, kūla gan, kundziņi man' !
 Pa ko tad tev tur kūla, āzīti manu ?
 Pa ļipiņu, pa ļipiņu, kundziņi man' !
Vai tad tu ar brēci, āzīti manu ?
Brēcu gan, brēcu gan, kundziņi man' !
 Kā tad tu tur brēci, āzīti manu ?
 Miku, meku, miku meku, kundziņi man' .

Dejo, dejo, pagriezies.

Dejo, dejo, pagriezies, pagriezies,
Tikai krāsni neapgāz, neapgāz,
Gan jau ziemā noderēs, noderēs,
Nav jau savas villaines, villaines.
 Ir jau grūti, nav jau viegli
 Dzīvot šinī pasaulē.
Čigāniņš stāv mežmalā, mežmalā.
Svārciņš viņam noplisis, noplisis ;
Visu nakti līdz ritam, līdz ritam
Redz viņš rasu nobirstam, nobirstam.
 Čigānietei es iedevu, es iedevu
 Raibu cimdu pušainu ;

Čigāniete maziņa, maziņa
Mīļāko man zilēja, zilēja.
Čigāns kūla čigānieti, čigānieti
Aiz lindraka turēdams, turēdams ;
Čigāniete čigānam, čigānam
Atmaksāja uzvijām, uzvijām.
Trala, lalla, trala lalla
Lalla lalla, lallala lallala.

Cik ezers rāms.

Cik ezers rāms un putni klusi —
Tik dabā dzirdams troksnis rets.
Jau metas tumšs, un zemes virsū
Sāk izplatīties klusums svēts . . .
Cik ezers rāms! Iekš koku lapām
Zuz Dieva balsis mīligas,
Un puķītes no krasta malas
Uz augšu raida lūgšanas.
Cik ezers rāms! No debess zvaigznes
Uz zemi mīļi noskatās . . .
Jel dodies, cilvēk, tu ar' mierā,
Drīz tev' ar' kapā guldinās.

Heines, tulkojis Mieriņš.

Tumša, tumša tā eglīte.

Tumša, tumša tā eglīte,
Kur caunīte nakti guļ ;
Tāļu, tāļu tā māmiņa
Kur aug mana līgaviņ' .
No kurienes tu, puisīti,
Ar tik jauku valodiņ' ?

— Es, māmiņa, no Vidzemes,
Nāku savas vajadzīb's:
Gribu jūsu meitiņ' precēt,
Ak, lūdzami neliedziēt!
— Velti, velti, tu, puisīti,
Pēc meitiņas lūkojies:
Viena pati man meitiņa,
Tā par mazu un par jaun'.
Tai būs mātes rikstes bities,
Ne uz puisiem lūkoties.
— Jūs, māmiņa, veci ļaudis,
Jūs aplami runājat:
Pa pārami rieksti auga,
Pa pārami āboliņ'.
Jūras putni gaisā skrēja
Un pa pāriem pārojās,
Tā būs jauniem ļaudīm arī
Pa pāriem pāroties.

Plēš arklis zemes krūti.

Plēš arklis zemes krūti,
Lai augļus dotu tā.
Tu dzirdi: vaid tā grūti —
Iet sāpes dziļumā
Bet kur zem dzelža salta
Reiz zemei bijis ciest,
Plaukst puķe zila, balta,
Un zelta vārpas briest.
Plēš arklis zemes krūti,
Lai augļus dotu tā;
To, kad tev atkal grūti.
Sirds mana, iedomā! A. Sanlietis.

Klau, kāda sena ziņa.

Klau, kāda sena ziņa
Man šeitān sirdi skan :
Še citkārt nāca v i ņ a
Tik bieži līdzī man.
 Lūk, celiņš lejup lokas
 Caur zaļu priedienu ;
 Tur gājām roku rokās
 Mēs dažu gājienu.
Un lejā ligo smilgas
Pa saules nokalni ;
Tur mostas kiusas ilgas
Par laimes pagātni.
 Te dažu puķi plūcu
 Uz pļavas ziedošās,
 Kā bite medu sūcu
 No mates smaidošās.
Ai, zūdi ! Pr jam, projam
Tu, laimes dienu tēls !
Ko reiz še piedzīvojām,
Nu vairs tik sapnis žēls.

Jēkabs Janševskis.

Visi sili aizmiguši.

Visi sili aizmiguši.
Apmaldijies zaķīts klaigā.
Iet pa gaisu baltas zvaigznes —
Mēnestrīpis līdzī staigā ...
 Maza balta zeltenite
 Klusi manā ausī zvana :

Kuŗa zvaigznīte ir tava?
 Kuŗa zvaigznīte ir mana?
 Visu nakti zvaigznes pētam,
 Kuŗa mana, kuŗa viņas:
 Pētam, pētam — neizpētam:
 Nav mums zvaigžņu atslēdzīņas.
 Austrumi jau aizdeguši . . .
 Viņa macās acis raugas —
 Un mēs raudam un mēs smaidam,
 Savas zvaigznes atraduši.
 J. Jaunsudrabiņš.

Meitenītes, zeltēnītes.

Meitenītes, zeltēnītes,
 Draudzenītes, dvēselītes,
 Rotājaties, daiļaviņas,
 Greznojaties, cielaviņas!
 Savas balsis paceļat,
 Jauku dziesmu skandinat,
 Zēnu pulkā aicināt,
 Kad no dārza biezokņa
 Gribēs nākt viņš pulciņā,
 Apmētājat lapiņām,
 Lapiņām šīm zaļajām,
 Apmētājat odziņām.
 Odziņām šīm sarkanām.
 Nenāc meitu pulciņā,
 Dziedātāju vidiņā,
 Nenāc dziesmu klausīties,
 Nenāc meitu skatīties.

Iz operas „Jevgeņijs Oņegins“.

It kā taurēnīts mīla viegla.

It kā taurenīts mīla viegla,
No zieda tā uz zieda skrienu,
Velti mēģini viņu satvert,
Tā tālāk trauc, arvien, arvien!
 Nelīdz asaras, ne draudi,
 Par velti karstās lūgšanas:
 Kas daudz lūdzas, tas ātri apnikst,
 Kas klusēt prot, tas patikas.

Pār visu zemi mīla valda,
Visiem likumiem tā pāri iet;
No manis vairies, bet es mīlu,
Un ja es mīlu, piesargies!
 No manis vairies tu,
 Bet tomēr mīlā iedegos,
 Un ja es mīlu, ja es mīlu,
 Neviens nav drošs!

Domā taurenīti mazo noķert,
Bet skaties: viņš jau aizlaižas:
Te pēc briža tas atkal klātu,
Un atkal sirds tev iedrebas!
 Viegli vijas viņš tevīm apkārt,
 Tev miera nav vairs it nekur!
 Domā satvert, viņš lido tālāk,
 Bet lido tu, viņš tevi tur!

Pār visu zemi mīla valda,
Un visiem likumiem tā pāri iet:
No manis vairies, bet es mīlu,
Un ja es mīlu, piesargies!
 No manis vairies tu,
 Bet tomēr mīlā iedegos.

Un ja es mīlu, ja es mīlu,
Neviens nav drošs!

iz operas „Karmene“

Ak, tverat . . .

Ak, tverat, ak, tverat
Šos pilnajos kausus,
Ko skaistums un mīla mums sniedz.
Lai dzirkstošais vīns
Mūsu dvēseles silda,
Lai vīna kauss izdzerts top sauss.
Tad baudat brīdi laimīgo,
Ko dāvā mums mīla maigā.
Cik rītdiena drūma un dziļa, —
Dievs zin, ko gan nesīs mums tā.
Kas jautri, kas jautri
Dzīvi dzīvo,
Būs man katrā laikā mīļš viesis;
Kas nemīlo, nemīlo
Jautribu brīvo,
Būs vienmēr man tājš un svešs.
Tad steidziet sārtos ziedus plūkt,
Kas smaršo šodien tik saldi,
Bet rītu jau var būt tie maldi,
Jo sapņi maigie mūs viļ.

iz operas „Traviata“.

Šķirties nākas ļoti grūt'.

Šķirties nākas ļoti grūt'
Tiem, kas vēlas kopā būt.
Šķirties nākas ļoti grūt'
Tiem, kas milas sāpes jūt.

Atri aiziet jaukais pavasars,
Nodzīest ziedoņsaules spožais stars.
Šķirties nākas ļoti gūt'
Tiem, kas vēlas kojā būt.

Mīlas nakts, ak maigā nakts.

Mīlas nakts, ak, maigā nakts,
Mūs iededz mīlas priekā!
Dvēs'li šūpo sapnī liegā
Maigā mīlas nakts!

Atri, ātri atnāks rīts,
Mirs sapni līdz ar dienu,
Ak, vēl laimes brīdi vienu
Lūdzās sirds arvienu.

Vēl siltais pusnakts vējš
Vaigus glāsta un skūpstā,
Vēl siltais pusnakts vējš
Skūpstā mīlu dvēš...

Iz operas „Hofmāņa stāsti”.

Mūžam zili ir Latvijas kalni.

Mūžam zili ir Latvijas kalni,
Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,
Mūžam raud kokle pār Latvijas kalniem.

Sasisti senču upuju trauki,
Miglā titi dzimtenes lauki,
Zem sila sirmajiem zariem
Miera nav sentēvu gariem.

Mūžam baltās Daugavas krāces
Veļ caur klintīm sendienu stāstu,
Mūžam nerimst Daugavas krāces,
Mūžam nerimst varoņu gars.

Mūžam zili ir Latvijas kalni,
Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,
Mūžam raud kokle pār Latvijas kalniem.
K. Skalbe.

Tu, kas mīti debesis.

Tu, kas mīti debesis,
Vaimanas un sāpes remdi ;
Tam, kas vairāk novārdzis,
Vairāk atspīgšanas dzemdi.
Ak, cik prāts man nepiekusa !
Ko līdz prieks un pūliņš grūts ?
Salda dusa, salda dusa,
Nāc, ak, nāc pie manas krūts.
Ceļnieks naktī ilgojas
Mājās kļūt, kur mieru bauda ;
Zvaigznēs skaties, nemaldies,
Nāks no augšas tevīm jauda.
Mīļas rokas tevi gaida,
Tevī apkampt pretī nāks,
Tad bez vaida, tad bez vaida
Sirds tev mierā atspīgt sāks.

Saulīt' tecēj tecēdama.

Saulīt' tecēj' tecēdama,
Es paliku pavēnī.
Nava savas māmuliņas,
Kas iecēla saulītē.
Tec, saulīte, pagaid' mani,
Ko es tevīm pasacīš',
Aiznes manai māmuliņai
Simtu labu vakariņ'.

Jau saulīte zemu, zemu,
Māmuliņa tālu, tāl'.
Teku, tekū nepanāku --
Saucu, saucu -- nesasauc'.

Saulīt vēlu vakarāi.

Saulīt' vēlu vakarāi,
Sēžas zelta laiviņā.
Rītā agri uzlēkdama,
Atstāj laivu ligojot.
 Kam, saulīte, vēlu lēci,
 Kur tik ilgi kavējies?
 Aiz viņiem kalniņiem,
 Bāra bērņus sildīdam'.

Lēc, saulīte, rītā agri,
Bārenišus priecināt.
Bāreniši gauži rauda
Tumšu nakti staigādam'.
 Tec, saulīte, atskaties,
 Kas tek tevī meklēdam!
 Simtiem mazi sērdieniši,
 Basajāmi kājiņām.

Saulīt lasa uzlēkdama
Zelta rasas lāsītes.
Tā nebija zelta rasa,
Tās bāriņu asariņ's.

Saule aiz meža jau nogrima sen.

Saule aiz meža jau nogrima sen --
Pu'niņ', par ko tu vēl dziedī?
Strau'ņ, kas tevī nakts klusumā dzen
Tālāk bez atpūtas ieti?

Strautiņam jūra ir atdusas vieta —
Putniņam ziedoņa želi;
Bet kurp gan jauneklis dziedādams iet
Vasaras vakarā vēli?

Mežmalā vientuļu būdiņu redz,
Talu no pasaules jaunās,
Koki pret lietu to gādīgi sedz,
Vētras tur plosīties kaunās.
Būdiņā nezina, kas asarām vārds,
Nenāk šurp nopūtu saime...
Meitiņas dziesmas un vainadziņš sārts
Vecāku bezgala laime.

Dārziņam pāri slid jaunekļa skats.
Mēness spīd lodziņa stiktā;
Jauneklis raugās, līdz mitra top acs...
Laikam tā vakara migla.
Klausās viņš, tālumā strautiņš kā rit,
Klausās uz putniņa va dām...
Sirds, vai aiz laimes tik ātri tu sit?
Vai ar aiz sāpīgām gaidām?

A. Niedra.

Sniegs no laukiem projam steidzas.

Sniegs no laukiem projam steidzas,
Pļavas zaļo, upes plūst,
Kam vairs ziemas darbi veicas,
Kad jau ziemas ledus kūst?
Laiks ir nu pa puķu lejām
Sārtās rozēs puškos plūkt;
Laiks no meitu daiļām sejām
Debessaldo medu sūkt.

Ievu zaros lakstīgalas
Mēness nakti krašņi dzied.
Rau, pie klusas upes malas
Meitēns klausīdamies iet,
Nem man' klāti, daiļākajā,
Škūpstoties muans ausis rīts,
Zvaigznēm segta debess māja,
M' lestībai košais brid's,
Lūk, jau sēžam apkampušies,
Karstī pukst pie krūtīm krūts,
Saldos sapņos gremdējušies —
Aizmirsts dzīves liktens grūts!
Lakstīgala ievas zaros
Dzied un žēli skan tai balss,
Austrums sārts un saules staros,
Pienāks saldiem sapņiem gals.

Ed. Weidenbaums.

Es nāku šurp uz miera vietu.

Es nāku šurp uz miera vietu
Pie tava kapa, mana māt',
Šurp nesu savas skumjas, sāpes, —
Kaut spētu tās te izraudāt!
Šurp nāku lūgt, lai salda dusa
Tev, manīm visu dārgā sirds,
Lai manu iztvīkušo dvēs'li
Ar svētu mieru debess spirdz.
Savas sāpes, savas skumjas
Sirds, kā senāk, tev tik sūdz,
Tā kā tad, kad manu galvu
Glaudi klāt pie mīlās krūts.

Tur pie svētā Dieva troņa
Lūdz par mani, mīļā māt',
Lai caur ciņu pilno mūžu
Godam spētu izstaigāt.

A. Saulietis.

Šūpuļa dziesma

Čūci, mazā dvēselīte,
Eņģels tevi sapnī gaid':
Vedi savā pasaulītē,
Dieviņš pats tur bērniem smaid'.
Kļūsi liels, un sapni beigsies,
Nenāks šurp vairs eņģelis;
Pats to meklēt dzīvē steigsies —
Iesi dauzkārt vientuļis.
Mulsinās ir tev reiz prātu
Acu pāris maigs un spožs,
Un tu steigsies viņam klātu —
Izirs atkal sapnis košs.
Lauztā sirds un straujie prāti
Tālu prom tad tevi dzīs
Atcerēsies gan tad māti,
Bet tā būs jau debesis.
Dienās agrī, naktīs vēlu
Sirds pēc laimes tevīm tvīkst:
Meklēsi to daudz un tālu,
Vecs līdz kļūsi, spēki nīks.
Sveša balss uz mūža dusu
Žūžos tevi miedziņā...
Aijā, aijā, dvēselīte,
Dieva zvaigznes visur spīd.

Valdis.

Teci upīt, ritini.

Teci, upīt' ritini
Viļņus projam vien,
Plašo jūru sveicini,
Teic tai labu dien'.
Sveicini ar' meitiņu,
Kaš uz krasta stāv,
Dažu sēru asaru
Raud par mījā nāv'.
Mīlais bija kuģinieks,
Jauns un slaiks un stalts,
Acis mīrdzēja tam prieks,
Vaigs bij sarkanbalts.
Bet nu jūra plīvina
Matus dzelienos:
Jūras meita ievīla
Viņu dziļumos.

Svešumā klistot.

Teiciet man zemi plašajā pasaulē,
Kurā būtu tik mīļa kā tu, mana dzimtene!
Lai klistu kur klisdams, lai ietu cik tāl',
Tava atmiņa sirdī nekur nenobāl,
Kurzeme! Zemgale!
Mīļā, baltā Dievazemīte!
Svešā malā, kad vientuļim jāmaldas man,
Sveši kur ļaudis, sveša kur valoda skan,
Nāk prātā ik brīdī tavs mocekles tēls,
Kaļa asinīm traipīts, bezgala žēls,
Kurzeme! Zemgale!
Mīļā, baltā Dievazemīte!

Svešā malā man tagad sirds pārpiļnam jūt,
Cik dārga, cik dārga vari, dzimtene būt!
Par velti prāts rauga tevi aizmirst un rimt—
Tikai ar tevi mums celties—bez tevis mums grimt,
Kurzeme! Zemgale!
Mijā, baltā Dievazemīte!

Plūdons.

Dzīvīte, dzīvīte, šūpojos tevi.

Dzīvīte, dzīvīte! — šūpojos tevi,
Vējā kā žubīte liepzariņā.
Daudz tu gan solīji — maz tomēr devi.
Vai nav vienalga ar'! Rai-dai-dai da!
Dzintara gredzenu solīja saldi
Dziljūņas vārava visskaistākā.
Gredzens un devēja—puta un maldi.
Krustā tik viņi dej: rai-dai-dai-da.
Skumjas un laime kā vienes vijas.
As'ra krīt bikeri zaizeliitā.
Dienā vēl krūtīs raud naktsmelodijas,
Dieuā, kad jādzied man: rai-dai-dai-da.
Krūtīs kas dzimis, lai krūtīs ar' miris:
Vieglāk tā glabāt to baltsmitāja.
Vaiņagā pēdējais zieds, kad būs iris,
Izrs ir vaiņags pats. Rai-dai-dai da.
Pārtrūks un izirs... Un velti sirds taujā,
Bridi kā rūgto vērst salākajā.
Sirds mana nerātā, sirds mana straujā —
Pārtrūksi tomēr reiz!... Rai-dai-dai-da!

Fricis Bārda.

Vaicāju saulītei vakarā norietot.

Vaicāju saulītei vakarā norietot:

Kad nāksi atkal mūs sasildīt,

Kad nāksi sārīvaudzīt?

— „Citu rit'. Citu rit'“.

Vaicāju ziedonim ar gulbjiem aizbraucot:

Kad nāksi atkal vaiņagus vīt?

Kad nāksi — kad?

— „Citu gad'. Citu gad'“.

Vaicāju jaunībai ar rozēm aizejot,

Kad nāksi atkal gredzenus mit?

Kad nāksi — kur un kā?

— „Kalniņā. . . baltsmilšu kalniņā!“

Fricis Bārda.

Zvani, maija pulkstenit.

Zvani, maija pulkstenit,

Palīdz' zvaigznes atzvanīt:

Diena dziesi un vakars tumst —

Zvaigžņu mirdzās dvēs'le skumst.

Zvani, maija pulkstenit,

Palīdz sapņus atzvanīt:

Vakars vēls, nakts tumst un tumst —

Balta sapņa dvēs'le skumst.

Zvani, maija pulkstenit,

Palīdz mieru atzvanīt:

Ilgu mokas dvēselē

Neviens sapnis nedziedē.

Fricis Bārda.

Memento mori!

Kad priekī kūš, kad bezbēdība smeļ,
Man, draugi, miera nav vairs dvēselei.
Vēl saule augstu, sirdi kokles tric, —
Ak, bieži vakars pienāk negaidīts!
Vai zināt jūs, ko nākamība tīn?
Varbūt, patlaban kādam skujas šķin.
Kad ziedons smaida, rotā dzīves rīts,—
Ak, bieži vakars pienāk negaidīts!
Gan mēness spīd aiz tāliem mākoņiem,
Kā spīdējis kopš gadu tūkstošiem;
Bet mūsu mūza laiks ir nospraudīts, —
Ak bieži vakars pienāk negaidīts!
Vēl, draugi, šodien kopā redzu jūs,
Kas zin, kur katris citu gadu būs?
Gan jauks ir laiks ar draugiem pavadīts.
Bet bieži vakars pienāk negaidīts!
Plūdonis.

Rudens 1915. gadā.

Nekad no rudens mākoņiem
Nav tik daudz tumšu skumju lijis.
Nekad vēl vējš zem debešiem
Tik nežēlīgs un ass nav bijis.
Nekad vēl izmisuma šķēps
Nav tik daudz strauju skumju ķēris.
Nekad vēl lielceļš Latvija
Nav tik daudz rūgtu as'ru dzēris.
Nekad vēl tik daudz nopūtu
Nav klusās pusnakts zvaigznēs raidīts.
Nekad tik sāpīgi nav smaidīts.

Nekad, nekad no nākotnes, —
Ko mūžība vēl klēpī nes, —
Nav tik daudz cerēts, lūgts un gaidīts.

Fricis Bārda.

Viens saucējs sauc pie Daugavas.

Viens saucējs sauc pie Daugavas,
Raug' svešas tautas nākušas;
Tās upes malā nostājas,
Uz latvju zemi noskatas.

Ak, tēvija, tev jānes nu
Tavs liktens ar paciešanu!
Būt' Daugava apsargāta,
Netrūktu latvjiem brīvība.

Pie Daugav's krastiem Ikšķilē,
Pie smilšu kalniem Sal'spilī
Tie atstāj laivas, malā nāk
Un sevīm pils būvēt sāk.

Ak, tēvija, u. t. t.

Jūdz sešus zirgus kučieri
Un laķierētu karieti.
Tie saucas „Herr von baroni“,
Kas ticību atnesuši.

Ak, tēvija, u. t. t.

Lai pērkons sper un lodes šņāc,
Lai jodi naktī gaisā skrien.
Kam snaudi tu vēl, latvju gars,
Tev tēvija ir jāsargā.

Ak, tēvija, u. t. t.

Nu, brāļi, mēs pie Daugavas,
Uz viņas krasta maliņas,

Lai plivnājas karodziņš,
Lai spalgo mūsu zobentiņš.
Ak, tēviņa, u. t. t.

Mirdzot šķēpiem zeltsaules staros.

Mirdzot šķēpiem zeltsaules staros,
Tauru skaņas kad viļņojas šurp,
:: Caur pilsētas vecajiem vārtiem
Ienāk latviešu strēlnieku pulks. ::

Redz aiz aizkariem augsti pie loga
Meitas actiņas skumji kā mirdz; —
:: Domā strēlnieki, meita ir daiļa,
Vaj kāds brīnums, ka iesilst tiem sirds. ::

Pie miera jau strēlnieki dodas,
Ir pusnakts un visi jau dus.

:: Tik dārzā zem ozola zariem
Mainās skūpstī, bet ozols cieš klus' . . . ::

No rīta zeltītos staros,
Tauru skaņas kad viļņojas šurp,
:: Dodas strēlnieki sīvajā ciņā,
Kas ir bijis, to nestāsta nakts. ::

Aiz aizkariem augsti pie loga
Meitas actiņas skumji kā mirdz;
:: Domā meita — vai redzēšu zēnu,
Kuņa dēļ klusi skumst mana sirds. ::

Jau trakot sāk rudeņa vēji,
Brāļu kapenēm pāri tie skrien.
:: Bāla meita kopj kapu ar puķēm,
Rūgtu rūgtajas asaras lej. ::

Ceriņi kad baltie atkal plauks.

Kad pavasars ir klāt, vies zaļo, plaukst un zied!
Kad ziedons jaukais klāt, tam slavu putni dzied!
Kad zeltsaules staros viss vizuļot sūk,
Sirds krūtīs pēc tevis man kvēl!
Tavs gaišais un mirdzošais tēls prātā nāk,
Es gaidu, kad nāksi tu vēl!

Ceriņi kad baltie atkal plauks,
Sirds man tevīm ilgās pretīm trauks!
Tavus matus glāstīt, tavai dvēš'lei stāstīt,
Ziedu balto smaržu tevī elpot
Ceriņi kad baltie atkal plauks,
Zilām tālēm ziedons pretīm sauks!
Saules spožā telpā valdīs tava elpa,
Ceriņi kad baltie atkal plauks!

Ak, jaukais ziedoņlaiks, tā vēsmu sirdis jūt,
Kā vējiņš skats tavs maigs, ar tevi kopā būt!
Mēs iesīm, kur putniņi dziesmās mūs sveiks,
Kur tālēs viss burvīgi mirdz!
Un zaļās pļavās mums puķītes teiks,
Tik milēt, līdz krūtīs pukst sirds!
Ceriņi kad baltie atkal plauks, u. t. t.

Ar Dievu, miļā tēvija.

Ar Dievu, miļā tēvija,
Ar Dievu, dzimtene!
Man jādodas ir svešumā,
Ar Dievu, dzimtene!
Tā dziedu es, kad atvados,
No miļākiem kad nošķiros.
Ar Dievu, dzimtene!

Vēl zilā debess uzsmaida,
Ar Dievu, dzimtene!
Vēl lauks un mežs man' sveicina,
Ar Dievu, dzimtene!
Dievs zin, kā sirds man nopūšas,
Bet tomēr no tev' jāšķiras,
Ar Dievu, dzimtene!
Nāc, upīte, man' pavadi,
Ar Dievu, dzimtene!
Tu bēdīga man' uzskati,
Ar Dievu, dzimtene!
Vēl kāpjot manīm kalniņā,
Birst daža karsta asara,
Ar Dievu, dzimtene!

Tas cilvēks šini pasaulē.

Tas cilvēks šini pasaulē
Tik dzīvo īsu brīd',
Te zied, te vīst, te nobālē,
Drīz trūdu bedrē krīt.
Tādēļ tam šeitān dzīvojot,
Maz prieki uzsmaida,
Par iznīcību domājot,
Sirds daudzreiz sērojas.
Tik mīlestība vien ir tā,
Kas prieka kroņus pin,
Un kad jau beidzas jaunība,
Ap sirnu galvu tin.
Jo jaunībā kas mīlējas
Ar taisnu draudzību,

Un uzticīgi vlenojas
 Uz visu mūžību.
 Kas ieskat' mantu nicīgu,
 Ne augstu kārtu pras',
 Bet meklē tiklu, mīlīgu,
 Tik īsti laimīgs tas.
 Tam mīlestība gaišu dar'
 Šo dzīves tumsību,
 Par priekiem bēdas pārvērst var,
 Dod sirdij mierību.
 Tu, jaunība, kam sārtais vaigs,
 Kam prieks vēl sirdī mīt,
 Tev vēl ir dzīves zelta laiks,
 Tev laimes saule spīd!
 Liec vērā: drīz tas paiet steigš.
 Še viss ir iznīcīgs,
 Drīz liktens tavu prieku beidz,
 Jo tas nav pastāvīgs!
 Liec tādēļ ziedu laiciņā
 Sev mīlīb' iemantot,
 Tas prieks, ko mīlīb' dāvina,
 Spēj īsti aplaimot.

Ritos, kad gaiši dzied.

Ritos, kad gaiši dzied
 Zvaigznītēm noejoti,
 Pie kuldas stāvošai
 Man uguns jākur.
 Gaiši spīd liesmiņa,
 Dzirksteles lec un sprēgā.

Es skatos uguni
Un grimstu bēdās.
Nejauši prātā nāk
Puisēns ko milu,
Par kuŗu sapņoju
Aizviņu nakti.
Gan tu reiz raudāsi,
Viltīgais puisēn,
Kad es reiz dusēšu
Dzestrajā kapā.
As'ras man ritēt sāk
Pār vaigiem bāliem.
Diena jau iesākas,
Dievs zin, kā beigsies . . .

Cīrul's augsti gaisā.

Cīrul's augsti gaisā
Dziesmas skandina, —
Dzied par laimes dienām,
Kuŗas nāk un iet.
Puisēns darbā dodas
Un iekš domām slīgst, —
Un tam zilās acis
As'ru straumes plūst.
Domas, manas domas.
Kur jūs klejojat, —
Kurp tik tāļu klistat,
Ko jūs meklējat?
Nemeklējiet laimi,
Tā ir zudusi;

Manai lauztai sirdij
Mieru atdodiet.

Ak, eglīte, ak, eglīte.

Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tu pastāvīga esi!
Tu zaļo ziemas aukstumā
Tikpat kā vas'ras karstumā.
Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tu pastāvīga esi!

Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tu manim patikt vari!
No Ziemas svētku eglītes
Man spīd daudz gaišas svecītes.
Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tu manim patikt vari!

Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tavs apģērbs man ko māca:
Pastāvība un cerība
Dod cerot spēku nestundā.
Ak, eglīte, ak, eglīte,
Tavs apģērbs man ko māca!

Ak, eglīte, ak, eglīte,
Cik skaista tu gan esi!
Tu grezno pilis, būdiņas,
Nes visur mieru, liksmību.
Ak, eglīte, ak, eglīte,
Cik mīļa tu man esi!

Tur, augšā, uz bēniņiem.

Tur, augšā, uz bēniņiem

Salmi stāv, salmi stāv,

Apakšā, gubenī — siens.

Tur, augšā, uz bēniņiem

Mēness spīd, mēness spīd,

Apakšā, gubenī — tumšs.

Tur, augšā, uz bēniņiem

Puiši guļ, puiši guļ,

Apakšā, gubenī, meit's.

No rīta iet saimīnieks

Puišus celt, puišus celt, —

Augšā, uz bēniņiem — tukšs.

No rīta iet saiminiec'

Meitas celt, meitas celt,

Apakšā, gubenī — mudž.

Tak nevar jau vienumēr

Maizi ēst, maizi ēst,

Vajag' jau alu dzert ar'.

Tak nevar jau vienumēr,

Alu dzert, alu dzert,

Vajag jau iešņabot ar'.

Vai „lustīgam“ zēnam gau

Naudas trūkst, naudas trūkst,

Meitas tam aizdod arvien.

Klusums kad pār zemi valda.

Klusums kad pār zemi valda,

Sirdī mājō jūsma salda —

Istabiņā divi sēžam mēs.

Zeme klāta baltu sniegu,

Daba sapņo ziemas miegu,
 Kas to modināt no sapņiem spēs?
 Tad ar' manā sirdī ilgas snauž,
 Mīļas jūtas tevīm, meiten, pauž:
 Trīs vārdus vien es tevīm teiktu,
 Trīs vārdus vien: „Tu mīļa man.“
 Ar saviem skūpstiemtavas lūpas sveiktu,
 Tu mīļa man, tu mīļa man.
 Vai skumju brīd's vai sāpju diena,
 No manām lūpām allaž skan,
 Jo sirdī kvēlo ilgas vienas:
 „Tu mīļa man, tu mīļa man!“
 Mana sirds pukst tik priekš tevis,
 Jūtu to es pats pie sevis,
 Vai tad neliecina to mans skats?
 Ka tu arī mani mīli,
 Par to nešaubos ne brīdi . . .
 Mīlu tevi, meiten, es viens pats.
 Tādēļ ļauji lūpas skūpstā sveikt,
 Dažus mīļus vārdus tevīm teikt:
 Trīs vārdus vien, u. t. t.

Tautiešami roku devu.

Tautiešami roku devu,
 Labo devu, ne kreiso.
 Ai-ja-ja, tra-la-la,
 Labo devu, ne kreiso.
 Labo devu, ne kreiso,
 Lai bij laba dzīvošan'.
 Kad es gāju tautiņāsi,
 Dziesmas tinu kamolā.

Ja būs laba dzīvošana,
Pa vienai risināš'.
Ja būs slikta dzīvošana,
Lai satrūda kamolā.

Kurzemite, Dievzemite.

Kurzemīte, Dievzemīte,
Brīvas tautas auklētāj',
Kur palika sirmie Dievi?
Brīvie tautas dēliņi?
Tie ligoja vecos laikos
Gaismas kalna galotnē,
Visapkārti egļu meži,
Vidū gaiša tautas pils.
Asīņainas dienas ausa
Tēvu zemes ielejās.
Vergu valgā tauta nāca,
Nāvē krita varoņi.
Ātri grima, ātri zuda
Gaismas kalnā staltā pils.
Tur guļ mūsu tēvu dievi;
Tautas gara greznumi.
Sirmajami ozolami
Pēdigajo ziedu dod:
Tas slēpj svētu pīles vārdu
Dziļās siržu rētiņās.
Ja kas vārdu uzminētu,
Augšām celtos staltā pils!
Tālu laistu tautas slavu,
Gaismas starus margodam'.

Tautas dēli uzminēja
Sen aizmirstu svētumu ;
Gaismu sauca, gaisma nāca,
Augšām cēlās gaismas pils !

Auseklis.

Maza biju, neredzēju.

Maza biju, neredzēju,
Kad nomira tēvs, māmiņ'.
Nu uzgāju ganīdama,
Kur gulēja tēvs, māmiņ'.
 Baltā smilšu kalniņāi
 Zem zaļāmi velēnām.
 Celies augšā, tēvs, māmiņa,
 Es pacelšu velenin'.
Es jums teikšu raudādama,
Ko man dara svešā māt'.
Svešā māte man sūtīja
Pie ābeles rīkstes griest.
 Pie ābeles piestājosi,
 Kā pie savas māmuliņ's.
 Birst ābelei balti ziedi,
 Man birst gaužas asaras.

Lustīgs tēvs ar māmuliņu.

Beķer' cepti kliņģeriši,
Beķer' cepti kliņģeriši,
Edelšteina bīdelēti,
Edelšteina bīdelēti.

Piens un bišu medutiņis,
Piens un bišu medutiņis,
Tek no liepu lapiņāmī,
Tek no liepu lapiņāmī.

Lustīgs tēvs ar māmuliņu,
Lustīgs tēvs ar māmuliņu.
Dēls noķēra cielaviņu,
Dēls noķēra cielaviņu.
Tā nebija cielaviņa,
Tā nebija cielaviņa,
Tā bij dēla ligaviņa,
Tā bij dēla ligaviņa.

Gaida, gaida !

Gaida, gaida, gaida, gaida,
Asins kvēlo, lūpas kaist !
Milu tevi, brīvā meiča !
Kātris čigānietei teic.
Citas meitas strauji milē --
Ātri kvēlo, ātri dzied ;
Čigānietes mila kaisla,
Rožbežas tā nepazīst.

Gaida, gaida . . .
Zinu, ka tev dēku dziedā,
Kuŗu starpā arī es.
Ilgojos pēc taviem glāstiem,
Kaut gan tos vēl citi gūst.

Gaida, gaida . . .
Čigānietes mila kvēlos,
Kāmēr as'nis dzīslās rīms,

Tamdēļ tversim laimes brižus
Dievs zin, ko jau rīts mums nes!
Gaida, gaida . . .

Aiz upītes jēri brēca.

Aiz upītes jēri brēca
Vecas meitas gaviļēja.
 Jēri brēca smalku sienu,
 Vecas meitas jaunus puisius.
Jēri sienu gan dabūja,
Meitas puisius nedabūja.
 Vai, Dieviņi, jauni puisi,
 Kur mēs liksim vecas meitas?
Sasiesim tās kūlišosi,
Iesviedisim jūriņāi.

Es redzēju jūriņāi.

Es redzēju jūriņāi
Trīs zvejniekus zvejojam —
Zīda tīklis, zelta laiva,
Sidrabiņa zēgelīt's.
 Vai godīgi zvejniecīgi,
 Redzējt' mana bālēniņ?
 Vai godīga mātes meita,
 Kāds bij taviz bālēniņš?
Smuks puisītis, baltu vaigu,
Dzelteniemi matiņiem.
Vai, godīga mātes meita,
Tāds guļ jūņas dibenā.

Smiltis grauž tam baltus vaigus,
Ūdens matus plīvina.
Vai, godīgi zvejniecīni,
Izvejojiet mahņā.
Vai, godīga mātes meita,
Ko maksās' par vilkumiņ'?
Vienam došu linu kreklu,
Otram zīda nēzdodz ņ'.
Trešajam, tam jaunākajam,
Pati sevi nodošu.
Lai gan baltas ūdens putas,
Vēl baltākas zēģelīt's.

Dziedi, raudi, tautu meita.

Dziedi, raudi, tautu meita,
Tava pašas vaina bija.
Kur es aru, kur ecēju,
Tur tu laidi ganīdama.
Tur tu laidi ganīdama,
Raibus cimds adīdama.
Kur es zīgus peldināju,
Tur tu govīs dzirdināji.
Tur tu govīs dzirdināji,
Niedrās kāri vaiņadziņu.
Kad es jāju pieguļāi,
Tad tu līdzī taisījiesi.
Kur es kāru pātadziņu,
Tur tu savu vaiņadziņu.
Dziedi, raudi, tautu meita
Tava pašas vaina bija.

Kamdēļ skaties man sejā un smaidi.

Kamdēļ skaties man sejā un smaidi,
Mani tikko vēl skūpstīja cits.
Velti bijušo atpakaļ gaidi,
Nelga tas, kas reiz bijušam tic.
Nelga tas, kas milu par ķilu
Grib pie sevis vienvienīgi siet!
Nelga tas, kas turēt grib milu
Un kā skrejošu gājputnu siet.

Vakar dāvāji sārtajos ziedus,
Ko lai daru, ka šodien tie vīst.
Mila aizsmaršo projam ar ziediem,
Bet vai tamdēļ tu vari man' nīst.
Kas var aizturēt ziedoņa dvesmu,
Kas ar vēju un mākoņiem trauc,
Ko lai daru, ka tāda es esmu —
Tur es eju, kurp ziedons man sauc.

Kā senās, jaukās ziedoņdienās.

Kā senās, jaukās ziedoņdienās,
Sirds par jums tagad jūsmo ilgās vienās.
Bet skumjas slēpjas manās krūtīs,
Jo jūsu ilgas citu ceļu jūtīs.
Kaut ausis skan šis ziedoņstāsts.
Nav lemts man jūsu mīlas glāsts.
Kad skūpstu roku jums, madam,
Deg sirdī ilgu kvēls.
Pēc jums es ilgojos, madam,
Mans milas sapņu tēls.
Kad laimes brīdis sengaidīts,

Kā dzīdrais saules rīts,
Ar jūsu mīlas glāstiem nāks,
Sirds priekā gaviļēt tad sāks,
Un jaunus dzīves priekus gūs,
Un skūpstīšu es jūs !
Varbūt, ka nākotnē ar viss tas mainās,
Un pārmaiņas nāks jūsu dzīves ainās.
Var liktens grozīt vienu, otru lietu,
Reiz mēs kā draugi kopā ietu.
Sirds priekā liksmos, gaviļēs
Un jūsu ilgas tulkot spēs.
Kad skūpstu roku jums, madam u. t. t.

Div' sārtas rozes.

Ja tev mīļā, draugs, tad zini,
Viņai puķes uzdāvinī,
Jo, kas mīlā kvēl, —
Tam nav ziedu žēl! —
Kundzei sūti neļķi maigo,
Jo tā ilgi krāšņi zaigo,
Bet tai sūtīt var --
Vijolītes ar'!
Jaunu māti aplaimosi,
Kaktusu ja viņai dosi ;
Istu laimi rod
Tomēr, tas, kas dod :
Div' sārtas rozes, viens skūpsts turklāt,
Tā mūžam katru var sveicināt !
No agra rīta puķes pasniedz viņai,
Bet skūpstus atstāj — nakts alku viņai.
Div' sārtas rozes, viens skūpsts turklāt,

Vai skaistāk dāmu var sveicināt ? !
 Div' sārtas rozes, viens skūpstis turklāt,
 Tā milu sākat, tā nobeidza !
 Morgani un Vanderbilti
 Dāvā pārles, zelta smilti,
 Auto dāvā Fords ;
 Rotšilds — vārdā lords —
 Daudzi dāvā zeltu spožo,
 Citi uzticību košo, —
 Dāvā pasaule,
 Ko mil dvēsele.
 Tikai tie, kam naudas nava,
 Kuņiem sveša pasaul's slava, --
 Pasniedz sievietei,
 Karsti milētai :
 Div' sārtas rozes, viens skūpstis turklāt, u. t. t.

Lēni lūdzot mana dziesma skan.

Lēni lūdzot mana dziesma klusā naktī skan,
 Sirdī kvēlo milas liesma, mīļā, šurpu steidz !
 Tā kā vētrā koki lokas naktī drūmajā,
 Naktī drūmajā.
 Tā mau sirds kvēl lielās mokās, nāc man mierināt,
 Nāc man mierināt !
 Dzirdi lakstīgalas, dzirdi, kā tās sēri dzied,
 Lēnas skumjas pārņem sirdi, kad es klausos tās
 Viņas saprot manas mokas, manas ciešanas,
 Manas ciešanas !
 Visu karstās ilgu sāpes, viņas dziesmās skan,
 Viņas dziesmās skan.

Miļā, ļauj lai tavā sirdī maiga dziesma skan,
Sen es ilgojos pēc tevis, nāc pie manas krūts
Nāc pie manas krūts,
Pie manas krūts!

Ātkal jaukais maijs ir klāt.

Ātkal jaukais maijs ir klāt,
Puķes zied un putni dzied.
Vai tad man ar skumju prātu,
Bēdu stabulīti pūst.
Projam raizes, projam krīze.
Katra sirds lai priecājas,
Smejas Mīle, smejas Lize,
Kātris bauda savā vīzē,
Priekos vien, katru dien'.

Klau kā strazdiņš zarā dīgo,

Ķikulīti ķilu lu lu.

Bezdelīga gaisā šviko,

Cilli cilli cil lilli.

Pļavas, atmatas un lauki

Pilni Dieva svētības,

Miļā saulīte spīd jauki,

Visi liksmo zaļā maurā priekā vien!

Sētā leijerkastnieks spēlē,

„Gailīt, manu, kur tu tec?“

Visiem laimes, priekus vēlē,

Visi klausās, jauns un vecs,

Otrā stāvā saimnieks dzīvo,

Klau, vai spēlē radiofons,

Un kur krogā bauda sīvo,

Šitā vien skan radiofons,

Šitā vien, šitā vien!

Pašnāvnieks un naudnieks vien
Drūmi četrās sienās dēd.
Viens gaid' nāvi, otris naudu,
Abi noskumuši sēd.
E, jūs drūmo dienu vergi,
Klausies, ko dzied Trubadūrs,
Smej par nāvi, smeļ par mantu,
Priecājies ar jauku maiju,
Priekos vien, priekos vien!

R, Vizbulis.

Dažs latus sūri pelnītos.

Dažs latus sūri pelnītos,
Zem gultas zeķē glabā, —
Uz krogu dzērājs aiznes tos
Un ziedo tautas labā.

Kā akcīzi viņš stutējis,
Jo dzēris šgabi, alu.
Vai medāli viņš dabūjis?—
Nē, zilu degungalu.

Jumārs.

Kad dzīvē mums tā labi iet.

Kad dzīvē mums tā labi iet
Un laba pārtikšan',
Tad varam tikai smiet un diēt,
Tad netrūkst itnekas,
Tad varam sacīt: labs ir gads,
Kaut atnāktu vēlreiz tāds pats,
Dod vēlreiz, dod vēlreiz, dod vēl vienreiz!

Kā sipols dzīve sīva mums,
Bet labprāt baudām to,
Kaut naudas nav vairs maciņā,
Tad paķer šo un to.
Bet nāvei nākot lūdzamies,
Dod dzīvē vēlreiz lūkoties ;
Dod vēlreiz, dod vēlreiz, dod vēl vienreiz!

Cik agrāk resnas desas bij
Un bulkas, kliņģeri,
Bet nu par desmit latījiem
Viens pats tos zemē rij.
Ak, likten, žēlo cilvēkus,
Dod resnas desas, kliņģerus,
Dod vēlreiz, dod vēlreiz, dod vēl vienreiz!
No balles nājas skuķēnu
Kā nākas pavad' zēns.
Viņš mīlestībā iekarsis
Un nočiep bučiņu,
Bet kad pie vārtiem atvadas,
Tad jaunēklis vēl kaulējas :
Dod vēlreiz, dod vēlreiz, dod vēl vienreiz!

Es neietu to celiņu.

::: Es neietu to celiņu :::
::: Kur bajāra dēliņš gāja :::
Dēliņš gāj'.

Purvu bridu, niedras laužu,
No bajāra vairījosi.
Nebij purvu pusbridusi,
Satiekosi bajārīti.

Sāk viņš mani bildināti,
Birst man žēlas asariņas.
Ko tu raudi, bārenīte,
Neb' es tevīm mantas prasu.
Man patika tavs darbiņis,
Tavs raženis augumiņis.
Tavs raženis augumiņis,
Tava dzidra valodiņa.
Kas bāriti godināja,
Kas bāriti slavināja?
Dieviņš godu godināja,
Laimīt slavu slavināja.
Kas gulbiti baltu dara,
Kas bāriti ļaužu lieki?
Odens gulbi baltu dara,
Dievs bāriti ļaužu lieki.

Nu, šķirsimies mēs, balodīt!

Nu šķirsimies mēs, balodīt,
Jo nu laiks uz mājām iet.
Kad uzmodīsies mana māt'
Tā iesāks mani ļoti rāt:
Kur biji tu, man palaidniec',
Tik vēlu vasar's vakarā?
Tik vēlu vasarā vakarā
Un vēl tik agrā jaunībā.
Tev kājas vēl ar rasu mirdz
Un mati ar' nesukāti.
Ak, māmiņ, kaut tu zinātu,
Cik jauki vasar's vakarā.

Cik jauki vasar's vakarā,
Cik skaisti milēt jaunībā!
Tu esi vec', tev sirmi mat'.
Tev prieki reti prātā nāk.
Es esmu jaun', man prieka daudz,
Man milēt mūžam neapnik.

Slēdz mani ciešāk maigo roku skavā.

Slēdz mani ciešāk maigo roku skavā
Un acu stariem manu dvēs'li sien.
Tik labi nav nekur, kā milā tavā ...
Tad liekas man, ka dzīve ātrāk skrien
Ne dzīve vairs, ne sapņi laimi nesis!
Un lūpas tās, kas šodien manis tviks,
Drīz atkal citam miļus vārdus dvesīs.
Un mīrs, kā nomirst viss, kas iznīcīgs.

Slēdz mani ciešāk maigo roku skavā
Un kairās lūpas skūpsiem neaizliedz!
Tik labi nav nekur kā milā tavā,
Kaut brīdi vien tā aizmirstību sniedz.

J Ziemeļnieks.

Pa sniega laukiem ziemas nakti bālā.

Pa sniega laukiem ziemas nakti bālā
No Dieva nama mēs reiz nācām, māt',
Ak, cik tas sen jau pagājībā tālā,
Cik prātam gūt' turp atkal aizdomāt!
Kad noguru — tu mani klēpi nesi,
Un vērodams, kā zvaigznes gaisos mirdz,
Es domāju, cik miļa gan tu esi,
Cik labi man pie tavas siltās sirds.

Bet pēkšņi tad caur zvaigžņu zviļo viju,
Kāds savāds tēls pie manis liecās klāt,
Es nāves bailēs acis aizdarīju

Un trīcot d esu: „Sargā mani, māt'!”

Bet sniega laukos ziemas naktī bālā

Tu stāvēji kā sargs ap mani, māt, . . .

Ak cik tas sen jau pagājībā tālā,

Cik tagad grūt' tur atkal aizdomāt!

Šai dzīvē mēs pēc laimes ubagojam,

Jo nāves tumsā beidzot nogrimst viss,

Tā arī tev reiz jāaiziet būs projām

No manis, māt', lai es kā mīlējis.

Kas esam mēs? Un kurp mūs liktens aiznes?

Kas — mūsu gars? Un kas viņš beidzot taps?

Kā rudens puķes pāri zied mums zvaigznes

Un visa dzīve ir kā mūžīgs kaps.

J. Ziemeļnieks

Tur tālā kara laukā.

Tur tālā kara laukā guļ kritis karavīrs,

Ne skaitīts, ne ar' minēts, kaut' karojis kā vīrs.

Par dažu karā kauto tur gauži vaimanā,

Par kareivi, kas aizmirsts, nebirst ne asarā.

Bet dzimtenē gan tālu, tur vakarkrēslīņā.

Vecs tēvs teic, bēdās grimis: „Viņš laikam nomiral”

Un noraudaj'sies māte: „Vai Dieviņi!” iesaucas.

„Viņš atvadas, jo pulkstens uz pusnakt' apstājas”.

Tur līgaviņa skatās nakts krēslā skumīgi:

„Kaut' miris, manā sirdī viņš nemirs mūžīgi!”

No treju mīļo acīm birst karstas asaras,

Par kareivi aizmirsto no sirds plūst lūgšanas.

Tās karstās as'ras sakrāj Dievs vienā debesi
Un aiznes tālā laukā šo svēto upuri,
Uz bāliem vaigiem viņam tās as'ras rasina,
Lai neapraudāts neguļ, tas tālā svešumā!

Katrinās.

(No „Vecā muzikanta dziesmām.“)

Jā, draugs : šais krīžu laikos garos
Uz apsveikšanām atsaucīgs
Tik daiļlais dzimums . . . kalendaros
Tu tādej buri uzmanīgs.
 Un redzi : Rasas, Blāzmas, Ausmas ;
 Vai sen, kā kristībā tās tiek ?
 Tās pārāk mazas vēl : nav jausmas
 Par kādām augš . . . Lai izpaliek !
Reiz glaunu vārdu laikmets bija :
Bet viņa dāmas modernās,
Kā : Herta, Berta, Hortenzija
Par „štenchiniem“ tik zobojās . . .
 Lai fokstrotus dej elegantas,
 Lai iet kaut nāru kostimā, —
 Man žēl tās nav, jo „visas mantas“ —
 Teic kuplestiis — „tām mugurā . . .“
Bet kad jau pirmais rudens salums
Ar ledu taisa peļķes ciet, —
Nāk Katrinās, lūk vecais kalums,
Kam ir ar cieņu jāpieiet!
 Nav jābrinās, ja laiks ir audis
 Jau grumbas, ko uz pieres rod :
 Aizvien tak retāki top ļaudis,
 Kas meitām tādu vārdu dod . . .

Tām sveši pūderi un smiņķi,
Kas kavalieriem itkā māj;
Nekādi brasleti, vai riņķi —
Tik tulznas viņu rokas klāj . . .
Bet kad jau rudens dubļu jūru
Tās izbriena darba pastalās, —
Tad jāšaubās, vai viņu pūru
Kāds ducis puišu pacilās?

Mēs zinām: viņu vārda dienā
Būs kārtīgs suķis zemē kauts
Un biūvēts al's, kas tādā cieņā,
Ka jasauc: „Vai tik stiprs ļauts?!“
Nav jāmeklē pēc „ziēdu pūkām“,
Kad ledus puķes taisas zelt:
Ar veco melniņu uz dūkām:
No salda miega . . . augšā celt!

J. Labers.

Jauns un traks, tu puika, esi bijis.

Jauns un traks, tu puika, esi bijis,
Lauzdams manu zelta gredzentiņ'.
Vai tu gribi manim jaunu pirkti,
Jeb vai saukt par savu ligaviņ'?

— Nav naudas man ko jaunu pirkti,
Saukšu tev par savu ligaviņ'.
Tikmēr saukšu tevi ligaviņu,
Kamēr sārta rīta saule lēks.

Uzlēc sārta, spoža rīta saule,
Nu, ardievu, ciema zeitenīt!
Man pašam daiļa ligaviņa,
Gaida mani mājās parnākot.

Vienu vienīgu vietu man rādi.

Vienu vienīgu vietu man rādi,
Ak, es neesmu redzējis to,
Kur mūs' arājam dzīvē iet tādi,
Ka no bēdam viņš nezina neko.

Vaid pa ceļiem un laukiem ikdienas,
Vaid viņš ķedēs tur, zelts kur tiek rakts.
Vaid viņš cietokšņos, cietumu sienās,
Vaid viņš siepē zem vāģiem kad nakts.

Vaid viņš pats savās nabaga būdās,
Nava prieka tam saule kad smaid'
Katrā pilsētā vaid viņš un sūdzas,
Tiesu priekšamos sūdzēts tas vaid.

Ej uz Volgu: kā vaidas tur jaucās?
Kas uz plašajās upes tur dzied?

Ak, šīs vaidas par dziesmām mums saucās.

Tie ir laiv'nieki, jūgā kas iet!

Volga! Volga! Tik plaši un tāļi,
Nav tev plūdi, kad pavasars nāk,
Kā tās bēdas, kur mocās mūs' brāļi,
Visu zemi tās pārpildīt sāk.

Kur tik tauta, tur vaidi. Ak, tauta!

Cik vēl ilgi tik grūti tev ies?

Bet kas vaidi? Tur vaļa tev ļauta!

Kad tu, zaļoksne, atmodīsies?

Jeb vai, padotai likteņa rosās,
Mūžu mūžiem tik grūti tev ies?

Tava dziesma kā vaidi un mokas —

Vai uz mūžu tu aizsnaudīsies?

Nekrasovs.

Aizjāja latvietis pasaulē tāju.

Aizjāja latvietis pasaulē tāju
Uz kumeļa stalta, ka oimdēja vien.
Uz mūžu viņš atstāja dzimtenes sētu,
Tam likteus bij lēms tur palikt arvien.
Velti tu, jaunajā ligava, gaidi —
No skumjām un bēdām tev nomākts ir prāts.
Par velti tu skatus uz ziemeļiem raidi,
Vai pārņāks reiz mājās sen gaidītais draugs.
Kur ziemeļos puteņi kaukdami griežas.
Un kalnos un pakalnos šausmīgi šņāc —
Kur priede pie egles kā diaudzītā spiežās,
Tur latvieša kauli it mierīgi dus. . .
Vēl mirdams viņš lūdzās it žēli un drūmi,
Lai miesas ar zemi tam apber ar'.
Uz kapa lai zaļo tik paegļa krūmi,
Par latvieša nāvi kas liecināt var.

Es nezinu un nesaprotu.

Es nezinu un nesaprotu,
Ko grib no manim liktenis?
Par kāda nozieguma sodu
Viņš manim ciest ir nolīcis.
Man nav ne tēvijas ne mājas,
Ne viena sirds, kas mīlē man'.
No rīta cēlies, aunu kājas,
Dievs zin, kur vakars pienāks man.
Reiz biju iemilējies skuķē,
Tā bija skaista zilāce.
Bez gala skaistās, zilās acis,
Bez gala es tās mīlēju.

Es nespēju vairs aizmirst skuķi,
 Ar rožu sirtām lūpiņām, —
 Ar gaišu matu skaistām sprogām,
 Ko laimes brīžos skūpstāju.
 Es nespēju vairs aizmirst skuķi
 Dēļ tās es mūžam sērošu.
 Pirms miris būšu, vēl es teikšu :
 Es tevi aizmirst nespēju. --
 Es staigāju gar upes malu
 Un viņu dejā noskatos
 Es lūdzu nāras, lai tās manīm
 Reiz manas sēras vieglotu...

Nāc man līdz, kur baltas rozēs zied.

Nāc man līdz, kur baltas rozēs zied,
 Zelta birstaliņās saule riet,
 Druvas šūpo lēna vēsmiņa,
 Tālumā skan stauta valoda.
 Nāc man līdz uz kluso sētiņu
 Un mūs' lēnais vējiņš pavadīs,
 Lai kā ceta biedris stāzūtu —
 Sapņo mežs un druvas saulē viz.
 Tur mūsu baltais laimes rīts,
 Peld uz sauli zīda mākonīts.
 Pērlēs ceļš un saules diamanā,
 Turpu nāci, visumiļākā.

K. Jēkabsons.

Brīnos es, kad rudens diena.

Brīnos es, kad rudens diena
 Tur aiz priedēm taisās aust:

Kā pie ceļinieka krūtīm
Vari tu tik maigi snaust ?
Ne tu zini, kur tam māja,
Nedz, — kur liktens viņu sauc,
Kādus priekus, kādas bēdas
Dzīve viņa kausā jauc.

Mūsu kāzu drūmo dziesmu
Gāršā vētra dziedāja ;
Bērzi vēsas sūnu cīsas
Raiuām lapām kaisīja.
Vakar tur aiz meža slēdzas
Tev uz mūžu tēva nams,
Ceļš uz manu dzimto zemi
Nenospraudīts, nezinams.

Klau, caur kokiem rīta vēsma
Iet jau rasu birdināt,
Un tu dziļā miegā smaidi . . .
Žēl man tevi modināt !
Brīnos es, kad rudens diena
Tur aiz priedēm taisās aust ;
Ka pie ceļinieka krūtīm
Vari tu tik saldi snaust !

A. Niedra.

Strauja, strauja upe tecēj'

Strauja, strauja upe tecēj, ;:
Gar bāliņa namdurvīmi. ;:
Nedrīkstēju pāri jāti,
Baidās manis kumeliņis.
Jāj, bāliņi, droši pāri,
Nesliks tavis kumeliņis.

Apakšā ir baltās smiltis,
Viršū skaidris ūdentiņš.
Zobens grieza baltu smilti,
Straume skaloj' kumeliņu.
Spoža spalva kumeļami,
vēl spožāki iemauktiņi.
Uz akmeņa malku cirtu
Strautā kūru uguntiņu.
Lai sildāsi tie ļautiņi,
Kas man labu novēlēja.
Sildies mana ligaviņa —
Tu man labu vien vēlēji.

Visi mani radi raud,

Visi mani radi raud,
Ka es kalpa ligaviņ',
Kam, radiņi, jūs raudiet,
Kad es pate neraudāj' ?
Ai, radiņi, neraudat,
Vai kalpami maizes trūkst?
Vai neauga mieži, rudz'
Kalpa vīra tīrumā?
Daža laba kalpa siev'
Cimdā naudu žvadzina;
Daža laba saimniec'
Cimdā slauka asariņ's.
Liedzi, māte, kam liegdam',
Kalpam mani gan neliedz';
Labāk gāju pie kalpiņ',
Ne pie slinka tēva dēl'.

Mosties, mosties mana tauta.

Mosties, mosties mana tauta,
Gara važas projām svied!
Tava druva nav vēl pļauta,
Tavi dēli sēri dzied.

Mosties! gara gaismā plauksti:

Taisnību, vai it nekā.

Cel jel vienreiz galvu augsti

Pašapziņas lepnumā!

Tumsa mīt vēl tavās būdās,

Acīs kož tev atklāts vārds,

Mājas vietu atrod Jūdas

Pestītājs top krustā karts.

Vēl pret zeltā iērptu pūķi

Bijība tu kupri liec,

Kamēr savas kārtas rūķi

Prom no savām durvīm triec.

Cienīt neproti vēl godu,

Nedz' ar gara brīvību,

Svešniekam par lēcu bļodu

Pirmdzimtību pārdod tu!...

Mosties! modušies jau citi

Kam tev pašai sevi krāpt?

Diezgan ilgi lejā miti,

Nu tev laiks pret kalnu kāpt.

Ed. Traumails.

Vēl tu rozēs plūc.

Vēl tu rozēs plūc,

Nenotvīkdama;

Vēl tu matos spraud
Tās bez nodoma.
Vēl tu uzsmaidi
Visai pasaulei.
Vēl tu nezini
Sava skaistuma.
Paiēs laiciņš īss
Un tu nosarksi
Birzes maliņā,
Ziedus meklējot.
Un tu plūksi tos
Vienam vienīgam,
Un tu smaidīsi
Viņam vienīgam.
Karsti slavēs viņš
Tavu skaistumu,
Bet es staigāšu
Kā pa rudeni.

R. Blaumanis,

Stādiju ieviņu.

Stādiju ieviņu
Plāniņa vidū;
Izauga ieviņai
Deviņi zari.
Sajāja tautiņas
Ziediņus rauti.
Ko gribi, māsiņa,
Par vainadziņu?
Ja gribi, es došu
Bērajo zirgu?

Negribu, negribu,
Tas man ir pašai.
Vai gribi, es došu
Līn' arājiņu.

To gribu, to gribu,
Tā manim nava.

Apkārt kalnu gāju.

Apkārt kalnu gāju,
Kalniņā uzkāpu;
Ieraudzīju meitenīti
Gauži raudājot.

Ko tu, meitiņ, raudi,
Ko tu sērojiesi?
Kā bij manim neraudāti:
Bāliņš kaļā iet.

Kaļā bij man ieti,
Kaļā nepalikti,
Kaļā bija grūta dzīve
Tēva dēliņam:

Dievs atņēma māti,
Dievs atņēma tēvu,
Kas man skaisti audzināja,
Zobentiņu nest.

Zobentiņu nesti,
Karodziņu celti,
Ienaidnieku pulciņāi
Asariņas dzert,

Salti vēji pūta
Bārgi kungi sūta
Svešajai zemītei,
Jūras līkumos.

Es karāi aiziedams.

Es karāi aiziedams,
Atstāj, māsu šūpulī.
 No kariņa pārūkdams,
 Atrod, lielu rakstītāj'.
Pavaicāju māmiņai:
Kas tā lielā rakstītāj?
 Tā, dēliņi, tav' māsiņ',
 Ko atstāji šūpulī.
Rakstītāja man māsin',
Noraksti' kaŗa karodziņ'.
 Raksti zaļu, vai sarkan',
 Mūžam vairsi neredzēs'.

Meitiņ' sēdēj' aiz ūdeņa.

Meitiņ' sēdēj' aiz ūdeņa,
Puisīts gauži bēdājās,
 Brīv tev bristī, brīv peldēti,
 Pār ūdeni manis dēļ.
Ne pie viena es neiešu,
Kamēr savu sagaidiš',
 Kamēr savu sagaidišu,
 Patikamu tēva dēļ'.
Tam es došu sav' rociņu
Savu zelta gredzentiņ'.
 Savu zelta gredzentiņu,
 Savu daiļu augumiņu.

Šalc zaļais mežs.

Šalc zaļais mežs, kur lakstīgalas dzied,
Bet birstalā vēl vijolites zied,

Tik tumšas egles skumji galvas glauž;
Par senām jaunīb's dienām viņas pauž.
No dzidrā ūdens maigas stirnas dzer,
Dzeguze kūko, zaķīts ausi ver:
Jau mednieks nāk, kas zin, varbūt šodien
Tam nomirt būs—viņš aši krūmos lien.
Bet jaunība tik sen aiz kalniem jau,
Šai dzīvē mums vairs istas laimes nav.
Bet zaļais mežs, kur lakstīgalas dzied,
Tas jaunībai kā sapnis garām iet.

Mājās eju.

Mājās eju, mājās eju,
Kas gan mani mājās gaida?
Raidi, ridi, rai rai-ridi,
Kas gan mani mājās gaid'?
Mazs sunītis, mazs kaķītis,
Tie gan mani mājās gaida.
Līgaviņa miega pūznis,
Tā jau mani negaidīja.
Līgaviņa, miega pūznis,
Cisiņāsi čučināja.

Zvejnieks mani aicināja.

Zvejnieks mani aicināja:
Nāc, meitiņa, laiviņā.
Es neiešu, zvejniecīni,
Tavā oša laiviņā.
Tev' vējiņis tāli pūta,
Saule vaigus balināj'.

Saule vaigus balināja,
Vejiņš matus plivināj'.
Vaj tu nāksi, vai nenāksi, --
Es jau tevi neņemšu.
Nu ir rokā, nu ir rokā,
Mana istā ligaviņ'.

Vai rožu lūpiņas.

Vai rožu lūpiņas
Gan saldus skūpstus liedz?
Kur baltos ceriņus
Kā balvu sniedz.
Šis aromāts kur plūst,
Sirds ilgu kvēlē kūst,
Un sapņo nakt' un dien'
Par mīlu vien.
Šis saldās smaržas katram garšo,
Kāds burvīgs noslēpums
Ir jūtams mums.
Vai rožu lūpiņas
Gan saldus skūpstus liedz?
Kur baltos ceriņus
Kā balvu sniedz.

Mūsīlaiku tautas dziesma.

Gulī, gulī, Rīgas sliņķi,
Visi darbi padarīt'.
Veckalns ielās „rudzus sēja“,
Seima ražu sadalīj'.

Lauciniekiem sviedri lļa
Bezdarbniekus barojot,
Ēdājiem vēl grūti bija
Saražoto tērējot.

Bagātnieki — laucinieki
Sviestu, gaļu Rīgai dod,
Lai ēd sveiki bezdarbnieki
„Buržuļus“ vēl nolādot.

Ar āmuru „pristavs“ sita
Lauku sētā ciemojot,
Žīdam brangas govīs krita
Pārus latus pasolot.

Bezdarbnieki, deputati
Viens otrami labu dar':
Brīva maize pirmajiem,
Stalti nami otrajiem.

P. Salanietis.

Trīs jaunas māšas.

Trīs jaunas māšas
Sēd rožu dārzā.
Sēd rožu dārzā,
Pin vainadziņus.
Nem, bāliņ, vienu.
Ēs ņemšu otru.
Tā trešā maza,
Lai paliek mājās.

Lai paliek mājās,
Lai taisa pūru.
Lai taisa pūru,
Lai gaida tautu.

Ai, mazā meitiņ,
Tev laba laime.
Tev jāja dienā
Trīs reizes tautas.
— Labdien, tēvs, māte!
Kur jūsu meita?
— Jāj, jā tu projam,
Nedošu meitas!
Jās', jāšu projam,
Ar Diev' neteikšu.
Ar Dievu neteikšu,
Kam nedev' meitu.
Ej, daiļā meitiņ',
Atver man vārtus!
Tā, vārtus veļot,
Sāk gauži raudāt.
Neraudi, meitiņ',
Nav tava vaina.
Māmiņas vaina,
Kam nesolīja.
Gaid' vienu gadiņ',
Tad māte vēlēs.
Tad būsi mana
Daiļ' līgaviņa.

Teci, teci, kumeliņi.

Teci, teci, kumeliņi,
Tevis gaida, manis gaid',
Tra-la-la, tra-la-la,
Tevis gaida, manis gaid'.

Tevis gaida auzu sile
Mani jauna ligaviņ'.
Teci rikšus, kumeliņi,
Neej soļus skaitīdams:
Vai es tevīm auzas devu
Pa vienai skaitīdams?

Meitenes sirsnība.

Meitenes sirsnība
Kā vējiņš maiga,
No zara zariņā
Priecīgi staigā.
Burvīgiem smaidiem
Sola mums laimi,
Gan raud, gan smejas —
Bet viss tas zaimi.
Dzirkstošās acis,
Pār mums tās valda,
Pieviļ un malda,
Aizlido prom.
Gan dažam jauneklīm
Ātri vien viļas,
Bet kā lai dzivo
Bez maigās milas?
Kā gan lai iztiek
Bez mīļiem vārdiem,
Bez sārtiem vaigiem,
Zeltainiem matiem?
Lai acis pieviļ,
Lai acis smejas.

Bet krūtīs staro
Ziedoņa prieks!

Iz operas „Rigoletto”.

Rau', cik rāmi strautiņš laistās.

Rau', cik rāmi strautiņš laistās,
Mēness stari viņā mirdz.
Koki itkā sapņos saistās.
Nāc, jel nāc pie manas sirds!
Nāc pie manas sirds tik klusi
Kā nāk puķei pavasars,
Nāc pie manas sirds un dusi,
Kā dus strautā mēness stars!
Nāc, kā allažiņ tu nāci,
Tiklīdz dienas gaisma dziest,
Nāc un atkal tu man māci
Lūpas tev uz lūpām spiest!
Vēl ir karsti mani vaigi,
Tie vēl tavu skūpstu jūt.
Itkā kalnu gali maigi
Ilgi kaist, kad saule zūd.

Apsedloju melnu kuili.

Apsedloju melnu kuili,
Ai, melnu kuili,
Un aizjāju uz krodziņu,
Aijā, uz krodziņ'!
Krodziniece brīnījāsi,
Kam tas tādis kumellīsis?

Tā puisīša kumeliņis,
Kas naudiņu žvadzināja.
 Es uzjāju augstu kalnu,
 Meitas dziedāj', govis māva.
Meitas dziedāj' jaunu puisu,
Govis māva zaļu zāli.
 Govis zāli gan dabūja,
 Meitas puisus nedabūja.
Es uzjāju otru kalnu, —
Puiši dziedāj', zirgi zviedza.
 Puiši dziedāj' jaunu meitu,
 Zirgi zviedza tīru auzu.
Zirgi auzas nedabūja,
Puiši meitas gan dabūja.

Skaistu rozi redzēja.

Skaistu rozi redzēja
Puisēns dārza malā,
Kas it koši ziedēja;
Tecēj's klāt, to skatīja,
Prieks tam bij bez gaļa.
Rozīt, rozīt sarkanā,
Rozīt dārza malā!
 Puisēns saka: „Lauzišu
 Rozī dārza malā!“
 Roze teica: „Ieduršu
 Un tev sāpes darišu,
 Laid man' tikai vajā!“
Rozīt, rozīt, sarkanā,
Rozīt dārza malā!

Zēns neklausa, nolauž to,
Rozi dārza malā;
Rozes ērkšķi bada šo,
Zēns nebēdā itneko
Kā tam izies galā.
Rozīt, rozīt sarkanā,
Rozīt dārza malā!

Brāji, vai vēl tiksīmes.

Brāji, vai vēl tiksīmes
Svētām jūtām sirdis?
Vai tik uguns nedzīsīs,
Kas līdz šim mūs sildīj's?
Gadi jaunus mērķus ceļ.
Puķu vietā nātras zeļ;
Viss zem saules mainas.
Pilis, celtas jaunībā,
Zelta gaismā laistās;
Vēlāk dzīves grūtumā
Sadrūp pilis skaistās.
Rožu ziedi ātri birst,
Jaukie sapņi viegli irst —
Apstākļi tos vajā.

Ideāli pārmainas,
Apklust darbinieki,
Ikdienība iestājas,
Veikāls, amatnieki.
Svešas baudas sirdi sien,
Vīri klusam mīgā lien, —
Karjeru sev taisa.

Pār mums visiem pacelsies
Vēsas smilšu kaudzes :
Tālāk dzīvos, darbosies
Jaunas ļaužu audzes,
Vai ar pīšjiem darbi zūd ?
Vai ar nāvi slava trūd ?
Nākotne to sacīs.

Sen Bakchus pār pasauli valda.

Sen Bakchus pār pasauli valda,
Tas jaunātnēi liksmību dod,
Un tāpēc mums dzīve ir salda,
Tā brīnīškus dzērienus rod :
Kā vīns, šņabis, šampaniets, alus
Tas jautrībā aizmirsties liek,
Ja nospiež mūs rūpes vai bēdas,
Tad iedzerot vaļā tik tiek.
Dzer, dzer, brālīti, dzer,
Pilnu tik kausu sev lej,
Dzīvē par visu tik smeji !
Dzer, dzer, brālīti dzer,
Rūpēs un raizēs tad nebūsi pīts.
Dzīve būs gaiša kā rīts.
Un dzīvē ja klizmas nāk priekšā
Un mīlā tev laimes vairs nav,
Tad jālec ir Daugavā iekšā,
Dažs pierē pat lodi sev šauj.
Kas muļķis, lai galu sev meklē,
Bet gudrie, tie runā tik tā :

Mēs iedzersim jautri vai peklē,
Lai dzīvē mums gājīs vai kā.
Dzer, dzer, brālīti, dzer, u. t. t.

Šis alutiņš, kas mūsu pašu.

Šis alutiņš, kas mūsu pašu,
Ko brūvējuši Latvijā.
Tamdēļ, ja naudas nav ne graša,
Mēs varam dzert uz rēķina;
Jo apiņi aug griezdamies,
Un mieži veldrē spiezdami,
Krambambambambuli, Krambambuli.
Visvarenais, kas miežus audzē,
Tas žēlīgs tēvs, kas debesīs,
Par to tev pateiks tava draudze,
Uz vaiga krītot grāvmalā.
Visvarenais, ja iespēji,
Tad gāz no gaisa brandvīnu,
Krambambambambuli, Krambambuli.
Par to tev celsim slavas torņus
No pudelēm, un brūvēsim.
No tējnicām mēs krogus celsim
Un arī labas viesnīcas.
Un tevi, saldais alutiņ,
Mēs milēsim kā meitiņu,
Krambambambambuli, Krambambuli!

Atgriezies, atgriezies vēl vienu reiz.

Atgriezies, atgriezies vēl vienu reiz
Mana skaistā jaunība, man tevis žēl.

Puķītes, rozītes dārziņā zied,
Mana skaistā jaunība neziedēs vairs.
Maziņš kad biju vai zināju to,
Kas mani gaida, kad izaugšu liels.
Atgriezies, atgriezies vēl vienu reiz,
Mana skaistā jaunība, man tevis zēl.

Raudādama es nolieku.

Raudādama es nolieku
Savu zīļu vaiņadziņ',
Milda, tevīm ziedam dodu
Meitu dienu gājumiņ'.
 Ne vairs stādīt, ne vairs apkopt
 Rozes manā dārziņā.
 Tautas mani projām veda —
 Jāaiziet pie bāliņa.
Milda zin, vai sagaidīšu
Laimi tautu pasparnē,
Vai kā baltais griķu ziediņš
Novitišu saulītē.

Iz Aspāzijas drāmas „Vaidelote”.

Ko tu ciet un ko tu brīnies?

Ko tu ciet un ko tu brīnies?
Sen tev laiks bij klusam kļūt.
Ko pēc svētām tālēm cīnies?
Mācies just, ko daba jūt.
 Kā lai mežs, kas likdams zviļus
 Grib ikkatram velgmi lemt,

Spēj tev atvērt priekus dziļus,
Ja tu baidies pats tos ņemt?
Kā tev izprast putnu dziesmas,
Bail kam sevi vaļā segt:
Viss, kas dzīvs no Dieva liesmas,
Sadegt tvikst kā pats tu degt!
Ko tev ciest un ko tev gausties?
Tūkstoš veidus daba zin.
Tev lai Austras tērpā austies,
Reiz līdz veļu palags tin.

K. Jēkšsons.

Svešumā.

Uz dzimteni, dzimteni atstāto
Man domas tāl' tālumā aizlido.
Un pašam gluži vai nemanot
Top acis mitras, sāk asarot.
Ak, likteni, visu ja paņēmi,
Vēl pēdējo lūgšānu uzklausi,
Šo pēdējo: neliec krist svešumā,
Dod dusu man dzimtenes smiltajā.
Še smiltis tik smagas, tik spiedošas . . .
Tur, dzimtenē, viņas daudz vieglākas.
Ja roku ar' mīļu vars nebūtu,
Uz kapa kas ziedus man uzliktu,
Tad pelēkās smilgas man augs un šalks,
Leks dzimtenes saule, līs lietutiņš smalks,
Tik dzimtenē, dzimtenē atstātā
Rit dzīve vispītņīgā saskaņā.

Ak, likteni, visu ja paņēmi,
Vēl pēdējo lūgšanu uzklausī,
Šo pēdējo: neliec krist svešumā,
Dod dusu man dzimtenes smiltajā.

Ed. Alainis

Mums sapņi, ilgas saulainas.

Mums sapņi, ilgas saulainas
Pie kapu vārtiem nobeidzas,
Lai kāds mums dzīvē ieguvums,
Kaps — gala mērķis visiem mums
Zem zaļiem smilšu kalniņiem
Būs vieta mums pie sentēviem.
Gan debess zvaigznes mūžam degs,
Bet visus mūs reiz smiltis segs.
Kad iztukšots būs dzīves malks —
Mums kapu priedes pāri šalks.
Nāks jaunās audzes, līksmos, smies,
Mums atzīmēstība pāri ies.
Kas miris, to vairs neatsauks
Ne ziemas miers, ne ziedons jauks.

Ed. Alainis.

Mirdzi kā zvaigzne tu naksniņā.

Mirdzi kā zvaigzne tu naksniņā
Ar magoņu lapiņām liegām,
Mirdz tava liliju rociņa,
Mirdz līdzīgi ziemeļu sniegam.
Kā mākoņu dzelme tev acis māj,
Mirdz gaisma, tur austoša diena;
Bet tāli nakts teiksmainos kalnus klāj
Lauzdamās apburtā diena.

Nāc līdzī man, kur zilīte zarā dzied,
Uz jūras pērļaino gultu,
Kur rožainie krasti ūdeņos lied —
Vaid vēji, kā putas kad kultu!
Nāc līdzī man, kur Latvijas ozols zel,
Kur viņos sentēvu zaros,
Pār druvām tie pusnaktī rokas ceļ,
Un mazgājas mēneša staros.

⌘ Jēkabsons.

Aizver acīņas un smaidi.

Aizver acīņas un smaidi,
Noliecies pie manas krūts.
Atteikšanās vientulībā
Ir jau diezgan ilgi būts.
Aizver acīņas un smaidi,
Sapņi lai mūs projam nes
Tur, kur mīlestības viļņos
Izkustu mums dvēseles.

J. Poruks.

Lokatiesi, mežu gali.

Lokatiesi, mežu gali,
: , : Lai balstīņas pāri skan. : , :
Ko gaidīeti, jauni puīši,
Kad jūs sievas neņemiet?
Cieņa puīši tā domāja,
Ka es dziedu viņu dēļ.
Man māmiņa atvedusi,
Pa Daugavu arājiņ'.

Ak, tu, ciema ciruļīti,
Tavu jauku dziedāšan' !
 Man vajaga līgaviņas,
 Ka es tevis nepaņem'.
Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņ'.
 Dzied putniņi, dzied meitiņas,
 Mežu gali gaviļēj'.

Diena lēni dusēt iet

Diena lēni dusēt iet,
Gaismas vārti vejas ciet,
Iedegas pie debess viņas
Zilās zvaigžņu uguntiņas.
Strādājis kas sviedriem vaigā
Nogrimst atpūtā nu maigā ;
Visur miers un salda dusa,
Kad pār zemi nakts iet klusa.

*Ed. Alatnīca.

Jaunkundzīte kupliem matiem.

Jaunkundzīte kupliem matiem
Frizētavā iekšā steidz,
Tur par grūti krātiem latiem
Galvas daiļumiņu beidz.
Ja nu drusciņ, maz maz drusciņ,
Vērts pat runāt nav par to.
 Zaļumballē krēslas laikā
 Zēns pie skuķa sāniem snauž.
 Spiežot lūpas sārtā vaigā
 Mīlestības vārdus pauš.
 Ja nu drusciņ.

Siltas vasariņas naktī
Dārta klēti gulēt lien,
Bet aiz stūra stāv jau vaktī
Kazimirs un pakaļ skrien.

Ja nu drusciņ

Sviesta kupcis gramu svaru
Velk no kilograma nost,
Bet kad — vest grib pret to kaņu,
Viņš sāk skābu ģīmi bost.

Ja nu drusciņ.

Sapuvušu siļķu smaka
Žīda bodē nāsis plūst.
Nebaidaties, židiņš saka,
Preci pirkt, ja viņa pūst.

Ja nu drusciņ.

Klibu zirgu čigāns dīda
Mietam slavē, vadā to,
Bet tas grūti kājas mīda —
Nespēj vilkties ne par ko.
Ja nu druskiņ . . .

P. Salzaletis

Dažs bez rūpēm, sirdēstiem.

Dažs bez rūpēm, sirdēstiem,
Šeit virs zemes dzīvo,
Nestrādā tas itneko,
Ēd un iemet sīvo.

Mēdz teikt, ka tam debesīs
Nebūz mājas vieta,
Tikai elles patrepē
Guļas vieta cieta.

Tur to badīs sakumiem,
Plūkās viņa matus . .
Nevaru pat uzskaitīt
Visus briesmu skatus,
 Nebēdājiēt, ļautiņi,
 Lieta nav tik traka !
 Tā mēdz runāt tikai tie,
 Kuņiem māga švaka.

Kamdēļ gan tad bībele
Pauž par debess priekiem ?
Tā pat, liekas, iespaido
Būt par kārumniekiem.

 Kāpēc gan tur debesis,
 Klāti būs tad galdi ?
 Ne, tā zemes svētība
 Būs tik tukši maldi.

Vai gan tas, kas virsemē —
Strādās tik un gavēs,
Ticis debess godībā
Vairs uz kājam stāvēs ?

 Tāpēc mīļie, ļautiņi,
 Stipriniet jūs miesas !
 Stingrāki tad stāvēsiet,
 Tur pie Pastar tiesas.

Grosgalvītis

Cel mani pār par Daugavu.

Cel mani pār par Daugavu,
Tu, Daugav's laivinieks ;
Šo lenti ņem par dāvanu —
Tā bij man greznums, prieks.

Par maz šī alga, meitiņa,
Par to pār necelšu.
Par to es savā laiviņā
Tev sēdēt neļaušu.

Cel mani pār par Daugavu,
Es citu maksāšu ;
Es zinu jauku dziesmiņu —
To braucot dziedāšu.

Ar dziesmiņu nav maksāts gau,
Tu daiļā meitiņa.
Cik ilgi patiks dziesma man ?
Vēl nesēd laiviņā.

Cel mani pār par Daugavu,
Tu zelta puisīti.
No manas krūts par piemiņu
Se, ņem šo rozīti.

Ne, skaistā meitiņ, tas ir maz,
Es rozi negribu :
Drīz viņa vīst un bālējas,
Dod savu mīlību.

Nem, zvejniek, manu mīlību,
Ņem manu sirdi sev ;
Tev nododos uz mūžību,
Es gribu dzīvot tev.

Tad nāc papriekš pie manas sirds,
Tu, daiļā meitiņa ;
Redz, Daugav's viņi saulē mirdz —
Nāc, sēdies laiviņā.

Tur viņi abi šūpojas
Pa plašo Daugavu,

Un viņi lēni spēlējas
Ap viņu laiviņu.

Dzert un dziedāt patik man.

Dzert un dziedāt patik man
Šodien tā, kā rītu --
Dziedu kāmēr balss man skan,
Dzeru, kāmēr krītu.

Miļā man par dzērāju
Saukā nu pār žūpu
Un vēl savēlk degunu.
Kad es grāvī klūpu.

Vecais Noass dzēra ar',
Un bij svēts pārlieku,
Vai tad viņa bērni var,
Baudīt citu piieku?

Kā lai dzeru ūdeni?
Vardes maitā viņu!
Labāk dzeršu glāzīti
Saldu alutiņu.

Ligo, laiva, uz ūdeņa.

Ligo, laiva, uz ūdeņa
Uz arāja meitiņām.
Arājam bij skaistas meitas
Zēģelišu audējiņ's.
Viena vērpa, otrā auda,
Trešā raksta zidautiņ'.
Dod, māmiņa, to meitiņu,
Kura raksta zidautiņ'.

Ja nedosi to meitiņu,
Es nomiršu žēlabās.
Kur jūs mani glabāsietī,
Žēlabās nomirušū.
Glabājietī rožu dārzā,
Apakš rožu saknitēm.
Tur izauga kupla liepa,
Deviņiemī žeburiem.
Ik svētdienas meitas nāca
Vainadziņu darināt.
Nopinušas, novijušas,
Aiznes Māras baznīcā.
Māra prasa raudādama :
Kur, meitiņas, tādu ņēm' ?
Rīgā pirkām, naudu devām,
Vāczemēi kaldināj',
Ko jūs, meitas, melojietī,
Tā ir puīša dvēselit';
Tā ir puīša dvēselīte,
Žēlabās nomirūša.

Gan tumšam mežam teicu.

Gan tumšam mežam teicu,
Kamdēļ tik noskumis,
Gan putniņus es lūdzu,
Lai necieš klusu vis :
Pie manas mīļās loga
Lai dzied cik skumīgs es,
∴ Cik mīļākā man dārga
No visas dvēseles. ∴

Es nedrīkstu tai sacīt,
 Cik sāpes tā man dar', —
 Iz manām acīm lasīt
 Tā visu, visu var.
 Bet ko es drīkstu cerēt?
 Daudz stalti puiši tai,
 ∴ Kā es ar' varu derēt
 Gan tādai meitiņai?! ∴
 Kā vīrs es gribu panest,
 Šīs mokas briesmīgās,
 Bet mūžam nevar atnest
 Tik karstas jušanas.
 Un kad es miris būšu
 Un mani paglabās, —
 ∴ Tad vienu asariņu
 Tā raudās žēlabās. ∴

Tautu meita, melnacīte.

Tautu meita, melnacīte
 Mij, ar mani gredzentiņ'.
 Man ir zelta, tev sudraba —
 Tev jānāki piedevām.
 Mij, puisīti, ar ko gribi,
 Es ar tevīm nemīšos.
 Ne jau mani Dievs audzēja,
 Gredzentiņa piedevām.
 Tautu meita, melnacīte,
 Gļauda manu kumeliņ'.
 Vai tu gļaudi, vai negļaudi,
 Jāt jau viņa nedabūs'.

Man pašal kumeliņis,
Zvaigžņu sega mugurā.
Man pašami jājējiņa,
Zvaigžņu segu audējiņ'.

Ligo dziesmas.

Sit, Jānīti, vara bungas, ligo, ligo !
Vārtu staba galiņāi, ligo !
Lai ceļāsi Jāņa māte, ligo, ligo !
Lai saņēma Jāņa bērnus, ligo !
 Jānīts nāca pa gadskārtu, ligo, ligo
 Savus bērnus apraudzīti, ligo !
 Ko tie ēda, ko tie dzēra, ligo, ligo !
 Vaj Jānīti daudzinaja, ligo !
Visiem vārti appuškoti, ligo, ligo !
Kaimiņam! nepuškoti, ligo !
Kaimiņami laiski puīši, ligo, ligo !
Savus vārtus nepuškoja, ligo !
 Kas grib baltas villainītes ligo, ligo
 Lai dzen aitas pieguļāi, ligo !
 Jāņu naktī zelta rasa, ligo, ligo !
 Tad aitiņas mazgājās, ligo !
Jauni puīši, jaunas meitas, ligo, ligo !
Jāņu naktī neguļati, ligo !
Tad rītiņā redzēsiet, ligo, ligo !
Kā saulīte rotājās, ligo !
 Labvakari, Jāņa māte, ligo, ligo !
 Vai tu mūsu gaidījusi, ligo !
 Mikstu sieru sasējusi, ligo, ligo !
 Saldu alu darījusi, ligo !

Sieru, sieru, Jāņa māte, ligo, ligo!
Tev ir govīs laidarāi, ligo!
Alu, alu, Jāņa tēti, ligo, ligo!
Tev ir mieži tirumāi, ligo!

Ai, Jānīti, Dieva dēliņ', ligo, ligo!
Ko tu vedi vezumāi, ligo!
Meitām vedu ziļu rotu, ligo, ligo!
Puišiem caunu cepurītes, ligo!

Jāņa māte sieru sēja, ligo, ligo!
Deviņiem stūrīšiem, ligo!
Šim stūrītis, tam stūrītis, ligo, ligo!
Man pats siera viducītis, ligo!

Visa laba Jāņu zāle, ligo, ligo!
Ko plūc Jāņu vakarāi, ligo!
Visi bija Jāņu bērni, ligo, ligo!
Kas Jānīti daudzinaja, ligo!

Jāņu nakti nepazīnu, ligo, ligo!
Kuņa sieva, kuņa meita, ligo!
I sievāmi, i meitāmi ligo, ligo!
Zāļu ziedu vainadziņi, ligo!

Jānīts sēdej' kalniņāi, ligo, ligo!
Zaļu nasta mugurāi, ligo!
Nāc, Jānīti, lejiņāi, ligo, ligo!
Dod manāmi telitēmi, ligo!

Jāņam mieži, Jāņam rudzi, ligo, ligo!
Jāņam sirmi kumeliņi, ligo!
Dievs dod manim lielai augti, ligo, ligo!
Būšu Jāņa ligaviņa, ligo!

Jānīts kūla Pēterīti, ligo, ligo!
Ar sudraba čakarnīti, ligo!

Pēteriša paša vaina, ligo, ligo!
Kam puķītes izkaisīja, ligo!

Jānītimi treji vārti, ligo, ligo!
Visi treji appušķotī, ligo!
Pa vienīemi gani nāca, ligo, ligo!
Pa otriemi pieguļnieki, ligo!
Pa trešīemi Jāņa bērni, ligo, ligo!
No maliņu maliņāmi ligo!

Jāņa māte savas meitas, ligo, ligo!
Treju grožu galā sēja, ligo!
Visus trīsus pušu rāva, ligo, ligo!
Pēc puīšiem dzīdamāsi, ligo!

Puīši mani mīļi tura, ligo, ligo!
Es puisīšus vēl mīļāki, ligo!
Es nopīnu puisīšiem ligo, ligo!
Liepu lūku iemauktiņus, ligo!

Kas tos Jāņus sagaidīja, ligo, ligo!
Kas tos Jāņus pavadīja, ligo!
Līgotāji sagaidīja, ligo, ligo!
Līgotāji pavadīja, ligo!

Kas ligoja Jāņu naktī, ligo, ligo!
Ligos visu vasariņu, ligo!
Kas gulēja Jāņu naktī, ligo, ligo!
Gulēs visu vasariņu, ligo!

Ei ar Dievu, Jāņu diena, ligo ligo!
Mēs tev' skaisti pavadāmi, ligo!
Nāksi atkal citu gadu, ligo, ligo!
Mēs tev' skaisti saņemsimī, ligo!

Kur tu teci, gailīti man'.

Kur tu teci, kur tu teci, gailīti man'.
No rītiņa agrumā.

Ciemā teku, ciemā teku meitas celt,
No rītiņa agrumā.
Ietecēju, ietecēju sētiņā,
Trīs reizītes nodziedāj'.

Celies mana, celies mana, ligaviņ,
Jau gailītis nodziedāj'.
Vāciets savu, vāciets savu gaspažiņ',
Ar ābolu kaitināj'.

Židiņš savu, židiņš savu židenī,
Ar muldiņu vizināj'.
Čigāns savu, čigāns savu čigāniet',
Ar džindžalu džindžalāj'.

Latviets savu, latviets savu ligaviņ',
Ar skūpstiemī modināj'.

Stāsti manim, Daugaviņa.

Stāsti manim, Daugaviņa

Gauja jel necieti klus',

Kur aug mana ligaviņa,

Vai tā drīz jau liela būs?

Daugav' balta, putodama,

Oša laivu vizina;

Meitiņ' laivā sēdēdama,

Villainītes balina.

Gaujas malā, dziļā lejā,

Sarkanbaltas rozes zied,

Tur meitiņa košā sejā,

Līgodama cauri iet.

Brauc ar Dievu, Daugaviete,
Oša laivā sēdēdam'!
Pini kroņus, gaujmaliete
Puķes klēpī nēsādam'!

Man pašami Laimes māte
Līgaviņu audzina;
Lauku māte, meža māte
Tā pūriņu darina.

A. Pumpurs.

Brāļi, šodien priecāj'ties.

Brāļi, šodien priecāj'ties,
Jaunība drīz beigsies!
Pēc, kad vecums piesteigsies,
Tad vairs prieks neveiksies.
Dzīves stundas ātri skrien,
Kas ne tagad pušķus sien,
:: Tam būs vaiņags vējā ::
Prieki ātri aizsteidzas,
Tiem ir vieglas kājas;
Bēdu dienas kavējas,
Gūti atstāt mājas.
Vai vēl kādreiz sanāksim
Un vai kopā līksmosim —
:: Kas mums to var galvot! ::

Sakiet, kur palikuši,
Tie, kas nesen gadiem
Kopā bija priecīgi,
Līksmojās ar radiem?
Smiltis viņu miesas sedz,
Citā pasaulē tos redz,
:: Kur tie aizgājuši. ::

Kas pēc tēviem meklētu,
Kapsētā lai prasa.
Tur tas dzirdes mācību,
Ko uz krustiem lasa :
Esiet liksmi jaunībā,
Iekams beidzas dziesmiņa,
∴ Bēru pulkstens zvana. ∴

Brālit, iedzer vēl reiz.

Brālit, iedzer vēl reiz,
Vēl jaunības laiks, —
Gan reizi vecumdienās
Tu gavēt varēsi.

∴, Jo viss šis gaišais alus,
Tas ir priekš katra jauna—
Nepaliec jel kaunā —
Tev šodien jāiedzer ! ∴

Brālit, pauko vēl reiz,
Vēl jaunības laiks, —
Gan reizi vecumdienās
Tu rētas skaitīsi ;

Jo cirtieni jo asi,
Tie ir priekš katra jauna,
Nepaliec jel kaunā, —
Tev šodien jāpauko !

Brālit, milē vēl reiz,
Vēl jaunības laiks, —
Gan reizi vecumdienās

Tev skuķes skūpstus liegs ;
Jo visas daiļās skuķes,
Tās ir priekš katra jauna, —

Nepaliec jel kaunā, —
Tev šodien jāmilē!
Brālīt, pumpē vēl reiz,
Vēl jaunības laiks, —
Gan reizi vecumdienās
Tev kreditu noliegs;
Jo visa veču nauda
Tā ir priekš katra jauna,
Nepaliec jel kaunā, —
Tev šodien jāpumpē!
Brālīt, liksmo vēl reiz,
Vēl jaunības laiks, —
Gan reizi vecumdienās
Tev prieki garām ies;
Jo alus, skuķes, nauda,
Tie ir priekš katra jauna,
Nepaliec jel kaunā, —
Tev šodien jāliksmo!

Ak, vecā buršu greznība.

Ak, vecā buršu greznība,
Kur aizsteidzies tik drīzi!
Jau pagājusi jaunība
Tik ātri un tik īsi.
Par velti apkārt lūkojos,
Par pagājušo atminos,
O, jērum, jērum, jērum,
To izdara iekš dzērum'.
Tik putekļi klāj deķeli
Un vakaros viss klusu.

Jau rūsa apklāj rapieri, —
 Driz jāiet būs uz dusu.
 Un kamēr dziesmas jautrajas
 Uz visiem laikiem zudušas,
 O, jērum, jērum...
 Bet vienu sirds vēl cieņā tur'
 Līdz kamēr beigs tā pukstēt.
 Tas — goda prāts ir itvisur,
 Par mūsu garu valda.
 Tik čaumala vien zudusi,
 Vēl palicis mums kodols cēls.
 Lai visi kopā turam,
 Lai visi kopā turam !

Baltā ziedu vasariņa.

Gaismas zirgiem viegli, klusi
 Saules ratos atbraukusi,
 Nāk nu atkal ciemā viņa
 Baltā ziedu vasariņa.
 Koki priecīgi un zvīgo,
 Sirmās galvas vējā ligo.
 Pulksteņiši verās pļavā,
 Mežā roze senā gravā.
 Plašā tāle, ievu skautā,
 Jautri sviļo zilā strautā.
 Maija zvaniem iezvauīta,
 Putnu dziesmām ievadīta.
 Nāk nu atkal ciemā viņa,
 Baltā ziedu vasariņa.

Ed Aleinš

Saules brāļa dziesmiņa.

Rīgā, liekas, jauki iet:
Grābj tik ko vien vari —
Bet ne visiem šitā šķiet,
Izņēmums ir arī.

Kam nav mājās siltumiņš,
Tas zem tilta dzīvo;
Kungī nava miltumiņš
Jāsapņo par „sivo“.

Lieli vīri nesnauž viss, —
Strādā abām rokām;
Pāries baiļu brīdis īss,
Tālāk jau bez mokām.

Bet tiklīdz ko „džoniņš“ skārs
Kaut vai lunķi desas —
Policistu vesels bars
Tam jau pakaļ nesas.

Nesegts čeks kam kabatā,
Šādu triku taisa;
Projam laižas latātā,
Latvijā nav gaisa.

Kas? par ko? kāpēc? un kur? —
Aferists jau tālu.
Prokurors it žēli lūr:
Sods jau ir par vēlu.

Pilsoniši skaļi raud,
Sirdij jālec ārā;
Dziļās rūpēs pieres glaud,
Dieviņ, ko lai dara?

Nav jau viegli arī tiem,
Kas pa tumsu zvejo

Un ap lauku baroniem
Daugavmalā klejo.
Spēka gados esmu jau,
Aknās mila vāras;
„Kur nu lieš, kad naudas nav?“
Jāklausās no nāras.

Viena meiča patik man,
Sirdī kvēlo liesma,
Bieži vien zem tilta skan
Mana mīlas dziesma.
Brīžos, kad man sirdi žņaudz
Romantikas smeldze —
Ilgas, ko par mīlu sauc —
Kortelītis, veldzē.

Es jau apprecētos gan
Bet nav naudas ķešā;
Un ja nav kas jauki skan —
Jāpaliek ir bešā.

Bēdas, rūpes dzīve dod,
Priekus — ne par grasi;
Laime šņabī jātrod:
Nav kur „tirīt“ kasi.
Bet kad āda ziemu jūt,
Zili paliek „gurķi“, —
Brīvu dzīvokli var gūt
„Centrālītes“ ķurķi.

N. Ribkins.

Vakar vakarā uz vietas.

Vakar vakarā uz vietas
Notikās man briesmu lietas —

Pati nāve ple man' nāca,
Un ar mani runāt sāca :
„Nu tu esi diezgan dzīvoj's,
Alu dzēris, meitas miļoj's —
Atstāji šo pasauli,
Nāc man līdz uz aizsauli.“
— „Miļā nāvit, vai tu dzirdi,
Nešķel pušu manu sirdi,
Nem šo alus glāzīti.
Ļauj man dzīvot mūžīgi.
Nāve ātri kausu tvēra,
Kāri viņu sausu dzēra,
Tad uz sola apsēdās,
Un ar mani runājās.
„Nu tu vari atkal dzīvot,
Alu dzert un meitas miļot.
Par šo alus glāzīti
Vari dzīvot laimīgi.“

Ligodama upe nesa.

::: Ligodama upe nesa
Zaļu ziedu vaiņadziņu ; :::
Dziedādamas tautas veda
Vaiņadziņa vijējiņu.
Strauta malā ganīdama
Strautā metu vaiņadziņu.
Lai vizina strauta viņi,
Ne nelietis tēva dēisi.

Kad man būtu tā naudiņa.

Kad man būtu tā naudiņa,
Kas guļ jūras dibenā,

Es nopirktu Rīgas pili
Ar visiem vāciešiem.
Es vācietim tā darītu,
Kā vācietis man darīj':
Es vācieti dancinātu
Uz karstiem ķieģeļiem.

Es vācieti dancinātu
Uz karstiem ķieģeļiem.
Ja vācietis augstu lektu,
Es pakurtu uguntiņ'.
Dienu liktu mežā braukti,
Nakti riju kurināt,
Svētdienā, kad visi mierā,
Liktu cūkas pagānīt.

Pieci vilki arklu vilka,
Vācietis ara raudādams.
Dod, vācieti, piecas markas,
Es paarišu smiedamies.

Vāciešami gari stilbi,
Velna šūti zābaciņ',
Tas varēja ellē brīsti,
Līdz pašam dibenam.

Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

Ej, saulīte, drīz pie Dieva,
Dod man svētu vakaru!
Bargi kungi darbu deva,
Nedev' svēta vakara.
Melna čūska miltus mala,
Vidū jūrā uz akmeņ';

Tos būs ēsti tiem kungiem,
Kas pēc saules strādināj'
Migla, migla, rasa, rasa,
Tu man laba nedarij'.
Rasā manas kājas sala,
Miglā zuda kumeliņš.
Ej, saulite, drīz pie Dieva,
Dod man svētu vakaru!
Bargi kungi darbu deva,
Nedev' svēta vakara.

Kas tie tādi, kas dziedāja.

Kas tie tādi, kas dziedāja
Bez saulītes vakarā? —
Tie ir visi bāra bērni,
Bargu kungu klausītāj'.
Kurin' ugun', silda gaisu,
Slauka gaužas asaras.
Krimta cietu pelavmaizi,
Avotiņā mērcēdam'.
Saulit vēlu vakarāi
Sēžas zelta laiviņā ;
Ritā agri uzlekdama,
Atstāj laivu ligojot.
Kam, saulite, vēlu lēci —
Kur tik ilgi kavējies ?
Aiz viņiem kalniņiem,
Bāra bērņus sildīdam'.
Lec, saulite, ritā agri
Spīd' pa logu istabā,

Bārēnīši kājas āva
Tumšajā kaktiņā.
Saulīt' lasa uzlekdama
Zelta rasas lāsītes ;
Tā nebija zelta rasa,
Tās bāriņu asariņ's.

Debess tumša, mākoņaina.

Debess tumša, mākoņaina,
Jūņa vētrās daužīta. —
Tā caur viļņiem, bangām cīnas
∴ Mana dzīves laiviņa. ∴
Visur tumsa, visur briesmas,
Tikai tāju rietumos
Atspīd manā bēdu nakti
Zvaigzne viena vienīga.
Vai šī zvaigzne mani briesmās,
Mani nāvē viļina, —
Jeb vaj tumsā ceļu rāda,
Kurp man laiva griežama ?
Jeb vai viņa mani stāsta,
Ka aiz makoņiem vēl spīd
Laimes saule spoži balta ?
Tu to zini — spulgacīt.

Kumeliņi, kumeliņi.

Kumeliņi, kumeliņi
Tu man kaunu padarij'.
Trādi ridi ral-la-lā,
Tu man kaunu padarij'.

Tev kājiņa paslidēja
Man nokrita cepurīt'
 Man nokrita cepurīte
 Daiļo meitu pulciņā.
Kas godīga mātes meita,
Pasniedz manu cepurīt'.
 Kas tā tāda vizdegune,
 Ne ar kāju nepasper'.
Vai tu domā, vizdegune,
Ka es sievas nedabuš'?
 Gan būs māte, kas dos meitu,
 Kas māc meitu audzināt,
Būs meitiņa kā rozīte,
Kā no zemes magonīt'.
 Tai es došu savu muižu,
 Savas muižas atslēdziņ'.
Nauda, nauda, atkal nauda,
Kur mēs naudu pelnīsim?
 Iesim abi grāvjus rakti,
 Tur mēs naudu pelnīsim.
Tu pelnīsi, es pelnīšu,
Liksīm abi čupiņā.
 Kuņa bija mana nauda
 To godīgi aizmaksāj'.
Kuņa manas līgaviņas,
To atstāju uz parād'.

Mēness starus stigo.

Mēness starus stigo
Dzelmē dzidrajā ;
It kā balsie mani
Turpu aicina :

„Nāc man līdz, dodies
Plašā tālumā.
Laujies sevi aizvest
Nāru laiviņā.

Buras tīra zelta,
Irklis sudrabvīts,
Zvaigznes ceļu rāda,
Vada ausēklīts.

Nāc man līdz, es zinu
Malu laimīgu,
Tur, kur mēness sastop
Saules meitiņu.

Tur, kur stars ar slaru
Liesmās vienojas,
Tur, kur gars ar garu
Jūtās satiekās.

Zemes ilgošanās
Tur kā migla klist,
Mūžam nebeidzama
Gaismas straume list.“

Aspāzija.

Kad es stāvu tavos krastos.

Kad es stāvu tavos krastos,
Staltā, baltā Daugaviņ',
Noskatoties kuģu mastos,
Nāk man prātā allažiņ':
Nu tu esi mūs, mūsu,
Dižupīte, melnactiņ'!
Nu tu esi mūsu, mūsu.
Staltā, baltā Daugaviņ'!

Lai vai kāds mums naidnieks rastos —
Mēs tam tevi nedosim:
Katra pēda tavos krastos
Pirkta mūsu asinīm,

Ligo, ligo, Daugaviņa,
Mūsu upju māmuļiņ'!
Tautu biedrotāja esi,
Laimi Latvju zemei nes'!

Plūdonis.

Tev, Latvija, nav jābaidas.

Tev, Latvija, nav jābaidas,
Stāv stipris sargs pie Daugavas.
Lai kādas svešas tautas nāks,
Tās tavu brīvi nenomāks!
Šis stiprais sargs, tik brašs un cēls,
Ir latvju tautas tēva dēls;
Viņš dzīvību par ķilu liek,
Ka zeme nosargāta tiek.

Viņš sarga acu neaizvēr's,
Līdz svešnieks kāds ap tevi sērs;
Un viņa roka nedusēs,
Ja naidnieks brīvi apdraudēs.
Sārt-balt-sārts karogs Latvijai
Par zīmi zelta brīvībai:
Kas stāv zem viņas karoga,
Tam brīvība ir dzīvība.

P. Šlaus.

Imanta nevaids miris.

Imanta nevaids miris,
Viņš tikai apburts, kluss:

No darbošanām rimis,
Zem Zilā kalna duss.
 Tam zelta pili snaužot,
 Tā zobens nesarūs',
 Kuŗš dzelžu bruņas laužot,
 Kā liesma kļuvis būs.
Par simtiem gadiem reizi,
Mazs rūķīts augšā nāk;
Un apskatās vai migla
Ap kalnu nodzist sāk.
 Un kamēr zilo miglu
 Ap Zilo kalnu redz,
 Tik ilgi tūkstoš gadus
 Gan viņu zeme sedz!
Bet reizi pārkoņdēli
Tai kalnā lodes spers;
Tad bēdzīs visi jodi,
Pēc zobeņa tas ķers.
 Un saules meitas nācis
 Un miglu projam trauks!
 Un gaismas laika balsis
 Imantu ārā sauks.

A. Pumpurs.

Ak ceļi, takas, gaitas.

Ak ceļi, takas, gaitas,
Cik daudz ir jūsu iets!
Liets asaru bez skaita,
Un gavilēts un smiets.
 Bet maldu takā zilā
 Visvairāk tika mīts,

Kad itkā atbalsš silā
Man ilgas skrēja līdz.
Ak, kā tās mani trieca,
Ko nezināmu tvert,
Līdz jauno galvu lieca
Pie sājpu kausa dzert.
Kad nāve stāvēs blaku
Un sacis: līdzī nāc!
To zilo maldu taku
Visvairāk žēlos prāts.

Elina Zālīte.

Reiz gadā, kad pusnaktī stari.

Reiz gadā, kad pusnaktī stari
Pār Lielupi mirdzumu klāj,
No kapenēm strēlnieku bari
Kāpj droši un sargvietās stāj.
Kā liesmas deg acis un zvēro,
Pa dīslām tiem asinis rit,
Tie dzimtenes likteni vēro,
Kā senāk sirds stingušā sit.
Kā zibeņi ziņneši mainas,
Kā viesuļi strēlnieki skrej.
Un atdarās vecajās vainas,
No jauna tās asinis lej.
Un pāri pār kritušo autiem
Šis verdošais valganums list,
Uz jūru, pa upēm un strautiem,
Pa lejām un pakalniem klist.
Un sārtojās upes un pļavas, —
Kā tālumā saule kad riet, —

Un iedegas tranšeju gravas,
Kur viņi kā negaisi iet.
 Un asinis viļņojot lejas,
 Pār Tīreļu purvāju plūst,
 Un slacina slepenās ejas,
 Lai dzimtene svētību gūst.
Pēc pusnakts, kad sudraba stari
Pār Lielupi mirdzumu klāj,
Slīd kapenēs varoņu gari
Un vēro, kas sargvietās stāj.

Sērs un priecīgs cauri eju.

Sērs un priecīgs cauri eju
Garlaicīgai ikdienai,
Nepagriezdams savu seju
Rūpju pilnai ritdienai.
 Vai nav laime noskatīties,
 Kā šo dienu ritums iet,
 Neraizējoties par citu,
 Klausīties kā dziesmu dzied.
Mūsu stundas pieder vējam,
Domas -- tās ir vieglas smilts,
Un ja tuvāk kapam ejam,
Mazāks paliek sapņu vilts.
 Kas ir dzīve, kas ir sapņi,
 Ilgas, sāpes, izmisums?
 Mūsu jūtu mazie ziedi,
 Kuri nāk un iet ar mums.
Mūžībā kad nāves irklī
Aizvedīs, vai tas kāds grēks?

Jaunās dzīves mīlas mirkļi
Nāks, kur trūdēs veco spēks.
Tie būs bērza zariņš sīkais,
Putniņš, kas tur ligzdu vīs;
Paeglītis — vīriņš likais,
Zālite, kas asnuš dzīs.

Jonass Miesnieks.

Man tālā svešumā aizgājis mūžs.

Man tālā svešumā aizgājis mūžs
Ar sāpēm un nedienām savām,
Spirts dzimtenes vējš nu preti man pūš
No laukiem, no mežiem un pļāvām.
Man liekas, viņš sveicienus preti nes
No radiem, no draugiem un biedriem
Un mīļi jautā, vai pazīstu es
To zemi, kas laistīta sviedriem.
Es skatos, nu mājas, kas kokos sligst,
Kur puķainas pļavas un druvas,
Sirds priecīga krūtīs nu deg un tvīkst —
Man dzimtenes ainas tik tuvas!...

A. Birkerts.

Viss ir jauks vasarā.

Viss ir jauks vasarā,
Kad mēs ejam klajumā,
Puķes zied, putni dzied,
Dievam godu dod.
Lai tad mūsu sirds un prāts
Līdz ar dabu priecājas!
Laiķi aiziet, kaps atiet,
Kad vairs priecāsies?

Kapsēta tur kalna galā.

Kapsēta tur kalna galā
Noskatas uz lejas viet' !
Apakšā, tur upes malā,
Gana puisēns jautri dzied.
 Zēli, žēli kalnā zvana,
 Gauži raud pēc mirušā ;
 Klusa paliek līgošana
 Un zēns klāusās lejiņā.
Kapsētā reiz guldīts kļūsi
Kas še liksmi dzīvoja ;
Gana puisi ! gana puisi !
Tev ar' dziedās kalniņā.

Tulk. Juris Allunans.

Kā pa tumsu, kā pa ēnu.

Kā pa tumsu, kā pa ēnu,
Kā pa rudenaino miglu, —
Tā tu atnāci un šķiries.
Zelta jaunība !
 Teicies mani vest caur gāršu
 Pāri mukulajiem un purviem,
 Turp, kur mūžam lauki zaļo
 Puķes zied, un zilā gaisā
 Miļā saule mirdz.
Teicies . . . Tālu vēl līdz ārēm.
Tumša vēl ir mana teka,
Un jau tu no manis bēdzi,
Nemanoti, negaidoti,
Māņu jaunība !

Jauns vēl gados, sirdi vecums,
Tā caur vientulīgo mežu
Gurdens vārguls gausi eju —
Aprakt cerības.

Un kad zari ģimī sitas,
Birdinājot auksto rasu,
Tad, kā sapņodams vēl jūtu
Še, uz vaiga, tavu skūpstu,
Zelta jaunība!

A. Niedra.

Jau pagājusi baigā nakts.

Jau pagājusi baigā nakts;
Mēs jājam klusi — kaps mums rakts,
Un nāve klāj jau šķirstu,
Vēss rita vējš pūš agrumā,
Vēl kausu, krodzniec', ātrumā,
Pirms mirstu, pirms mirstu!

Kam zaļo zālīt! — Asinīs
Tu rožu sārta būsi driz,
Kad skries pa brūci cirstu!
Šo malku — rokā zobens ass —
Es dzeru, ka priekš tēvijas
Es mirstu, es mirstu!

Un steigšus otru pakaļ tam!

To brīvībai lai uzdzeram,
Šo malku sen jau tvīkstu:
Kam ziedot man šo palieku?
Tev, Romas valsts, to uzdzeru,
Lai nīktu, lai nīktu!

Bet — kauss jau tukšs ir līgavai —
Zib šķēps, šņāc lode nesot tai,

Kas šeitān drupās irtu.
Pret ienaidnieku cīņā!
Ai, prieks jāt rīta agrumā,
Lai mirtu, lai mirtu!

Tulk. P. Bļaus.

Ko līdz, ka tālā aizsaulē.

Ko līdz, ka tālā aizsaulē
Mums sola zelta dienas,
Ja tagadējā dzīvitē
Tās neredzam nevienas?
Es negribu, ka mūžībā
Gars apkārt lido brīvi,
Lai tikai gaitā laicīgā
Dod panesamu dzīvi.
Pēc grūtām, gaļām darbdienām,
Lai kādreiz svētki būtu,
Un lai pēc stundām idzīgām
Sirds kādreiz gaiša kļūtu.
Ak, reizēm agrā ziedonī
Just zemes smaržu asu,
Un zvaigžņu pilnā pusnaktī
Dzert sārtu lūpu rasu!
Lai dažu rītu patriektos
Man putniņš mīļš aiz loga,
Un pļaujas laikā tīrumos
Man arī briestu roga.
Es dotu mūžus aizsaulē
Un visu debess telpu
Pret īsu dzīvi šaisaulē
Ar zaļās zemes elpu.

Elīna Zālīte

Sniedz man surp, jaunēkli, ragu.

Sniedz man šurp, jaunēkli, ragu,

Pildi ar vīnu man to!

Vīns dara dzēraju lāgu,

Sirds prātu ieligsmo.

Saulei un mēnesim koši

Vīns un rags līdzīgi viz;

Zeltā viņš laistaš it spoži,

Sidraba lūzumoš šis.

Vīns dzēš visvisādas slāpes,

Skumjas ar' noslicina,

Remdē ar' mīlestīb's sāpes,

Sirdi kas noskumdina.

Dzeriet zem smaržīgiem zariem,

Brāļi, šis vakars ir jauks.

Vēlu zem nakts zvaigžņu stariem

Lai vēl skan dzērienu trauks.

Teici to stundu, to brīdi.

Teici to stundu, to brīdi.

Kad tu man roku sniegsi?

Jeb vai tu mūžīgi mūžam,

Ka mani mīli, liegsi?

Man saules dienās teic puķes

Ka manu laimi tu glabā!

Kad tu to manim teiksi,

Tu, neizsakami labā?

Mums saules dienas drīz zudīs,

Un puķes nobālēs lejās!

Nāc, sniedz man savu roku,

Lai laime staro mums sejās!

J. Poruks.

Vecs klaidonis es esmu.

Vecs klaidonis es esmu,
Un sirds man mieru jūt:
Nekā man nav ko zaudēt
Un nava ar' ko gūt.

Nav manain ceļam gala,
Jo māju nav nekur,
Es eju, eju eju,
Līdz paklupšu kautkur.

Bet pasaule ir skaista,
Zied pļavas, debess vīz,
Šķiet, ka ar zelta lietu
Ir visums pielijis.

Šai lielā bagātībā
Man nepieder ne zieds.
Tik apsēsties es driksstu,
Kur ceļa akmens ciets.

Ak jā, mēdz teikt, ka pieder
Man zilās debesis,
Un manā priekšā atvērts
Ir zvaigžņu plašums viss.

Jā, jā—man pieder debess,
Jo viņu neaizsniegt,
Tiklīdz kaut zvaigžnei skārtos
Man steigtos viņu liegt.

Tik smaržu neredzamu
Man krūtīs elpot driksst,
Un zem šīs saldās nastas
Man galva zemu likst.

Ak sen, tik sen tas bija:
Man mila pamāja,

Un viņas elpa lija,
Kā smarža medaina.
Un toreiz, toreiz likās,
Ka zvaigznes sasniegt var,
Ka debesis man pieder
Un visa zeme ar'!
Man galva paliek karsta,
Un sirds man iesāpas,
Kas nupat bija cieta,
Kā zeme ceļmalās.
Ir acis vakars smaržīgs
Man rasu iemetis,
Jeb, varbūt, neapzinot
Es klusi raudājis?
Un netik iet vairs ceļu,
Būs jāpakrīt kautkur
Jo zinu, ka man māju
Vairs dzīvē nav nekur.

Elīna Zālite.

Kad būs as'ras izraudātas.

Kad būs as'ras izraudātas,
Kad būs izp iecājies prieks,
Mīlestība izmīlēta,
Mani apņems nāves miegs.
Tad uz kapiem neej mīļā,—
Neej manis modināt;
As'ras, prieki, mīlestība
Nedriksť manis valdzināt.
Lai uz kapa zied tik rozes,
Lai ap mani daba kluss,

Lai tie, kas man bij tik mīļi,
Visi nu pie sāniem dus.

J. Poruks.

Ja it visas meitenītes.

Ja it visas meitenītes
Laistos tā kā vālodzītes
Un uz zariem uzņemtos . . .
Tad es labprāt zariņš būtu,
Lai par mītekli tām kļūtu,
Tas uz manis atpūstos,
Tās uz manis atpūstos.
Lai tās svīlptu katru ritu
Un lai ligzdiņas sev vītu,
Un lai audzē cālišus . . .
Būtu stipris es arvienu
Justos visu mūža dienu
Zars par zaru laimīgāks,
Zars par zaru laimīgāks.

No operas „Piķa dāma”.

Kas meiču prec.

Kas meiču prec,
Kāmēr nav vecs,
Līdz šim to nožēlojis rets
Un ja vien var,
To maijā dar',
Kad ziedonsapnis mūs skar.
Tai skats tad maigs
Kā maija laiks,
Kā debess eņģeliņ tai vaigs.

Tad gan paties'
Ceļš kopā ies,
Un sargās derību Dievs!
No „Trejmeitiņām“.

Kāds dārznieks vienreiz bija.

Kāds dārznieks vienreiz bija,
Kam sirds bij bēdīga,
Kad gāj' viņš savā dārzā,
Tās puķītes, kas auga,
Tās viņam smaidīja.
 Ar noskumušu sirdi
 Viņš apkārt staigāja.
 Un asaras, kas rita
 Uz puķītēm uzkrīta,
 Ko viņš tur raudāja.
Ja viena puķīt vīstu.
Tad vēlas viņš pats mirt.
Tās nevīst manis labā
Tās vīst bez ūdens lāses,
Tās vīst bezvainīgas.
 Tur augstu kalna galā,
 Tur stāv viens akmene liels.
 Un uz tā stāv uzrakstīts:
 „Tev nebūs citu milēt,
 Ka mani vienīgo!“
Bet lejā kalna gāzē,
Tur iztek strautiņš mazs:
Kas no šī ūdens dzēris,
Tas slāpes vairs nejutis,
Tam neslāps mūžīgi!

Skaisti dziedi, lakstīgala.

:: Skaisti dziedi, lakstīgala,
Rīgas torņa galiņāi ::
 Es tev' lūdzu, lakstīgala,
 Nāc man līdzi uz Vidzemi.
Nāc man līdzi uz Vidzemi,
Dzied ābeļu dārzīņāi.
 Ja tu skaisti nedziedāsi,
 Apsolišu vanagami.
Vanags tevi apēdīsī
Pa vienat spalviņai.

Kas nekait dzīvot pāvestam.

Kas nekait dzīvot pāvestam
No grēcinieku nodevām.
Un viņus dzert vislabākos —
Par pāvestu man patiktos !
 Bet tomēr viņš ir nelaimīgs —
 Tam skuķes mutes nedod vis,
 Viņš viens pats savās cīsās dus —
 Par pāvestu maz prieka būs !
Daudz labāk klājas zultānam,
Jo liela māja pilna tam
Ar brīnumskaistām meitenēm,
Ak, Dievs, to godu manīm lem,
 Bet nabags vīrs ir zultāns mans,
 Tas dar', ko vēlē alkorāns —
 Pie lūpām viņu nepieliek —
 Būt zultānam man nepietiek !
Pēc abu šķirtas laimības,
Man sirds ne brīža nenesās,

Bet pārmaiņus būt gribētos
Par pāvestu un zultānu,
Tad, skuķe, dod man bručīņu,
Jo tagad esmu zultāns es,
Jūs, draugi, glāzes piepildat —
Kā pāvestu man godināt!

Nāc, Anniņ, sēdies laiviņā.

Nāc, Anniņ, sēdies laiviņā
Un brauc pa Daugavu,
Tā māte meitu skubina
Un pasniedz lakatu,
Še ciema maize krusttēvam
Un rauši Pēteram,
Simts daudzlabdienu visiem nes,
Braulāivā pamazam,

Bet sargies tik no atvara,
Kur nāras spokojas.
Tās katru ieviļ dziļumā,
Kas viņām tuvojas.
Ar rūpēm māte noskatās,
Ka Anna laiviņā
Pār viļņiem lēni šūpojās,
Un pāri pārbrauca.

Kāds medīnieka apģērbā
Uz viņas krastmalas,
Šo atšķiršanos redzēja,
Un slepen' priecājās.
Jau sen tas bija tikojis
Šo skaistulīti gūt,

Un nostājās uz celiņa,
Kad Anna tuvojās.
„Kungs, laidiet garām, man jāiet
Pie vecās krustmātes,
Vai jaunas mēles nesāks smiet,
Kad kopā jūs un es.“

— „Ak, debešķīgā skaistule,
Vai es tev apsmēju,
Kaut nāktu visa pasaule,
Es tev ne atstāšu.“

„Stāv rakstīts, sātan, atkāpies,
Kam mani kārdini,
Ne mūžam tev neizdosies,
Tu man' nepievilsi“.

— Nem maku līdz ar dukātiem
Un zeita gredzenu,
Nāc manīm līdzās nosēdies,
Es tevi mīlēju.“

To sacīdams viņš satvēra
Kā stangās meitiņu,
Bet šī ar varu izrāvās,
Un ielec atvarā.

Tur nāras viņu sakampa
Aiz matiem dzidrajiem,
Un ūdens meitas ievīla
Iekš saviem mājokļiem.

Tur dzied tā nāru pulciņā,
Pēc miļiem sērojas,
Un dzelmē katru viņina,
Kas viņai tuvojas.

Neprasi, lai katru dienu.

Neprasi, lai katru dienu
Draugs kāds būtu tevīm klāt,
Katrā nestundā arvienu
Steigtos tevi mierināt.

Mācies staigāt katru pēdu
Vienmēr savām kājām pats:
Citiem diezgan savu bēdu,
Rūpju aizmiglojies skats.

Tikai tad, ja pārāk grūti
Dzives smagums plecus māj,
Priecājies, ja tevīm sūta
Mazu sveicieniņu kāds.

Tas ir tā, kā naktī baigā,
Kad tu svešus ceļus ej,
Ieraugi, ka tālē zaigo
Uguntiņa un tev smeļ.

Un tev tiek tik silti, silti,
Sāpju smeldze krūnīs rimst,
Kājas viegli slid pa smilti,
Gaišas domas galvā dzimst.

Elīna Zālite.

Man nav savs auto.

Man nav savs auto,
Nav muižas centris dots,
Tik karstām jūtām vien
Es ap aīnots.

Man nava naudas,
Nav piecu stāvu nams,

Tik skūpstis un mīlas glāsts
Man iegūstams.
Man mēle smaga
Ir tā kā galoda,
Jo man nav mācīta
Nedz franču, angļu valoda.
Viss, ko es māku,
Tas allaž ausīs skan,
Tad sapņot sāku es:
Tu mīļa man!

Kā gulbji balti padebeši iet.

Kā gulbji balti padebeši iet,
Tiem vēlētos es līdzī tūi skriet —
Tur tālumā, kur ziemas nepazīst,
Kur rozes mūžam zied un nenovīst —
Kam veltīgi laimību kāro tu, sirds?
Met projām reiz cerības tumšajā kapā:
No saulainām lejām ir mirstīgais šķirsts;
Tam jādzīvo asaru dūksnājā slapā,
Kur dzelži un cirvji bez rimšanas kladz,
Pēc maizes, pēc pārtikas vērgi kur sauc,—
No stiprākā samīts kur vājākais lūst,
Un asins un sviedri ik dienas kur plūst.

Ed. Veidenbaums.

Jel nedusmo.

Jel nedusmo, kad rūgtums tevī rodas,
Iz krūts, kas ievainota, asins plūst,
Kā zieds, kas agrā rītā lausts, es nīkstu,
Jel nedusmo, jel nedusmo uz man.

Jel nedusmo, ka nevaru tev milēt,
Jo pagātni tev atdot nespēju,
Tā zudusi mums mūžam abiem, zini,
Jel nedusmo, jel nedusmo uz man.

Jel nedusmo, ka rūgtums tevī rodas,
Varbūt, ka es pie visa vainīga;
Kā lūgšanā priekš tevis ceļus ņoku,
Jel nedusmo, jel nedusmo uz man.

Jel nedusmo, sniedz man kaut vienu skūpstu
Vēl vienu reiz, pirms dodies tālumā;
Tad zināšu, ka tu man piedot vari
Jel nedusmo, jel nedusmo uz man. . .

Jauks vakars — saule aiz priediena riet.

Jauks vakars — saule aiz priediena riet,
Zem rokas man mīlīga meitene iet;
Tās mutīte — plaukstošas magones zieds,
Un jautri tā runājas, stāsta un triec.

Mēs ejam, mēs ejam un apstājamies
Un saķeram rokas un saskatāmies,
Un slīgštam viens otram ar krūti pie krūts,
Un lūpas viskarstākās bučiņas sūc.

Un atkal mēs ejam — tā vēlīgi čukst,
Bet sirds man tik strauji, tik aukaini pukst,
Un līksmākās jausmās man dvēsele kūst,
Un saldākie vārdi pār lūpām man plūst.

Cik mīļš un cik jauks, tu mans dvēseles draugs!
Un pats ir es līdzā tev tieku tik jauks,
Es tieku tik mīlīgs, tik vēlīgs, tik labs,
Un liekas man, šovakar brīnumi taps.

Man liekas viss naids nu iz pasaules bēgs,
Un mūžīgus mierus nu cilvēce slēgs,
Ka vaimanas klusēs un asaras žūs,
Un, līdzīgi mums, visi laimīgi būs.

J. Janševskis

Nāc, saņem manu roku savā draugs.

Nāc, saņem manu roku savā, draugs,
Un vaigu viegli pieglaud man pie vaiga;
Un abi klusēsīm, kā klusē lauks,
Kad nakti spirdzina to rasa svaiga.
Tad plašāks paveras man dzīves loks:
Es saprotu ko stāsta vēji sveši,
Ko zvaigznes pauž un runā ziedošs koks,
Ko čukstot teiko krēslas padebeši.
Un mani paceļ savāds vieglis vilus
Un augstu šūpo zaļai zemei pāri.
Tad jūtu dzīves kauss līdz malām pilns,
Un viņa smaržu krūtis elpo kāri.
Un man ir tā, ka gribas ceļos krist
Un lūgt Visaugstāko, lai viņš mūs saudzē
Un neļauj brīnīšķīgai gaismai dzist,
Kas sirdi sveši daļus ziedus audzē,
Pirms dienas aust un pirms sāk skanēt lauks,
Pirms saulē izgaro nakts rasa svaiga,
Nāc, saņem manu roku savā, draugs,
Un vaigu viegli pieglaud man pie vaiga.

Elīna Zālite.

Pie cikām puķēm ziedoni.

Pie cikām puķēm ziedoni
Gan tauriņš nepieduras!

Bet tomēr tur tik nometas,
Kur ziedā saldums turas.
Ir es kā tauriņš lidoju
Pa puķītēm ikdienas,
Tik nebiju vēl nometies
Es ziedos ne pie vienas.
Nu, mazā puķīt, laidīšos
Pie tava pumpuriņa,
Lai saldo medu varētu
Ik dienas sūkt iz viņa.

J. Janševskis.

Kur es savu galvu likšu.

Kur es savu galvu likšu,
Kad šai dienai pienāks gals?
Vai zem silta jumta migšu,
Vai uz lauka, kur ir sals?
Vai es taisnu ceļu iešu,
Izmetīšu likumus;
Vai pa gludu vietu skriešu,
Izbrīdišu dumbrājus?
Tas ir labi, ka nav zināms,
Kur grib liktens mani vest:
Katras dienas gājums minams,
Ak, ko visu var tas nest!
Kad uz mūžu apguls galva,
Vai būs ziedons, rudens palss?
Tā ir liela, liela balva
Nezināt, kad pienāks gals,
Elīna Zālīte.

Pa dzimtenes kalniem un lejām.

Pa dzimtenes kalniem un lejām

Man senāki patika klīst,

Kur mirdzošas actiņas smaida,

Un alutiņš putodams līst.

Es stāvu uz Daugavas krasta,

Un dziedāju tautietim — sveiks!

Bet ko gan man stāstīja Gauja,

Kas citam gan svešam to teiks.

Un dienas un nakts tā vijās,

Un mainījās ziedi un sniegs.

Bet kurp mana teka ar vijās,

To greznoja jaunības prieks.

Bet tagad es skatos un brīnos,

Un vaicāju — kā gan tas nāk:

Vai tiešām jau sāma man matos

Un balss manīm drebēt jau sāk?

Sen spieķis jau putekļiem klājies,

Sen apklusis dziesmiņu bars;

Kā apgriestiem spārniem ir stājies

Uz vietas mans nemiera gars.

Un mainās tā dienas un nakts

Un vētra jau puķītes lauž,

Bet spieķis vēl vienmēr pie sienas

Kā ceļ'nieka gaidīdams snauž. —

Ak, acis, ak brīnišķis acis,

Kam saistijāt puisēnu jūs!

Caur jums tik, caur jums tik tas nācis,

Ka zudusi jaunība tam.

Viņš šodien jūs nolād un zaimo,

Bet rit priekš jums ceļos jau slīgst,

Un atkal jūs miļo un glaimo
Un mokas un novārgst un nīkst.
Man liekas, drīz kapsētā zvanīs
Un puisēnu smiltiņām klās. —
Vai brīnišķās acis tad manis,
Cik jaunas, cik jaunas ir tās. — A. Nīdra.

Projām, projām prieka laiki.

Projām, projām prieka laiki,
Tie kā sapnis izzudīs;
Nobālēj'ši sārtie vaigi —
Es šeit vientul's palicis.

Neplūkšu vairs rozes sārtas,
Vītis puķu kronīt.s.
Ziedošs pavasars gan rādas,
Bet priekš man tas rudenis,
Vakaros, kad viss bij klusu,
Viens pa dārzu staigāju:
Savas klusās sēras, bēdas,
Mēmām rozēm stāstīju

Rozītes, kaut jūs gan spētu,
Darīt mani pīecīgu —
Atdot manīm prieku, mieru,
Ko es sen jau zaudēju.

Aizgājušas laimes dienas,
Asas sāpes dvēselē;
Labāk nebūtu es dzimis
Nelaimīgā pasaulē.

Klusu, klusu visu ciešu,
Klusu visā cietīšu,
Klusu visu cauru mūžu,
Klusu kapā aiziešu.

Upe rit un pinas.

Upe rit un pinas
Ievu puduros,
Ievas dusot tinas
Krēslas apsegos.
Upē laiva līgo
Skaņu vilņos lied:
Puisēns kokli slīgo,
Meitēns dziesmu dzied.

Dziļi dzelmē košas
Zvaigznes līdzi slīd,
Bet jo dzidras, spožas
Četras acis spīd.

Te uz reizi liegās
Skaņas dreb un klus' —
Rok' ar roku tiekās
Sirds pie sirds nu dus.

Pavasaru Jānis.

Kad ievas krūmi dzied,

Kad ievas krūmi dzied
Un lakstīgala dzied,
Tad lēna vēsmiņa,
Pār baltiem ziediem slīd.
It klusi, klusi vien
Tur lejā strautiņš skrien;
It burvīgi pār to
Bāls mēness spīguļo.

Tik Amors nabadziņš,
Ar darbiem apkrauts viņš —
No sirds, uz sirdi steidz
Un katram mīļi teic:

Ko dari dari, drīz,
Jo zini, ziedons īss :
Reiz gadā ievas zied
Un lakstīgalas dzied.

Es gaid', kad ievas zied
Un lakstīgalas dzied, —
Pie kiūts spiež mīļāko
Un saldi skūpstā to...

Reiz agrā jaunībā
Man māte mācīja:
Ja, dēls, tu apprecies,
Tad labi apskaties.

Es saku, neņemi
Tik tukšu meiteni,
Jo dzīves ceļš ir tājš,
Tur vaj'dzīgs kapitāls.

Un tādēļ precēju
Sev sievu bagātu,
Pēc kāzām, nedod Dievs,
Es biju maldījies.

Tai manta vienīgā
Bij tā, kas mugurā.
Bet sievu bagātu —
Es precēt gribēju.

Es gaid', kad ievas zied
Un lakstīgala dzied,
Jo puīša dieniņas,
Tad nāk man atmiņās.

Zinu, zinu ko vajaga.

Zinu, zinu, ko vajaga
Jaunajāmi meitiņām —
Džimmi kurpes, zīda zeķes,
Daiļu puisī piedevām.
Kur palika tā meitiņa
Dzelteniemi matiņiem?
Tā aiz kviešu statņiem
Ar puīšiem meņģejas.
Smuks puisītis iet pa ielu,
Aicin' mani līdzī nākt.
Māte ļāva līdz pusnakti,
Es paliku visu nakt'.

Miļā mammiņ, es tev saku,
Es bez puīša nedzīvoš'.
Nemšu puisī aiz matiem,
Vilkšu savā gultiņā.
Sestdienā kad pirtī gāju,
Kreklu tinu kamolā.
Garu, garu, uzmet garu,
Lai es labāk pērties var'.

Miļā, Anniņ, padod ķipīt'
Ar to silto ūdentiņ';
Garu, garu, uzmet garu,
Lai es labāk pērties var'!

Kā no jauna piedzimis,
Tas, kas pirtī izpēries.
Garu, garu, uzmet garu,
Lai es labāk pērties var'!

Ak, cik pirtī mīlīgs gariņš,
Miesu tīra slotas zars.

Garu, garu, uzmet garu,
Lai es labāk pērties var'!

R. Vizbulis

Reiz, kad rozes ziedēja.

Reiz, kad rozes ziedēja,
Es pie Ventas gāju,
Sārtu rozi norāvis,
Laivinieci māju.

Irklī ātri cilājās,
Laiva viņus šķēla...
Un pie daļiņas meitas krūts
Sirds man laimi smēla.

Roze vīta -- bālēja,
Ventas viņos krita,
Tur kur mana līgava
Krasta malā mita. —

Gadu mani svešumā
Ilgi saturēja;
Sirds, kad kļuva dzimtenē,
Ventu uzmeklēja.

Ventas malā mājiņas
Vairs es neatradu:
Laivinieci aizvedis
Tautiets viņu gadu.

J. Ezers.

Karstumā un putekļos.

Karstumā un putekļos
Ilgi bija smakts,
Nu es jūtos debesīs,
Brinišķīgā nakts!

Nu ir visam rūgtumam
Sirdi jāizkūst ;
Zvaigznes spulgo, vēsma šalc,
Ziedu smarža plūst.

Un pie krūts man glaudusies
Skaista meiča duss,
Apburts preti ņemu es
Viņas skūpstienus.

Laimē musu acis mirdz.
Laimē viņo krūts !
Aizmirsts viss, kas pazaudēts
Un kas neiegūts . . .

Sāpēm, žēlām, asarām
Kaps nu šķietas rakts —
Svētā, neizteicamā,
Brīnišķīgā nakts.

Ed. Treumanis.

Ne bez jausmas, ne bez ziņas.

Ne bez jausmas, ne bez ziņas
Nosarkušas debestiņas :
Līgaviņa — daiļa, koša,
Rokās manīm smaida droša.

Maniem skūpstiem pati ļaujas,
Pati man ap kaklu skaujas ;
Kā ap maiksni vītes vijas,
Daiļās rokas mītin mijas.

Glauzdamās pie mana vaiga,
Tāda miļa, tāda maiga,
Mutes dod un mutes gaida,
Dod un gaida, ņem un smaida.

Un kad, visa pagurdama,
Klusa kļūst, kā pamirdama,
Tad vēl čukst, lai acis lasa
Acis vēl no jauna prasa ...
Mākonīņas, viltinieces,
Mūsu laimes liecinieces,
Nedejo vairs gaisa deju :
Stāv un sarkst un glūn uz leju.

J Janševskis.

Kad jaunēklis es biju.

Kad jaunēklis es biju,
Priekš gadiem divdesmit,
Priekš meitenes it daiļas,
Sirds manīm srauji sit'.
Reiz jaukā ziedon' naktī
To karsti skūpstīju, —
Tad sajutu, tad sajutu,
Cik karsti milēju . . .

Es savu sirdi zaudējis reiz biju
Pie Gaujas krastiem ziedonī.
Tur sajutu es mīlas kaisles liesmas
Un sārtas lūpas skūpstīju.
Kad šķirāmieš, man žēlas sirdī radās, —
Pie pēd'jā skūpstā skaidri sajutu,
Ka nākotne man drūmi pretīm stājas,
Pēc Gaujas sirds man ilgojas.
Un atkal Gaujas krastos
Kā senāk ziedonī,
Daudz gadi aizgājuši,
Es vientul's palicis. —

Kāmdēļ gan vientul's esmu,
Ja kāds man jautātu, —
Tad noskumis, tad noskumis
Es viņam sacītu:
 Es savu sirdi zaudējis u. t. t.

Man bij' maza grāmatiņa.

Man bij' maza grāmatiņa,
Dziesmu rotai līdzīga,
Šādām, tādām dziesmiņām,
Viņu sērām pildīta.
Un ja vēlaties jūs dzirdēt
Vienu no šīm dziesmiņām,
Tad es lūdzu tūdaļ spriežat,
Kas par daiļām, varenām.
 Maziņš biju, neredzēju,
 Žīdam bēdas Kuldīgā,
 Meita gāja uz avotu,
 Puiši jāja pieguļā!
Kur tu augi, daiļā meita,
Liziņ, mana pirmā brūt'?
Būs tev, mīļā, no man šķirties,
Viens, ak viens, cik tas ir grūt'.
Kapsēta tur kalna galā,
Visi mani radi raud:
Kaut man būtu tā naudiņa,
Kas guļ jūras dibenā.
Šādi kungi, tādi kungi,
Seglo savus kumeliņ's.
Seši mazi bundzinieki
Savai mīļai kronī vij.

Matisiņam cūkas ganot,
Puisēns rozīt' redzēja,
Citi gani mājās dzina,
Jānit's stāvēj' kalniņā.
Labprāt es kā putniņš skrietu,
Gŗūti pūta līgaviņ'.
Kur lai atrod miļu vietu,
Stāsti manim, Daugaviņ'.

Saulit' tecēj' tecēdama
Es uzkāpu kalniņā.
Lēni, lēni Dieviņš brauca,
No kalniņa lejiņā.
Ej, saulī.e, driz pie Dieva.
Rozēm kaisu istabiņ'.
Dusi saldi, miegā maigā,
Mana miļā māmuliņ.

Sit, Jāniti, vaŗa bungas,
Vecais tēvs uz akas tup.
Kas tie tādi, kas dziedāja.
Aiz kalniņa dūmi kūp.
Nāciet, ļaudis, skatīties,
Kādi ērmi tīrumā:
Visiem vārti appušķoti,
Cekulaina zile dzied.

Vakarā, cik jauki, klusu,
Strauja, strauja upe tek.
Līgo, laiva, -uz ūdeņa.
Upes vēsā ielejā
Zirgi zviedza, velni brauca.
Div' dūjiņas gaisā skrēj'.

Puiši meitas apsūdzēja,
Zili dūmi nokūpēj'.

Jau kuģis aiziet tālē.

Jau kuģis aiziet tālē,
Un jūrnieks projām brauc, —
Uz krasta daiļā Māle,
Tam žēli pakaļ sauc:

„Aiziet jūriņā, aiziet tas plosts, aiziet! ..”
Ja kādam slikta sieva
Pār okeānu šmauc,
Bet paradīzes Ieva,
Ar citu projām trauc.

Aiziet jūriņā u. t. t.
Un jūrmalā guļ dāmas,
Un saulē gozējas,
Bez grēciņiem, tās rāmas,
Grēks jūrā skalojas. —

Aiziet jūriņā u. t. t.
Kaut visus grēkus spētu
Reiz jūrā noskalot, —
Kaut vienu pašu svētu,
Mums jūra spētu dot!

Aiziet jūriņā u. t. t.

R. Vizbulis.

Vedat mani, kur vezdami.

Vedat mani, kur vezdami,
Pār tiltiņu nevediet:
Grabēs manis tukšais pūris,
Pār tiltiņu pārbraucot.

Vedat mani, kur vezdami,
 Caur siliņu nevediet.
 Virši manas kājas dūra,
 Skujas bira vaiņagā.
 Vīra māte bēdājāsi
 Tukšu pūru redzēdam'.
 Nebēdājies, vīra māte:
 Tava daļa nezudis.
 Nebēdājies, vīra māte,
 Tava daļa nezudis:
 Pašā pūra dibenāi
 Tritem pita pātadziņ'.

Pie Baltijas jūras.

Pie Baltijas jūras, kur Ziemeļis šņāc
 Un daba vēl stingra un cieta;
 Kur bangas pret klintīm šķeldamās kļāc:
 Tur latviešu dzimtenes vieta.
 Tur vīri, kas klintīm līdzīgi, greež
 Pret aukām bez izbailēm krūti
 Un nešaubas arī, kad jāizcieš
 Daudz ciniņi sīvi un grūti.
 Dod, debesu Tēlit, tiem spēkus aizvien
 Par gaismu un brīvību strādāt!
 Lai negurst un negrimst pat nebaltu dien'
 Par dzimteni pūleties, gādāt!
 Tad Latvija mūžam zaļos un zels
 Par spīti aukām un biesmām,
 Un dēli tai diženu slavu cels
 Ar darbiem un varenām dziesmām!
 Straumes Jānis.

Jāņu vakars, ligo dziesmas.

Jāņu vakars, ligo dziesmas,
Zāļu vainagi un prieks.
Darvu mucu sārtās liesmas,
Miestiņš, siers — kas tos nu negs?
Puiši, meitas jaukā barā
Ligot iet un dančus griezt.
Ieiet birzē tumšā, gaļā,
Un nu ņemas skaļi spriest:

„Paparde zied Jāņu naktī
Zelta ziediem!” — „Vai tas ties?”
„Kas grib šoreiz iet uz vakti?”
„Kur nu tāds te atrasies!”
Vienam bail!.. — „Aktā? Nu, labi,
Ganu Mare, lūk, un Krišs —
Lai tad paliek tie te abi!”
Visi smejas. Tikai Krišs

Nezin: smieklus sākt, vai raudas, —
Viņš vēl puika gluži jauns,
Nav tam lielos pārkliegt jaudas;
Arī Marei metas kauns.

Redz: te tioleties ir lieki —
Negrib tālāk līdz šos ņemt.
Aiziet smejojot mušinieki. —
Ko nu iesākt? laiks šiem lemt.

„Iesim mājās,” Krišs teic kautri.
„Iesim,” piekrīt Mare arī.
Ligo Jānī! — atskan jautri,
Bet šos divus skumjas skaņi.
Iet un klusē, laiks rit gaļi —
Tālu vēl ir Jāņu rīts.

Tumši šalko zaļie zari,
Zālē spīgo spīgolīts
Krišs to paceļ, brinās abi:
„Skat', kāds nieks, bet kā viņš kvēl!“
Marei patik tāds it labi:
„Paraudzīsim kādu vēl!“

Soļo šie nu mežā iekšā:
Rasu brien, bet savu rod,
Un arvienu mirdz vēl priekšā . . .
Krišs cik ceļ, tik Marei dod.

Matos, lāsu slapinātos,
Saber Mare — lai tik spīd!
Bet nu iekāpj staipekļkātos
Un — bridic — gar zemi krīt.

Krišs, ne laiskis, pasniedz roku —
Klizmā katram jāpalīdz.
Iet nu tālāk — tavu joku:
Roka rokā slepu tric . . .

„Vajag' palaiš',“ — Krišs spriež klusi;
„Nē, kas zin — var pakrist vēl!“
Skuķe, liekas, piekususi —
Krišam, protams, top tās žēl.

Klizmās ļaudis kļūst drīz rada. —
Neredz spīgolīšus vairs,
Bet uz priekšu abus vada
Nu kā sapnis tuvi kairs.
Iet un iet ... Kurp? — kas lai zina!
Abi jūr, kā sirdis pukst . . .
Te uzreiz tos apstādina
Bērza stumbris; noskan kluks!

Saskatās un — apreibst skati,
 Elpa elpu karsti vied,
 Marei spigo tumšie mati,
 Četras acis mirdzot zied.
 „Zelta ziedi!“ Krišs dveš strauji.
 „Papardītei?“ Mare smaid'.
 „Vienu pašu noplūkt ļauji!“ —
 „Plūc kaut visus!“ atbalss gaid'.
 Jāņu rītā viz jau rasa,
 Kad šie nāk iz ataugām.
 Un tiem lielie sminot prasa:
 „Atradāt?“ — „Ja, atradām.“
 J. Kārklīšs.

Tam, kas dziesmās baudu rod!

Tam, kas dziesmās, vīnā baudu rod,
 Amors arī trešo balvu: milas skūpstu dod.
 Jo šis jēdziens allaž populārs:
 Kas mīl dziesmas, vīnu, tas uz daiļām acīm kārs.
 Kuņš vēl bija savā gaitā gurdens, gaus,
 Kad tiek tukšots saldaiss vīns vai alus kauss
 Allaž jaunu dzīves prieku rod,
 Rožu lūpiņām kad saldo skūpstu dod.

Kur skatus dedzīgus tev raida.

Kur skatus dedzīgus tev raida,
 Tur esi ļoti uzmanīgs,
 Ar flirtu, kas tev dažkārt smaida.
 Nāk dzīvē brīdis liktenīgs.
 Tu vēlies skumjās dzīves dienās
 Gūt tikai mīļu draudzeni,

Bet vēlāk viņa klāt jau sienās,
Lai atzīst to par lauleni.

Ja nebūtu mums dakteru.

Ja nebūtu mums dakteru,
It visi ļaudis slimotu,
Un nelaikā daudz dzīvību
Tad izbrauktu uz mūžību.
Tamdēļ lai, brāļi, katris zina,
Cik varena ir medicīna!

Ja nebūtu mums juristu,
Tad netaisnība valdītu,
Un visā plašā pasaulē
Tik varmācības notīktu.
Tamdēļ mums vēlas sirds un prāts
„Lai dzīvo katris advokāts!”

Ja astronomu nebūtu, —
Kas zvaigžņu ceļus pētītu,
Tad būtu viss kā miglā rakts,
Kā zinātu, vai diena, nakts . . .
Tamdēļ lai laimes uzsaucam
Mēs gudram zvaigžņu pētniekam!

Ja arhitektu nebūtu,
Kas tad mums mājas būvētu?
Tad mēs kā zvēri dzīvotu
Un naktis kokos gulētu.
Tamdēļ par celtnēm skai stajām
Lai arhitektu godinām.

Ja tautsaimnieku trūktu mums,
Tad valdītu istis sajukums.
Kas vadītu ar gudru prātu

Valsts saimniecības aparātu ?
Tamdēļ mums visiem uzsaukt prieks :
„Laidzīvo gudrais tautsaimnieks!“

Ja agronomu nebūtu,
Kas tad ar zemi notiktu ?
Tā mūža mežiem apaugtu,
Jo itneviens to nekoptu.
Bet ja tas noticis vēl nava —
Tur agronomam nākas slava.

Ja ķīmiķu mums nebūtu,
Kur tad mēs šņabi dabūtu ?
Tad, varbūt, būtu jādzer mums
Kāds nāveszāļu maisījums,
Tamdēļ lai ķīmiķiem mēs rādam,
Ka viņus ļoti augsti stādam !
Ja teologu nebūtu,
Tad velns mūs visus parautu,
Jo neviens priecās mācību
Mums sirdī neiedēstītu.
Lai teologus slavējam,
„Lai viņi dzīvo!“ — uzsaucam.

Ar sīkumiem pildītām paurēm.

Ar sīkumiem pildītām paurēm
Pa pasauli cilvēki skrien,
Tie stunda un grunda un rakņā
Un paši tie rakumos lien.
Tie gružus un putekļu blāķus
Par varenim kalnājiem sauc,
Tie spīdošus projektus būvē
Un liksmojot debesīs brauc.

Tur augšā tos sagaida Pēters
Un algu pēc nopelna spriež:
Tos vienus ved Ābrāma k'ēpī,
Tiem otriem ar nagaiku griež...
 Un atkal un atkal no jauna,
 Kā gājis, pa vecam viss iet:
 Kad kludzina -- Pēteris atver,
 Kad ielaidis — ver atkal ciet.

J. Krūmiņš.

Man dziesmas manta vienīgā.

Es brīvais vīrs nu dziedāt varu,
Kaut godu neiemantoju;
Ko iegūstu ar jautro garu,
Ir brīvais gaiss, ko elpoju.
Es nedzīvoju pilī greznā,
Iz kuņas laukus pārskata,
Es dzīvoju, kā putnis ligzdā,
Man dziesmas manta vienīgā!
 Es varēju, kā citi dara,
 Dēļ goda vietas sacensties,
 Tad arī būtu ticis svarā
 Un brangā dzīvē iecēlies;
 Bet pieņemt to es negribēju.
 Kad man ko dažreiz dāvāja,
 To mierīgs citiem novēlēju:
 Man dziesmas manta vienīgā!
Ar mucām zeltu lords mēdz mērot,
Man tādas mantas nava vis;
Mans zelts ir spoža saule spīdot,
Mans sudrabs — bālais mēnesis.

Man nava tāda mantinieka,
Kam nava nāve jagaida,
Jo mantojums tam nav nenieka :
Man dziesmas manta vienīgā !

Pie jautriem labprāt mēdzu dziedāt,
Pie lepniem kungiem itnemaz ?
Man tik pa zaļiem mežiem staigāt,
Bet pilis ieiet netīkās,
Un kamēr daži negodīgi
Dēļ mantas citus kalpina,
Es tomēr dziedu peticīgi :
Man dziesmas manta vienīgā !

Gan tevi iegūt vēlos ļoti
Par savu, košā zeltene ;
Bet tu tik rotas miļot proti,
Dēļ tām lai kalpot iemu ? — Nē !
Es nepārdošu brīvestību !
Kā pilis mani nevila,
Tā atmest varu mīlestību :
Man dziesmas manta vienīgā !

Kam tik lai mani apsmej, zaimo,
Tas nevar mani skumdināt ;
Man dziesmas prieks— tās mani laimo,
Tās iespēj sirdi mierināt.
Un kad reiz mūža galā būšu,
Kad jādzied dziesma pēdīgā,
Tad dziedāšu ar jautru dūšu :
Man dziesmas manta vienīgā !

Pēc Hercvega Lapas Mārtiņš.

Nedod, Dievsi, vitoļam.

Nedod, Dievsi, vitoļam
Baltiēm ziediem noziedēt
Nedod, Dievsi, dzērājam
Noņem manu vainadziņ'.
Dzērājiņa līgaviņ'
Ik vakarus gauži raud.
Raud kājiņas apaudam',
Raud kumeļu barodam';
Raud par vīra dzērumiņ',
Raud bērāi kumeliņ'.

Apsoliju tautiešami.

::: Apsoliju tautiešami
Raibus cimdus vakarā :::
Nav saulīte nogājusi
Jau tautietis cimdus pras'.
Vai, Dieviņi, ko darišu,
Mātei pūra atslēdziņ'.
Zinu, zinu, ko darišu,
Piemānišu māmuliņ'.
Sarīdišu ciema suņus,
Lai iet māte viņus šķirt.
Kamēr māte suņus šķirta,
Tikmēr cimdi tautiešam.
Še, tautietī, raibi cimdi,
Tas mans pirmais adījums.
Tas mans pirmais adījums,
Tas mans pirmais dāvājums.
Tautiets cimdus gan dabūja
Mani pašu nedabuj'.

Jūdziet bērus, jūdziet sirmus.

Jūdziet bērus, jūdziet sirmus,
Vediet mani smiltainē.

Pārnāks bērī, pārnāks sirmi,
Es vairs mājās nepārnākš'.

Es vairs sētā nepārnākšu.

Mājas durvis virināt
Es palikšu kapsētāi,
Baltas smiltis rušināt.

Nu, ar Dievu, mīļie radi,
Labvakaru, zemes māt'.
Labvakaru, zemes māte,
Glabā manu augumiņ'.

Kauja kapos.

1919. gada 22. jūnija piemiņai.

Gaiss trīcot saplūst baigā šķindā
Un sitas sejā smacīgs, silts,
Aiz kapiem kaņavīri rindā
Kā tārpī naktī guļ uz smilts.
Tie guļ kā siena vālas slaidas,
Bet lielais pļāvējs tuvāk slīd, —
Tam plecos dūmu mētels svaidas,
Un rokās tiesmu iskaptis spīd.

Rauj viņa soļi zemē rētas.
Un viņa elpā daba smok,
Zem kājām sabrūk ciemi, sētas,
Un vaidot mežs pie zemes plok.
Kā milzu loksne pušu plēsta,
Visapkārt plašā debess dveš.

Te atauļo kāds vīrs un vēsta :

„No ienaidniekiem ielenkts mežs.“

Un izlūks dreb kā vējā spalva :

„Mums jāatkāpjas — Dieva vārds!“

Tad zemu noliecas tam galva,

Un smilšu spilvēns uzdzied sarts.

„Nu stāsti, stāsti visu aši!“

Grib virsnieks tālāk vārdus spiest,

Bet izlūks acis ieplēš plaši —

Šai pasaulē viņš beidzis ciest.

Sāk ložu bites ašāk spietot,

Vīrs galvas šrapnēls nīknāk šņāc, —

Top zvaigznes sārtas itkā rietot,

Un šausmas kaļavīrus māc.

Kā jūras ūdens, viļņu viļņiem

Pie kapu kopām glaušas tie :

Pie krustiņiem plok, pie akmens cilņiem,

It kā lai glābtu mirušie.

Klūp jaunais virsnieks kapu galā —

List auksti sviēdri, matē sauss :

No zārka izmests bedres malā

Tam pretīm smeļ kāds galvaskauss.

Un kamēr zeme vāras dunā

Un smacejošās gāzes tvan, --

Dzird virsnieks — senča galva runā,

Un katris vārds kā zalve skan :

„Šimts gadus atpakaļ es cietu

„Kā moceklis, kā trimdnieks,

„Ņu atka! manu dusas vietu

„Veļ vaļā vecais ienaidnieks.

„Ak, latvij! Latvīš esmu bijis
„Un klausu tumsai cauri dzīti,
„Daudz ilgojies, daudz izbaudījis
„Un cīnījies, lai austu rīts.

„Es nīdu aukstos zilasiņus,
„Kas pārāk vēl pār zivīm rij,
„Un gāju nāvē, nīzdams viņus, ---
„Maas liktens — tautas liktens bij.

„Uz moku sola, cieta, plata
„Man miesu piēsa skarpijs ass,
„Tad bende rāva to uz rata
„Un pakāra pie baznīcas.

„Ak, manas mocības un šausmas,
„Lai biedri paliek prātā jums,
„Pirms cīņu un pēc cīņu ausinas
„Kā degošs drosmes mantojums.

Tā runā sencis. Viņa vārdos
Skau vētrains naidis un žēlums velts,
Balss beidzot nosmoka kaujas dārdos
Un virsnieks saraujas kā dzelts.

Tam acis uzzib saniknotas,
„Uz priekšu, zēni!“ bāls viņš kliedz, —
No zemes izaug latvju rotas,
Cik tāl vien nakti skati sniedz.

Un kaļaspēks trauc projam joni
Ar uzvarošu šalku vīti,
Aiz viņa spožā staru kronī
Pār latvju zemi atlaust rīts.

Nu dusat, senči, dusu savu,
Nekas jūs nemodinās vēl:

Ar mieru, brīvību un slavu,
Jums pāri latvju karogs kvēl.

J. Ziemeļnieks.

Ak, dzimtene, tu dārgā.

Ak, dzimtene, tu dārgā,

Tu, mīļā tēviņa.

Sirds krūtīs pukst un sēro

Pēc tevis svešumā.

Gan svešumā ir kalni

Un jaukas ielejas,

Tie tomēr nav tik jauki,

Kā mīļā tēvijā.

Gan svešumā it laipni

Man uzsmaid' zeltenes,

Bet nieks ir viņu smaidi

Pret smaidiem dzimtenē!

Un ja man liktens lēmis

Būs nomirt svešumā,

Tad, lūdzu, manas miesas

Pārvediet dzimtenē.

Lai tās tur mierā atdus,

No tevis apsegtas,

Lai tēva tēvu garī

Tās saldi midzina.

Klau, kā skaņas tric un ceļas.

Klau, kā skaņas tric un ceļas

Un pār kalniem, lejām veļas!

∴ Klau, tur latvji dzied! ∴

Dzird pat jūras viļņus krācam,

Dzird ar' tēvu mežus šņācam,

∴ Klau, tur latvji dzied ! ∴
 Jaukas balsis gaisu pilda,
 Mūsu dvēseli tās silda,
 ∴ Klau, tur latvji dzied ! ∴
 Brāl, ja tev vēl sirds pukst krūtīs,
 Klausies sājpu, prieka jūtīs,
 ∴ Tik kur latvji dzied ! ∴

Mazā burve, kam tu kaunies.

Mazā burve, kam tu kaunies,
 Nebēdā ko ļaudis teic!
 Celies žigli, posies, aunies,
 Miļam draugam pretim steidz.
 Viņš tepat aiz loga gaida,
 Sirds tam liesmo, vaigi kaist.
 Steidzies! vienam nakts tik baiga,
 Atri mīlas sapņi gaist . . .
 Nāc, un manu karsto pieri
 Daiļu roku glāstīt sāc . . .
 Lūk, cik sēri mēness smaida,
 Zvaigznes mirgo, vēsmas plūst.
 Nāc jel, miļā, draugs te gaida,
 Ilgu sāpēs sirds tam lūst.
 Nāc, lai nav uz mūžu vēli --
 Laimes brīži reti nāk.
 Nāc, lai vecumā nav žēli --
 Jaunība tik baudīt māk.
 Nāc jel, dārgā! nāc, lai abiem
 Mīlestībā apreibst prāts!
 Nāc, tur ievu ēnā steigsim --
 Mēness sudrabā tās tvīkst;

Reibinošos ziedus sveiksim,
Sapņu valstībā kas līkst.
Nāc! tur paši sapņi kļūsim —
Zemes važas lai tad rīst. —
Nāc, mēs paradīzē būsim —
Laime kur ne gaist, ne vist.
Nāc! un savu siržu ledu
Mīlas liesmās kausēt sāt.

Jansons.

No rīta mazā gaismiņā.

No rīta mazā gaismiņā
Sēd meitiņ' kalniņā,
Un viņas sērās nopūtas
Nes vēsmiņ' tālumā.
 Tur tālumā dus jaunēklis,
 Kas meitiņ' mīlejis,
 Tas citur laimi atradis
 Un viņu atstājis.
Pa logu vēsmiņ' iekšā iet
Un sapņos uzrunā:
„Tev šeitān prieks un laime zied,
Tur skumjās meitiņa!
 Tu viņu esi pievilis,
 To milēt solidams,
 Tu viņas mieru laupījis,
 Tas tev nav piedodams!
Liels sods par to tev jānes jau,
Tev laime ņemta kļūs,
Pēc nožēlosi sirsniņ' sav',
Bet tad par vēlu būs!
 No miega uzlec jaunēklis,
 Tam sirds no bailēm tric,

Pie melniņas, ko atstājis,
Tas steidzas aiziet drīz.
Tie abi sēd nu kalniņā
Un laimē līgsmoņas,
Ap viņiem žūžo vēsmiņa
Un līdzī priecājas.

Tev dziļi acīs ieskatīju.

Tev dziļi acīs ieskatīju,
Kas spīdeja no mīlibas,
Iekš viņu liesmām ieraudzīju
Es saldu sapņu pilnību.
Tev dziļi acīs atspīdēja
Mans pirmais un mans pēdējs brid'is.
Tas jaunu dzīvīb' iedot spēja
Un arī saldu nāvi līdz.
Bet tagad tavas spodrās acīs
Uz man vairs mīļi neskata,
Tādēļ es sirdi esmu racis
It dziļi zemes dziļumā,
Lai tā tās sāpes neredzētu,
Kad tumša zeme sirdi sedz;
Bet acīs līdzī neapraku,
Lai viņas allaš tev' vēl redz.
Stīrstu Andrejs.

Ar spieķi iekš rokas, aiz cepures zieds.

Ar spieķi iekš rokas, aiz cepures zieds,
No gājēja viena pa zemēm ceļš iets.
Viņš pilsētas redz un viņš ciemiņus sveic,
Bet projām tam jāiet, viņš tālāki steidz.

Viņš puķes redz ceļmalā augošas daudz,
Tām ceļnieks klusijām garām trauc,
Tik saldi tās ož un tik brangi tās zied,
Bet projām tam vajaga tālāki iet.

Uz klintīm tur namu viņš taisītu redz,
Ko koki jo kupli ar zaļumu sedz :
Tam ļoti tur patīk, tam nesas tur sirds.
Bet tālak viņš steidzās, no dzimtenes šķirts.
Un lgava laipna, tā bildina to :
„Sveiks, ceļniek' miļais, še piemājo !“
Tā acīs tam raugās, viņš roku tai spiež,
Bet projām tam jāiet, jo tālāki spiež.

Tam dzīvība priekus daždažādus sniedz,
Līdz liktens kājai uz priekšu iet liedz ;
Viņš stāv nu pie kapa un atgriežās vēl,
Ka laimi maz baudīj's, tas viņam ir žēl.

Tulk. Juris Allunāns.

Reiz dzīves stundu skaits būs visiem galā.

Reiz dzīves stundu skaits būs visiem galā,
Un katrs apstāsies, kur liktens viņam lems.
Viens mīkstā gultā, otrs ceļa malā,
Bet katram mūža nams būs iegarens un zems.
No zemes pīšiem nāks tad jauna saime,
Kas ceļu atkal staigās to, ko gāja tie,
Kam reizi dzīve šķīta debess laime,
Bet kuņi tagad mirst kā viņas atmestie.

Kāds svinīgs miers ir aizejošo gaitā,
Kāds dzīves prieks tos visos, kuņi atnāk, mīt,
Kad dzīvība tos nebeidzamā skaitā,
Kā jūņa vilņus sāk pret savu krastu dzīt.

Kas būtu dzīve, ja ne kāda vara
Tās pavediens pušu nevarētu griest ;
Kāds pelēks debessjums bez saules stara,
Kāds dūmains ugunskurs, kas reizē deg un dziest

Viss dzīves noslēpums ir maza ala,
Kur cilvēks iekša lied, kad sirdī nemiers rimst,
Kur beidzās viens, bet otram nava gala,
Kur sakritušos pišļos jauna dzīve dzimst,
Tā šķīstam ausīs čukst par zemes grēku,
Tā grēciniekam pavēl Dievu klusām teikt ;
Bet ceļiniekā viņa rada spēku,
Kas liek tam katru mirkli, kuņģu dzīvo, svelkt.

Jonass Miesnieks.

Baltsarkana krāsa ir karogam.

Baltsarkana krāsa ir karogam, —
Cei viņu, liec augsti plīvoties tam !
Tas latvju zemes un tautas gods
Un tas tev tagad rokās tiek dots.
Un kur un kad vien to ceļ augstumā,
Tu, karoga nesēj, to iedomā,
Ka tu vari sagurt un nāvē nikt,
Bet karogam nebūs uz zemi sligt !

P. Blaus.

Rīga dimd, Rīga dimd.

Rīga dimd, Rīga dimd,
Kas to Rīgu dimdināj',
Trad rallā, Trad rallā,
Kas to Rīgu dimdināj'.

Tai meltīņai pūru kala
Kam deviņi bālēliņ'.
Mātes brālis pūru kala,
Tēva brālis atslēdziņ'.
Manas pašas istais brālis
Zelta vāku darināj'.

Spēj acis teikt.

Spēj acis teikt, ne tikai vērot --
Es zinu tādas, kuņas smeļ
Un tādas, kuņas nebeidz sērot
Un vientulība as'ras lej.

Ir acis itkā ledusgāles,
Kas tumšās klinšu aizās slid.
Ir acis — zilās debestāles,
No kuņām spožā saule spīd.
Kaut daudz un dažādi tās stāsta
Un bieži aplam ceļu jauž,
Bet nava tām tā mīļā glāsta,
Ko tikai mātes acis pauž.

Ēvalds Pētersons

Sēdu gurdens meža ēnā.

Sēdu gurdens meža ēnā,
Sēri tevī lūkojos,
Kā tu acim cirulīti
Meklē debess dziļumos.
Zinu: sirds tev pilna dziesmu,
Laires, prieka, ziedoņa,
Un, kā vēsma koku zaros,
Šalc tur dzīves cerība.

Sēdu vientuls meža ēnā,
Tevī ilgi lūkojos,
Redzu puķes, dzirdu vēsmas,
Dziesmas debess dziļumos.

Tomēr sirds tik tukša, tukša . . .
Projām sapņi, cerība . . .
Kur tu zudi, kur tu slēpies,
Mana dziesmu jaunība?

A. Niedra

Ak, lakstīgala, nedziedi.

Ak, lakstīgala, nedziedi
Pie mana loga sērīgi!
Man ritu agri jāceļas,
Sirds kūst man vienās žēlabās.
Sirds tavām dziesmām līdzī kūst —
Kā viņas list un riast un plūst.

Man ritu agri jāceļas,
Man saules nav tais istabās.
Tur putekļi, tur lampas kūp,
Tur lēni mana dzīve drūp.
Tur lēni, tā kā pulkstens sit,
Man velkas stundas sešpadsmīt.

Tu šūposies vēl saskaņās
Līdz ritam, kād man jāceļās.
Tev birzē ritēs raras zelts,
Man vecais slogs būs plecos velts.
Ak, lakstīgala, nedziedi
Pie mana loga sērīgi?

J. Rainis.

Satura rādītājs.

	Lpp.
Vuļsts himna	3
Latvju himna	3
Lai līgo lepna dziesma	4

II

Dažādas dziesmas.

Aijā, zūzā, lāča bērni	26
Aiz upītes es uzaugu	18
Aiz upītes jēri breca	75
Aizjāja latvietis pasautē tālu	89
Aizver acīņas un smaidi	110
Ak, lakstīgala, nedziedi	185
Ak, iverat . . .	52
Ak, eglīte ak. eglīte	69
Ak, vecā buršu greznība	124
Ak, ceļi, takas, gaitas	135
Ak, dzimtene, tu dārga	178
Apkārt kalnu gāju	95
Apsedloju melnu kuili	102
Apsolīju tautiešam	174
Ar Dievu, mums nu jāšķīras	42
Ar Dievu, mīļā tēvija	65
Ar sīkumiem pildītām paurēm	171
Ar spieķi iekš rokas, aiz cepures zieds	181
Atkal jaukais maijs ir klāt	80
Atgriezies. atgriezies vēl vienu reiz	106
Āvu, āvu balas kājas	26
Bandnieka rudzi auga	20
Baudi zaļo jaunību	41
Baltā ziedu vaŗariņa	125

Baltsarkana krāsa ir karogam	183
Bērī's manis kumeliņš	21
Birzē pogo lakstīgala	39
Brāl' ts savu isto māšu	22
Brāji, vai vēl tiksimies	104
Brāji, šodien priecāj'ties	122
Brālīt, iedzer vēl reiz	123
Brīnos es, kad rudens diena	90
Caur sidraba birzi bridu	27
Cel mani pār par Daugavu	113
Ceriņi kad baltie atkal plauks	65
Cik ezers rāms	47
Cik miļa esi, tēviņa	6
Cīruls augsti gaisā	68
Čučī, mana ligaviņa	36
Daugaviņa, māmuliņa	38
Dažs latus sūri pelnītos	81
Dažs bez rūpēm, sirdsēstiem	112
Dažu skaistu ziedu	43
Dejo, dejo, pagriezies	46
Debes' tumša, mākoņaina	131
Div' sārtas rozes	78
Div' dūjiņas gaisā skrēja	35
Dievs, dod mūsu tēvu zemei	5
Diena lēni dusēt iet	111
Dzert un dziedāt patik man	115
Dzērājs puisis bedājās	29
Dziedāj' tautu tīrumāi	29
Dziedī, raudi, tautu meita	76
Dzīvīte, dzīvīte, šūpojos tevi	60
Domāju es domas dziļas	36
Ej, bālīņi, lūkotiesi	23
Ej, saulīte, drīz pie Dieva	129
Es karāi aiziedams	96
Es nāku šup uz miera vietu	57
Es vērtu to celiņu	82
Es nezinu un nesaprotu	89
Es redzēju jūriņāi	75
Es uzkāpu kalniņāi	25

Es zinu, visi mani nievā	44
Gaida, gaida!	74
Gan tumšam mežam teicu	116
Gribēju tālajos laukos vēl iet	43
Imanta nevard miris	134
It kā taurenītis mila viegla	51
It kā ērglis gaisā	10
Ja it visas meitenītes	145
Ja nebūtu mums dakteņu	170
Jāņu vakars, ligo dziesmas	186
Jau kuģis aiziet tālē	165
Jauki dzīvot tēvijā	7
Jauks vakars — saule aiz priediena riet	152
Jāju dienu, jāju nakti	20
Jauns un traks, tu prika, esi bijis	87
Jaunkundzīte kupliem matiem	111
Jau pagājuši baigā nakts	140
Jel nedusmo	151
Jidziet bērus, jūdziej sirmus	175
Jūriņ prasa smaku tiklu	30
Kā Daugava valda	17
Kā gulbji balti padebeši iet	151
Kā senās, jaukās ziedoņdienās	77
Kā pa tumsu, kā pa ēnu	139
Kad es biju jauns puisītis	39
Kad man būtu tā naidīga	128
Kad būs as'ras izraudātas	144
Kad es stāvu tavos krastos	133
Kad dzīvē mums tā labi iet	81
Kad ievas kūmi zied	157
Kad junekļis es biju	162
Kāds dārziņš vienreiz bija	146
Kamdēļ skaties man sejā un smaidi	77
Kapsēta tur kaina galā	139
Karogs	5
Karja vīri bēdājās	33
Karstumā un putekļos	160
Kas meiču prec	145
Kas nekaiš dzīvot pāvestam	147

Kas tie tādi, kas dziedāja	130
Katrinās	86
Kauja kapos	175
Klan, kāda sena ziņa	49
Klau, kā skaņas tric un ceļas	178
Klusums kad pār zemi valda	70
Ko līdz, ka tālā aizsaulē	141
Ko tu ciet un ko tu brīnies	107
Ko tu raudi, kas tev kaita	24
Krauklits sēž ozolā	21
Kumeliņi, kumeliņi	131
Kurzemīte, Dievzemīte	72
Kur tad tu nu biji, āzīti manu	45
Kur tu augi, daiļā meita	28
Kur tu teci, gailīti manu	121
Kur es savu galvu likšu	154
Kur skatus dedzīgus tev raida	169
Lai kopā sanākam un uzdziecam	15
Latviski lai atskan dziesmas	14
Latvijas kalnajos, Latvijas lejās	14
Lēni lūdzot mana dziesma skan	79
Līgo dziesmas	118
Līgodama upe nesa	128
Līgo laiva, uz ūdeņa	115
Lokatiesi, mežu galī	110
Lustīgs tēvs ar mamuliņu	73
Mājās eju	97
Māte mani atstājusi	35
Mate, es nākšu	34
Man tālā svešumā aizgājis mužs	138
Man nav savs auto	150
Man bija maza grāmatīņa	163
Man dziesmas manta vienīgā	172
Maza biju neredzēju	73
Mazi burve, kam tu kaunles	179
Meitenītes, zeltenītes	50
Meitiņ sēdēj' aiz ūdeņa	96
Meitenes sirsniņa	101
Meita gāja uz avotu	45

Mēness starus stīgo	132
Memento mori	62
Mīlas nakts, ak maigā nakts	53
Mirdzi kā zvaigzne	109
Mirdzot šķēpiem zeltsaules staros	64
Mosties, mosties mana tauta	93
Mums sapņi, ilgas saulainas	109
Mūžam zili ir Latvijas kalni	53
Mūslaiku tautas dziesma	98
Nāc man līdz, kur baltas rozes zied	90
Nāc, Auniņ, sēdies laiviņā	148
Nā', saņem manu roku savā, draugs	153
Neprasi lai katru dienu	150
Nevis slinkojot un pūstot	4
Ne bez jausmas, ne bez ziņas	161
Nedod Dievs, vītolam	174
No rita mazā gaismiņā	180
Nu, sveiki, braļi!	11
Nu, ar Dievu, Vidzemīte	32
Nu, šķirsimies mēs, balodīt	83
Ozoli vel Latvijā	10
Ozoni, zemzarīti	31
Padziedāsim nu, bāliņi	31
Pa sniega laukiem ziemas naktī bālā	84
Pa dzimtenes kaloiem un lejām	155
Pie cikām puķēm ziedoni	153
Pie tēvu zemes dārgās	7
Pie Baltijas jūras	166
Plēš arklis zemes krūti	48
Projam, projam prieka laiki	156
Pulcējaties, ļaužu bari	12
Pulkveža atgriešanās	16
Pūt, vējiņi, dzen laiviņu	32
Puiši jāja pieguļai	40
Rau, cik rāmi strautiņš laistās	102
Raudādama es nolieku	107
Reiz gadā kad pusnaktī stari	136
Reiz, kad rozes ziedēja	160
Reiz dzīves stundu skaits būs visiem galā	182

Ritov, kad gaiši dzied	67
Rīga dimd, Rīga dimd	183
Rudens 1915. gadā	62
Saulīt tecēj' tecēdāma	54
Saulīt vēlu vakarāi	55
Saule aiz meža jau nogrima sen	55
Saules brāļa dziesma	126
Sen Bakchus pār pasauli valda	105
Sērs un priecīgs cauri eju	137
Sēdu gurdens meža ēnā	184
Sesī mazi bundzinieki	19
Sirdi ceļas ilgas karstas	9
Sijā aužas, tautu meita	19
Skaistu rozi redzeju	103
Skaisti dzied, lakstīgala	147
Siēdz mani ciešāk maigo roku skavā	84
Sniegs nē laukēm projam stiežas	56
Sniedz man šurp, jaunekli, ragu	147
Spēj acs teikt	184
Stāsti manīm, Daugaviņā	121
Stāv dzirnas zaļā ielejā	40
Strauji kā viļņi	44
Strauja, strauja upe tecēj'	91
Stādīju ieviņu	94
Svešumā	108
Svešumā klīstot	59
Šalc zaļais mežs	96
Še, kur ligo priežu meži	11
Šis alutiņš ir mūsu pašu	106
Šie kauli, šī miesa	13
Šķirties nākas oti grūt'	52
Šupuļa dziesma	58
Tautiešami roku devu	71
Tautu, meita melnacīte	117
Tam, kas dziesmās baudu rod	169
Tas cilvēks šinī pasaulē	66
Teci upīt, ritinot	59
Teci, teci, kumeliņi	100
Teici to stundu, to brīdi	142

Tev, Latvija, nav jābaidās	124
Tev dziļi acis ieskatīju	181
Trīs jaunas māšas	99
Tu, kas mīti debesīs	54
Tumša, tumša tā eglīte	47
Tur es dzēru, tur mau tika	38
Tur augšā uz bēniņiem	70
Tur tālā kara laukā	85
Upe rit un pinas	157
Vai tev neilgojas sirds	8
Vaicāju saulītei vakarā norietot	61
Vai rožu lūpiņas	98
Vakar vakarā uz vietas	127
Vecs kļaidonis es esmu	143
Vedat maui, kur vezdami	165
Vēl tu rozēs pluc	93
Visi mani rādi raud	92
Viens saucējs sauc pie Daugavas	63
Visi sli aizmiguši	49
Viss ir jauks vasarā	138
Vienu vieglgu vietu mau rādi	88
Zinu, zinu ko vajaga	159
Zvani, maija pulkstenīt	61
Zvejnieks mani aicināja	97